

మధ్యవిజయ:.....	2
ప్రథమ: సర్గ:.....	2
ద్వితీయ: సర్గ:.....	7
తృతీయ: సర్గ:.....	12
చతుర్థ: సర్గ:.....	17
పంచమ: సర్గ:.....	22
షష్ఠ: సర్గ:.....	27
సప్తమ: సర్గ:.....	33
అష్టమ: సర్గ:.....	38
నవమ: సర్గ:.....	43
దశమ: సర్గ:.....	49
ఏకాదశ: సర్గ:.....	54
ద్వాదశ: సర్గ:.....	62
త్రయోదశ: సర్గ:.....	67
చతుర్దశ: సర్గ:.....	74
పంచాదశ: సర్గ:.....	79
షోడశ: సర్గ:.....	92

మధ్యవిజయః

ప్రథమః సర్గః

కాంతాయ కల్యాణ-గుణైక-ధామ్నే నవ-ద్యునాథ-ప్రతిమ-ప్రభాయ |
నారాయణాయాఖిల-కారణాయ శ్రీ-ప్రాణ-నాథాయ నమస్కరోమి ||1||

అనాకులం గోకులముల్లలాస యత్-పాలితం నిత్యమనావిలాత్మ |
తస్మై నమో నీరద-నీల-భాసే కృష్ణాయ కృష్ణా-రమణ-ప్రియాయ ||2||

అపి త్రిలోక్యా బహిరుల్లసన్తే తమో హరన్తే ముహురాంతరం చ |
దిశ్యాద్ దృశం నో విశదాం జయన్తే మధ్యస్య కీర్తిర్దిన-నాథ-దీప్తిమ్ ||3||

తమో-నుదాఽఽనన్తమవాప లోకః తత్త్వ-ప్రదీపాకృతి-గో-గణేన |
యదాస్య-శీతాంశు-భువా గురూంస్తాన్ త్రివిక్రమార్యాన్ ప్రణమామి వర్యాన్ ||4||

ముకున్త-భక్త్యై గురు-భక్తి-జాయై సతాం ప్రసత్త్యై చ నిరన్తరాయై |
గరీయసీం విశ్వ-గురోర్విశుద్ధాం వక్ష్యామి వాయోరవతార-లీలామ్ ||5||

తాం మన్త్య-వర్జైరను-వర్ణనీయాం శర్వేన్ద్ర-పూర్వైరపి వక్తు-కామే |
సజ్జీప్పు-వాక్యే మయి మన్త-బుద్ధౌ సన్తో గుణాఢ్యాః కరుణాం క్రియాసుః ||6||

ఉచ్ఛావచా యేన సమస్త-చేష్టాః కిం తత్ర చిత్రం చరితం నివేద్యమ్ |
కిన్తూత్తమ-శ్లోక-శిఖా-మణీనాం మనో-విశుద్ధ్యై చరితాను-వాదః ||7||

మాలా-కృతస్తచ్చరితాఖ్య-రత్నైః అసూక్ష్మ-దృష్టేః స-కుతూహలస్య |
పూర్వాపరీకారమథాపరం వా క్షామ్యన్తు మే హన్త ముహుర్మహాన్తః ||8||

శ్రీ-వల్లభాజ్ఞాం స-సురేన్ద్ర-యాజ్ఞాం సమ్భావ్య సమ్భావ్య-తమాం త్రిలోక్యామ్ |
ప్రాణేశ్వరః ప్రాణి-గణ-ప్రణేతా గురుః సతాం కేసరిణో గృహేఽభూత్ ||9||

యే-యే గుణా నామ జగత్-ప్రసిద్ధాః యం తేషు-తేషు స్మ నిదర్శయన్తి |
సాక్షాన్మహా-భాగవత-ప్రబర్తం శ్రేయన్తమేనం హనుమన్తమాహుః ||10||

కర్మాణి కుర్వన్ పరమాద్భుతాని సభాసు దైవీషు సభాజతాని |
సుగ్రీవ-మిత్రం స జగత్-పవిత్రం రమా-పతిం రామ-తనుం దదర్శ ||11 ||

పదారవింద-ప్రణతో హరీన్ద్రః తదా మహాభక్తి-భరాభినున్నః |
అగ్రాహి పద్మోదర-సుందరాభ్యాం దోర్భ్యాం పురాణేన స పూరుషేణ ||12 ||

అదార్య-సాలావలి-దారణేన వ్యాపాదితీన్ద్ర-ప్రభవేన తేన |
ప్రాద్యోతని-ప్రీతి-కృతా నికామం మధుద్విషా సన్దిదిశే స విరః ||13 ||

కర్ణాంతమానీయ గుణ-గ్రహీత్రా రామేణ ముక్తో రణ-కోవిదేన |
స్ఫురన్నసౌ వైరి-భయఙ్కరోఽభూత్ సత్-పక్షపాతీ ప్రదరో యథాఽర్ఘ్యః ||14 ||

గోభిః సమానస్థిత-రూపసీతః స్వ-వహ్ని-నిర్దగ్ధ-పలాశి-రాశిః |
అహో హనూమన్నవ-వారిదోఽసౌ తీర్థాముప్పధిర్విష్ణు-పదే ననామ ||15 ||

అపక్ష-పాతీ పురుషస్త్రిలోక్యాం అభోగ-భోక్తా పతగాధి-రాజమ్ |
విశ్వమృగమ్ బిభ్రదసౌ జగాయ త్వరా-పరాక్రాన్తిషు చిత్రమేతత్ ||16 ||

నిబద్ధ్య సేతుం రఘు-వంశ-కేతు-భూభణ్ణ-సమ్ప్రాంత-పయోధి-మధ్యే |
ముష్టి-ప్రహారం దశ-కాయ సీతాసన్తర్జనాగ్రోత్తరమేషకోఽదాత్ ||17 ||

జాఙ్వల్యమానోఙ్వల-రాఘవాగ్నౌ చక్రే స సుగ్రీవ-సు-యాయజుకే |
ఆధ్వర్యవం యుద్ధ-మఖే ప్రతిప్రస్థాత్రా సుమిత్రా-తనయేన సాకమ్ ||18 ||

రామార్చనే యో నయతః ప్రసూనం ద్వాభ్యాం కరాభ్యామభవత్ ప్రయత్నః |
ఏకేన దోష్టా నయతో గిరీన్ద్రం సజ్జీవనాద్యాశ్రయమస్య నాభూత్ ||19 ||

స దారితారిం పరమం పుమాంసం సమన్వయాసీన్నర-దేవ-పుత్ర్యా |
వహ్ని-ప్రవేశాధిగతాత్మ-శుద్ధ్యా విరాజితం కాఞ్చన-మాలయేవ ||20 ||

శ్యామం స్మితాస్యం పృథు-దీర్ఘహస్తం సరోజ-నేత్రం గజరాజయాత్రమ్ |
వపుర్జగన్మఙ్గలమేష దృగ్భ్యాం చిరాదయోధ్యాధిపతేః సిషేవే ||21 ||

రాజ్యాభిషేకేవసితేత్ర సీతా ప్రేషాయ నస్తాం భజతాం దిశేతి |

రామస్య వాణ్యా మణి-మజ్జా-మాలావ్యాజేన దీర్ఘాం కరుణాం బబన్ధ ||22 ||

హృదోరు-సౌహార్ద-భృతాఽధిమౌలిన్యస్తేన హస్తేన దయార్ద్ర-దృష్ట్యా |

సేవా-ప్రసన్నోఽమృత-కల్ప-వాచా దిదేశ రామః సహ-భోగమన్తై ||23 ||

ప్రేష్టో న రామస్య బభూవ తస్మాత్ న రామ-రాజ్యేఽసులభం చ కిఞ్చీత్ |

తత్-పాద-సేవా-రతిరేష నైచ్చత్ తథాఽపి భోగాన్ నను సా విరక్తిః ||24 ||

నమో-నమో నాథ నమో-నమస్తే నమో-నమో రామ నమో-నమస్తే |

పునః-పునస్తే చరణారవిన్దం నమామి నాథేతి నమన్ స రేమే ||25 ||

కిం వర్ణయామః పరమం ప్రసాదం సీతాపతేస్తత్ర హరి-ప్రబర్దే |

ముఞ్చన్ మహిం నిత్య-నిషేవణార్థం స్వాత్మానమేవైష దదౌ యదన్తై ||26 ||

స్వానన్ద-హేతౌ భజతాం జనానాం మగ్నః సదా రామ-కథా-సుధాయామ్ |

అసావిదానీం చ నిషేవమాణో రామం పతిం కిమ్పురుషే కిలాఽస్తే ||27 ||

తస్యైవ వాయోరవతారమేనం సన్తో ద్వితియం ప్రవదన్తి భీమమ్ |

స్పృష్టైవ యం ప్రీతిమాతాఽనిలేన నరేన్ద్ర-కాన్తా సుషువేత్ర కున్తి ||28 ||

ఇన్ద్రాయుధం హిన్ద్య-కరాభినున్నం చిచ్ఛేద పక్షాన్ క్షితిధారిణాం ప్రాక్ |

బిభేద భూభృద్-వపురఙ్గ-సఙ్గాత్ చిత్రం స పన్నో జననీ కరాగ్రాత్ ||29 ||

పురే కుమారానలసాన్ విహారాత్ నిరీక్ష్య సర్వానపి మన్ద-లీలః |

కైశోర-లీలాం హత-సింహ-సజ్ఘాం వృత్తాం వనే ప్రాక్ స్మరతి స్మ సూత్యః ||30 ||

భుక్తం చ జర్ఘం పరిపన్ది-దత్తం విషం విషణ్ణో విష-భృద్-గణోఽతః |

ప్రమాణ-కోటేః స హి హేళయాఽగాత్ నేదం జగజ్జవన-దేత్ర చిత్రమ్ ||31 ||

దగ్ధ్వాపురం యోగ-బలాత్ స నిర్యన్ ధర్మానివ స్వాన్ సహజాన్ దధానః |

అదారి-భావేన జగత్సు పూజ్యో యోగీవ నారాయణమాససాద ||32 ||

సమర్ప్య కృత్యాని కృతే కృతాని వ్యాసాయ భూమ్నో సుకృతాని యావత్ |

కరిష్యమాణాని చ తస్య పూజాం సజ్కల్పయామాస స శుద్ధ-బుద్ధిః ||33 ||

విష్ణోః పద-శ్రీద్ బక-సన్నిరాసీ క్షిప్తాన్య-పక్షి-ప్రకరః సు-పక్షః |

స-సోదరో-ధా-దిత రాజ-హంసః స రాజ-హంసీమివ రాజ-కన్యామ్ ||24 ||

ఇంద్రో-శ్రీ-జయి-సుందరాభం స్మేరాననేన్ద్రం దయితం ముకున్దమ్ |

స్వ-మాతులేయం కమలాయతాక్షం సమభ్యనన్దత్ సు-చిరాయ భీమః ||35 ||

మహో-గదం చణ్డ-రణం పృథివ్యాం బార్హద్రథం మజ్జ నిరస్య వీరః |

రాజానమత్యుజ్జ్వల-రాజ-సూయం చకార గోవిన్ద-సురేన్ద్రజాభ్యామ్ ||36 ||

దుఃశాసనేనా-కులితాన్ ప్రియాయాః సూక్ష్మానరాళానసితాంశ్చ కేశాన్ |

జఘాంసయా వైరి-జనస్య తీక్ష్ణః స కృష్ణ-సర్పానివ సజ్ఞోకాయ ||37 ||

జాజ్వల్యమానస్య వనే-వనే-లం దిధక్షతః పార్థివ-సార్థముగ్రమ్ |

సత్త్వాని పుంసాం భయదాని నాశం వృకోదరాగ్నేర్గురు-తీజసా-పుః ||38 ||

భోగాధికాభోగ-వతో-రుణాక్షాన్ ఇతస్తతః సంవలతో ధరేన్ద్రే |

బహూన్ ద్విజహ్స్వాన్ మణిమత్-పురోగాన్ అసౌ కటూన్ క్రోధ-వశాన్ జఘాన ||39 ||

అధైష వేషాన్తర-భస్మ-లీనః క్రమేణ వాయు-ప్రభవః సు తేజాః |

రుద్ధాఖిలాశం ముఖరం ప్రచణ్డం భస్మీ-చకరాఖిల-కీచకౌఘమ్ ||40 ||

స కృష్ణ-వర్త్యా విజయేన యుక్తో ముహుర్మహా-హేతి-ధరో-ప్రధృష్యః

భీష్మ-ద్విజాద్వైరతి-భీషణాభం విపక్ష-కక్షం క్షపయన్ విరేజే ||41 ||

తరస్వినః ప్రోచ్ఛలీతానధీరాన్ నిర్దగ్ధ-పక్షానతితీక్ష్ణ-కోపాన్ |

స ధార్తరాష్ట్రాన్ బహు-హేతి-లీలో వినాశ్య విశ్వాన్ పరయా శ్రియా-భాత్ ||42 ||

కృష్ణాజ్ఞి-పజ్కేరుహ-భృగ్-రాజః కృష్ణా-ముఖామ్భారుహ-హంస-రాజః |

ప్రజా-సరోజావలి-రశ్మి-రాజః స-సోదరో-రాజత వీర-రాజః ||43 ||

పాత్రే పవిత్రాహ్వయ-జామి-పాత్రే ధరాం నిధాయాసుర-ధీషు తాపమ్ |

కీర్తిం త్రిలోక్యాం హృదయం ముకున్దే భేజే పదం స్వం సహజైః స భీమః ||44 ||

విష్ణోః పదాన్తం భజతాఽనిలేన ఘోర-ప్రఘాతైరితి నాశితాస్తే |

రసోజ్జితాశ్చచ్ఛల-వృత్తయోఽలం శోభాం న భేజః సుర-వైరి-మేఘాః ||45 ||

ఏతత్-ప్రతిపం కిల కర్తుకామాః నష్టాజసః సజ్కటమేవమాప్య |

ముకున్ద-వైగుణ్య-కథాం స్వ-యోగ్యాం కాలే కలావాకలయన్త తేఽలమ్ ||46 ||

యో భూరి-వైరో మణిమాన్ మృతః ప్రాగ్ వాగ్మి బుభూషుః పరితోషితేషః |

స సజ్కరాఖ్యోఽజ్ఞి-తలేషు జజ్ఞే స్పృధా పరేఽప్యసురిహాసురేన్ద్రాః ||47 ||

సాన్నాయ్యమవ్యక్త-హృదాఘు-భుగ్ వా శ్వా వా పురోఽశమసార-కామః |

మణిస్రజం వా ప్లవగోఽవ్యవస్థో జగ్రాహ వేదాదికమేష పాపః ||48 ||

జనో నమేన్నాపరథేతి మత్వా శతశ్చతుర్థాశ్రమమేష భేజే |

పద్మాకరం వా కలుషీ-చికిర్షుః సు-దుర్దమో దుష్ట-గజో విశుద్ధమ్ ||49 ||

అవైదికం మాధ్యమికం నిరస్తం నిరీక్ష్య తత్-పక్ష-సుపక్ష-పాతి |

తమేవ పక్షం ప్రతి-పాదుకోఽసౌ న్యరూరుపన్మార్గమిహానురూపమ్ ||50 ||

అసత్-పదేఽసన్ సదసద్-వివిక్తం మాయాఖ్యయా సంవృతిమభ్యధత్ |

బ్రహ్మోప్యఖణ్ణం బత శూన్య-సిద్ధ్యై ప్ర-చ్ఛన్న-బౌద్ధోఽయమతః ప్ర-సిద్ధః ||51 ||

యద్ బ్రహ్మ-సూత్రోత్కర-భాస్కరం చ ప్రకాశయన్తం సకలం స్వ-గోభిః |

అచూచురద్ వేద-సమూహ-వాహం తతో మహా-తస్కరమేనమాహుః ||52 ||

స్వ-సూత్ర-జాతస్య విరుద్ధ-భాషీ తద్-భాష్య-కారోఽహమితి బ్రువన్ యః |

తం తత్-క్షణాద్ యో న దిధక్షతి స్మ స వ్యాస-రూపో భగవాన్ క్షమాభిః ||53 ||

నిగమ-సన్మణి-దీప-గణోఽభవత్ తదురు-వాగ్-గణ-పజ్క-నిగూఢ-భాః |

అవిదుషామితి సజ్కరతా-కరః స కిల సజ్కర ఇత్యభి-శుశ్రువే ||54 ||

విశ్వం మిథ్యా విభురగుణవానాత్మనాం నాస్తి భేదో

దైత్యా ఇత్థం వ్యదధత గిరాం దిక్షు భూయః ప్రసిద్ధిమ్ |

ఆనన్దాద్వైర్గురు-గుణ-గణైః పూరితో వాసుదేవో

మన్దం-మన్దం మనసి చ సతాం హస్త నూనం తిరోఽభూత్ ||55||

ఇతి శ్రేమత్కవి-కుల-తిలక-త్రివిక్రమ-పణ్ణితాచార్య-సుత శ్రే నారాయణ-పణ్ణితాచార్య-
విరచితే శ్రే-మధ్వ-విజయే మహా-కావ్యే ఆనన్దాజ్కేతే ప్రథమః సర్గః

ద్వితీయః సర్గః

విజ్ఞాన-భానుమతి కాల-బలేన లీనే దుర్భాష్య-సన్తమస-సన్తతి-తో జనేంధే |

మార్గాత్ సతాం స్థలతి ఖిన్న-హృదో ముకున్దం దేవాశ్చతుర్ముఖ-ముఖాః శరణం ప్ర-
జగ్ముః ||1||

నాథః కలౌ త్రి-యుగ-హూతిరనుద్-బుభూషుః బ్రహ్మాణమప్యనవతారమనాదిదిక్షుః |

సర్వజ్ఞమన్యమనవేక్ష్య స కార్య-వీర్యం స్మేరాననో భువన-జవనమాబభాషే ||2||

వేదాన్త-మార్గ- పరిమార్గణ-దీన-దూనాః దైవీః ప్రజా విశరణాః కరుణా-పదం నః |

ఆనన్దయేః సు-ముఖ భూషిత-భూమి-భాగో రూపాన్తరేణ మమ సద్-గుణ-నిర్ణయేన ||3||

ఆదేశ-మౌలి-మణిముజ్జ్వల-వర్ణమేనం బద్ధాజ్జలిర్మరుదనర్షమధత్త మూర్ధ్నా |

హారావళిమివ హృదా విభుదేన్ద్ర-యాఞ్ఞాం బిభ్రన్న్విజానను-జఘ్నుక్షురవాతిత్తిర్షత్ ||4||

కాలః స ఏవ సమవర్తత నామ యావత్ చిన్తాకులం వివిధ-సాధు-కులం బభూవ |

వేదాన్త-సన్తత-కృతాన్త-రసం న విద్యుః శ్రేయో లభేమహి కథం ను వయం బతేతి ||5||

తత్-ప్రీతయే రజత-పీఠ-పురాధివాసీ దేవో వివేశ పురుషం శుభ-సూచనాయ |

ప్రాప్తే మహాయ మహితాయ మహా-జనౌఘే కోలాహలేన స-కుతూహలినీ ప్రవృత్తి ||6||

ఆవిష్టవానకుశలం పురుషం ప్రకృత్యా ప్రత్యాయయన్న్విహ జనాన్ నితరామన్వత్యత్ |

ఉత్తుజ్ఞ-కేతు-శిఖరే స కృతాజ్ఞ-హరో రజ్ఞాన్తరే నట ఇవాఖిల-విస్మయాత్మా ||7||

ఆభాష్య సోఽత్ర జనతాం శపథానువిద్ధం ఉచ్చైరిదం వచనముద్భృత-దోర్షభాషే |
ఉత్పత్స్యతే జగతి విశ్వ-జనీన-వృత్తిః విశ్వజ్ఞ ఏవ భగవానచిరాదిహేతి ||8||

స-ద్విప-వారి-నిధి-సప్తక-భూత-ధాత్ర్యా మధ్యేఽపి కర్మ-భువి భారత-నామ-ఖణ్ణే |
కాలే కలౌ సు-విమలాన్వయ-లబ్ధ-జన్మా సన్మధ్యగేహ-కుల-మౌలి-మణిర్ద్విజోఽభూత్ ||9||

వేదాద్రి-సద్రజత-పీఠ-పురేశ్వరాభ్యాం గ్రామో విభూషిత-తరః శివ-రూప్య-నామా |
హేమాద్రి-రాజ-విభు-రాజదిళా-వృతాభః తస్యాభవద్ గురు-గుణః ఖలు మూల-భూమిః ||10||

రామాధివేశిత-హరి-స్వస్య-మౌలి-మాలారాజద్-విమాన-గిరి-శోభితమధ్యువాస |
క్షేత్రం స పాజక-పదన్త్రి-కులైక-కేతుః కంయద్ దధాతి సతతం ఖలు విశ్వ-పాజాత్ ||11||

అర్థం కమప్యనవమం పురుషార్థ-హేతుం పుంసాం ప్రదాతుముచితాముచిత-స్వరూపామ్ |
కన్యాం సువర్ణ-లసితామివ వేద-విద్యాం జగ్రాహ విప్ర-వృషభ-ప్రతిపాదితాం సః ||12||

రేమేఽచ్ఛయోపనిషదేవ మహా-వివేకో భక్త్యేవ శుద్ధ-కరణః పరమ-శ్రితాఽలమ్ |
మిథ్యాభిమాన-రహితః పరయేవ ముక్త్యా స్వానన్ద-సన్తతి-కృతా స తయా ద్విజేన్యః ||13||

తస్య ప్రభోశ్చరణయోః కుల-దేవతాయాః భక్తిం బబన్ద నిజ-ధర్మ-రతః స ధీరః |
విజ్ఞాత-భారత-పురాణ-మహా-రహస్యం యం భట్ట ఇత్యభివదన్తి జనా వినీతమ్ ||14||

గోవిన్ద-సున్దర-కథా-సుధయా స నృణాం ఆనన్దయన్న కిల కేవలమిన్ద్రియాణి |
కిన్తు ప్రభో రజత-పీఠ-పురే పదాబ్జం శ్రే-వల్లభస్య భజతామపి దైవతానామ్ ||15||

ఇత్థం హరేర్గుణ-కథా-సుధయా- సు-తృప్తో నైర్గుణ్య-వాదిషు జనేష్వపి సాగ్రహేషు |
తత్త్వే స కాల-చల-ధీరతి-సంశయాలుః ధీమాన్ ధియా శ్రవణ-శోధితయా ప్రదధ్యౌ ||16||

త్రాతా య ఏవ నరకాత్ స హి పుత్ర-నామా ముఖ్యావనం న సులభం పురుషాదపూర్ణాత్ |
తస్మాత్ సమస్త-విదపత్యమవద్య-హీనం విద్యాకరాకృతి లభేమహి కైరుపాయైః ||17||

పూర్వేఽపి కర్దమ-పరాశర-పాణ్డు-ముఖ్యాః యత్-సేవయా గుణ-గణాఢ్యమపత్యమాపుః |
తం పూర్ణ-షడ్గుణ-తనుం కరుణామృతాబ్ధిం నారాయణం కుల-పతిం శరణం వ్రజేమ ||18||

<p>ఇత్తం విచిన్త్య స విచిన్త్యమనన్య-బన్తుః ప్రేష్ట-ప్రదం రజత-పీఠ-పురాధివాసమ్ భక్త్యా భవాబ్ధి-భయ-భజ్గ-దయా శుభాత్మా భేజే భుజజ్గ-శయనం ద్వి-షడబ్-కాలమ్ 19 </p>
<p>పత్న్య సమం భగవతః స భజన్ పదాబ్జం భోగాన్ లఘూనపి పునర్లఘయాజ్ఞాకార దాన్తం స్వయం చ హృదయం దమయాజ్ఞాకార స్వచ్ఛం చ దేహమధికం విమలీచకార 20 </p>
<p>తీవ్రైః పయో-వ్రత-ముఖైర్వివిధ-వ్రతాగ్రైః జాయా-పతీ గుణ గణార్ణవ-పుత్ర-కామౌ సమూర్ణ-పూరుషమతోషయాతం నితాన్తం దేవేరితావివ పురా-దితికాశ్యపా తౌ 21 </p>
<p>నాథస్య భూరి-కరుణా-సుధయా-భిషిక్తౌ శ్రీ-శ్రేధర-పుత్రతి-శార-శరీర-యష్టి భూరి-వ్రత-ప్రభవ-దివ్య-సు-కాన్తిమన్తౌ తౌ దేహ-శుద్ధిమతి-మాత్రమథాలభేతామ్ 22 </p>
<p>కాన్తాదృతౌ సముచితే-థ బభార గర్భం సా భూ-సురేన్ద్ర-దుహితా జగతం హితాయ అచ్ఛామ్బరేవ రజనీ పరిపూరితాశా భావిన్యపాస్త-తమసం విధుమాద్య-పక్షాత్ 23 </p>
<p>తం పూర్వ-పక్ష-సిత బిమ్బమివ ప్రవృద్ధం యావద్ ద్విజేన్ద్ర-వనితా సుషువే-త్ర తావత్ అంశేన వాయురవతీర్య స రూప్య-పీఠే విష్ణుం ప్రణమ్య భవనం ప్రయయౌ తదీయమ్ 24 </p>
<p>సమూర్ణ-లక్షణ-చణం నవ-రాజమానద్వారాన్తరం పరమ-సున్దర-మన్దిరం తత్ రాజేవ సత్-పుర-వరం భువనాధి-రాజౌ నిష్కా-సయన్ పరమసౌ భగవాన్ వివేశ 25 </p>
<p>సన్తుష్యతాం సకల-సన్నికరైరసద్భిః ఖిద్యేత వాయురయమావిరభూత్ పృథివ్యామ్ ఆఖ్యానితీవ సుర-దున్దభి-మన్ద్ర-నాదః ప్రాశ్రావి కౌతుక-వశైరిహ మానుషైశ్చ 26 </p>
<p>నాథం నిషేవ్య భవనానతి-దూరమాప్తఃప్రాజ్ఞో మహ-ప్రకృత-దున్దభి-నాద-పూర్వాత్ పుత్రోద్భవ-శ్రవణతో మహదాప్య సౌఖ్యం జ్ఞానం పరోక్ష-పదమప్యమతీప్ల-హేతుమ్ 27 </p>
<p>ఆవిశ్య వేశ్య నిజ-నన్దనమిన్దు-వక్త్రం భూయో-భినన్ద్య స ముకున్ద-దయాం ప్రవన్ద్య జాతస్య తస్య గుణ-జాత-వహస్య జాతకర్మాది-కర్మ-నివహం విదధే సు-కర్మా 28 </p>
<p>జ్ఞానార్థమేవ యదభూదసు-దేవ ఏషః యద్ వాసుదేవ-పద-భక్తి-రతః సదా-సౌ తద్ వాసుదేవ-పదమన్వవదన్ సురేన్ద్రాః తాతేన యన్నిగదితం సుత-నామ కర్తా 29 </p>

పాతుం పయాంసి శిశవే కిల గో-ప్రదోస్తై పూర్వాలయః స్వ-సుత-సూనుతయా ప్రజాతః |
నిర్వాణ-హేతుమలభిష్ట పరాత్మ-విద్యాం దానం ధ్రువం ఫలతి పాత్ర-గుణానుకూల్యాత్ ||30 ||

అత్రస్తమేవ సతతం పరి-పుల్ల-చక్షుః కాన్త్యా విడమ్పిత-నవేన్దు జగత్యనర్థమ్ |
తత్ పుత్ర-రత్నముప-గృహ్య కదాచిదాప్తః స్వ స్వామినే బుధ ఉపాయనమార్పయత్ సః ||31 ||

నత్వా హరిం రజత-పీఠ-పురాలయం తం బాలస్య సమ్పదమానాపదమర్థయిత్వా |
సాకం సుతేన పరివార-జనాన్వితోఽసౌ ప్రాయాన్నశేధ-సమయే నిజమేవ ధామ ||32 ||

దోషేయుషాం సమమనేన వనేఽతిభీమే తత్-క్రీడిత-గ్రహ ఇవైక-తమం తుతోద |
ఉద్వాన్త-రక్తమవలోక్య తమభ్యధాయి కేనాప్యహో న శిశు-తుత్ కథమేష ఇత్థమ్ ||33 ||

ఆవిశ్య పూరుషమువాచ మహా-గ్రహోఽసౌ అస్మద్-విహార-సమయోప-గతాన్ సమస్తాన్ |
యచ్ఛక్తి-గుప్తి-రహితానలమస్మి హన్తుం లోకేశ్వరః స బత బాల-తమః కిలేతి ||34 ||

స్తన్యేన బాలమను-తోష్య ముహుః స్వ-ధామ్నో మాతా కదాచన యయౌ విరహాసహాఽపి |
విశ్వస్య విశ్వ-పరి-పాలక-పాలనాయ కన్యాం నిజామను-గుణాం కిల భీరురేషా ||35 ||

సా బాలకం ప్రరుదితం పరి-సాన్త్వయన్తి ముగ్ధాక్షరేణ వచసాఽనునినాయ ముగ్ధా |
మా తాత తాత సుముఖేతి పునః ప్రరోధిః మాతా తనోతి రుచితం త్వరితం తవేతి ||36 ||

రోదే క్రియా-సమభి-హారత ఏవ వృత్తి పోతస్య మాతరి చిరాదపి నాఽగతాయామ్ |
జగ్రాహ బాలమథ చైక్షత మాతృ-మార్గం సాఽపి క్రియా-సమభి-హారత ఏవ బాలా ||37 ||

కర్తవ్య-మౌఢ్యమభి-పద్య నిరూప్య సాతం ప్రాభోజయత్ ఖలు కులస్థ-కులం ప్ర-పక్వమ్ |
శేతం పయోఽపి సతతం పరి-పాయయన్తి యస్యోష్ణ-రోగమతి-వేలమశక్యతామ్ ||38 ||

నూనం పిపాసురతి-రోదిత హన్త బాలో ధిజ్ మాం దయా-విరహితాం పర-కృత్య-సక్తామ్ |
ఇత్యాకులా గృహముపేత్య తదా ప్రసన్నం పూర్ణోదరం సుతమవైక్షత విప్ర-పత్నీ ||39 ||

పుష్ట్యాఽవగమ్య సకలం చ తతః ప్ర-వృత్తం యూనాం చ దుస్సహమిదం శిశునోప-భుక్తమ్ |
ఇత్థం విచిన్త్య తనయాం బహు భత్సయన్త్యా భీతం తయోత కుపితం మనసాఽను-తప్తమ్ ||40 ||

ఆరోగ్య-శాలిని పురేవ తదాఽపి పుత్రే విస్మేరతాముప-జగామ జనన్యముష్య |
యస్య త్రిలోక-జనని జనని విషేఽపి పీతే న విస్మయమవాప సమస్త-శక్తేః ||41 ||

స్తన్యం ముహుః కిల దదౌ జనని గృహీత్వా క్షేమాయ తం కిల దధజ్జనకో జజాప |
అన్యో జనోఽపి కిల లాళయతి స్మ కిన్తు సర్వోఽపి తన్ముఖ-స-హాస-రసాయనోత్కః ||42 ||

దేవాది-సద్భిరను-పాలితయాఽఽదరేణ దేవ్యాఽఽత్మనేవ విలసద్-పదయా నితాన్తమ్ |
అవ్యక్తయా ప్రథమతో వదనేఽస్య వాణ్యా శాలినయేవ భువనార్చితయా విజప్తే ||43 ||

ప్రాగ్ రిజ్ఞణం స్వయమథ స్థితిమేష చక్రే పశ్చాద్ గతిం పరి-చయేన కిల క్రమేణ |
విశ్వస్య చేష్టితమహో యదను-గ్రహేణ సర్వం తదస్య పవనస్య విడమ్బనం హి ||44 ||

పుచ్ఛాన్తమచ్ఛమవ-లమ్బ్య కదా-చిదేషః ప్రాతర్వ్యజాద్ వ్రజత ఏవ నిజర్షభస్య |
ప్రాయాత్ ప్రియస్య సహసా స్వ-జనైరదృష్టో నానా-వనేషు చరతశ్చరతస్తృణాని ||45 ||

ఉత్తజ్ఞ-శృజ్ఞ-లసితస్య మహిష్ఠ-మూర్తేః పాదావృతావని-తళస్య సు-రన్తృకస్య |
ఆశ్రిత్య తస్య శుశుభేఽవయవైక-దేశం బాలో దివా-కర ఇవోదయ-పర్వతస్య ||46 ||

లీలాం కరోతి ను గృహాన్తర-గో ను బాలః కూపాన్తరే ను పతితః ప్రకృతి-స్వతన్తః |
ఇత్థం వి-చిన్త్య స ముహుః స్వ-జనో విమృగ్య హస్తానవేక్ష్య తనయం హృది తాపమాప ||47 ||

బాలస్య బాల-పరి-లమ్బన-గోచరం తద్ వ్యశ్వస్యతాపి వచనం వన-గోచరోక్తమ్ |
యత్ సాయవైక్షత జనః శిశుమా-వ్రజన్తమ్ ఏకాబ్ధకం వృషభ-బాల-కృతావ-లమ్బమ్ ||48 ||

చిన్తా-మణీన్యమివ చిన్తిత-దం దరిద్రో విజ్ఞాన-మార్గమివ విష్ణు-పరం మముక్షుః |
నష్టం చ నన్దనమితి స్వ-జనోఽస్య లబ్ధ్వా నాథస్య తస్య తమను-గ్రహమేవ మేనే ||49 ||

లీనావసాన-సమయే సహసా కదాచిద్ ఆర్యోఽమునాఽభ్యవ-హృతిం ప్రతి చోద్యమానః |
రోద్దైష నోఽస్తి ధనికో వృష-విక్రయీతి ప్రోవాచ నన్దన-ముఖేన్దమవేక్ష్య మన్దమ్ ||50 ||

లీలా-కరేణ స కరేణ సు-కోమలేన బిజాన్తరాణి కిల కాని-చిదాశు తస్మై |
స్మిత్వాఽర్ఘ్యకోఽభిమత-నిష్క-పదే యదాఽదాద్ ఆదత్త తాని ధనికో బహుమాన-పూర్వమ్ ||51 ||

లబ్ధం సుతాదితి వదన్ ద్విజ-పుణ్యవేన కాలాంతరే నిజధనే ప్రతిదిత్సితేఽపి |
సాక్షాదమానవ-నవాకృతి-తః స లేభే బీజ-చ్ఛలేన పురుషార్థమహో విశిష్టమ్ ||52||

వాసు-దేవమిహ వాసు-దేవతాసత్-కలామభి-ననన్ద తం జనః |
వాసు-దేవమితి వాసు-దేవ-సన్నామకం వివిధ-లీలమర్చకమ్ ||53||

ఇతి విహరతి మహ్యం విష్ణు-దాసేఽపి గూఢే సమజని సు-జనానాం చిత్తమానన్ద-పూర్ణమ్ |
ఉదయతి ఘనమాలా-లీన-భానౌ చ భానౌ నను జన-నయనాభైర్లభ్యతేఽలం వికాసః ||54||

ఇతి శ్రేమత్కవి-కుల-తిలక-త్రివిక్రమ-పణ్ణితాచార్య-సుత శ్రే నారాయణ-పణ్ణితాచార్య-
విరచితే శ్రే-మధ్వ-విజయే మహా-కావ్యే ఆనన్దాఙ్కీతే ద్వితీయ సర్గః

తృతీయః సర్గః

అథ కదాచన సున్దర-నన్దనస్మిత-ముఖేన్దు-దృశాం దయితౌ నృణామ్ |
మహామతో నిజ-బన్దు-ముదే ముదా ప్రయయతుః స్వ-జనైః సహ దమ్పతీ ||1||

స్వ-జనతాపగమాగమ-సంకమప్రతి-సభాజిత-పూర్వక-సమ్ప్రమే |
అవిదుషీ జననీతి స బాలకః శరణతో రణతో నిరగాన్మృభిః ||2||

క్వ ను యియాససి తాత న సామ్ప్రతం స్వ-జన సన్త్యజనం తవ సామ్ప్రతమ్ |
ఇతి విభుః పథిక్కైరుదితో వ్రజన్ స్మితమనాకులముత్తరమాతనోత్ ||3||

త్వరితమేత్య స కానన-దేవతాసదనమత్ర ననామ రమాపతిమ్ |
అపి తతః ప్రగతో లఘు నాళికేర్యుపపదాన్తర-సద్మ-గతం చ తమ్ ||4||

నళిననాభ-నిభాలన-సంమదాగమ-వికస్వర-భాస్వర-లోచనః |
జన-మనో-నయనామ్బుజ-భాస్కరో రజత-పీఠపురం ప్రయయావసౌ ||5||

సు-హయ-మేధ-గణాతి-శయాలవో హరి-నమస్కృతయః సు-కృతా ఇయాః |
ఇతి సురైరపి భూ-సుర-మణ్ణలైః సమనమత్ స స-విస్మయమేక్షితః ||6||

న హి హరిం సతతం న నమత్యసౌ న చ న పశ్యతి నాపి న వన్తతే |

అపి తథేతి విధాయ విశేషతః స నను సాధు-జనాన్ సమశిక్షయత్ ||7||

అనవలోక్య సుతం సుత-వత్సలో మృగయతే స్య మహి-సుర-పుణ్ణవః |

ముహురప్రచ్ఛదముష్య గతిం నరాన్ పథి-పథి ప్రగతోఽనుపదం ద్రుతమ్ ||8||

జన-సదా-గతి-సూచిత-వర్తనా ప్రతి-పదం వ్రజతా పరయా తృషా |

ద్విజ-మహా-మధు-పేన మనో-హరం స్మితమలాభి సుతానన-వారి-జమ్ ||9||

విరహ-దూన-తయోద్-గమనోన్ముఖం న్యరుణదశ్రు పురా స యయోర్ధృశోః |

అథ తయోః ప్ర-మదోత్థిత-మప్యదః ప్రతి-నిరుద్ధ్య గిరం గురురబ్రవీత్ ||10||

అయి సుతేదముదా-హర తత్వతో నను సమా-గతవానసి సామ్ప్వృతమ్ |

స్వ-జనతా-రహితస్య తు కోఽత్ర తే సహ-చరోఽర్భక దీర్ఘ-తమే పథి ||11||

జనక-వాచమిమామవ-ధారయన్ కళముదాహరదమ్బు-రుహేక్షణః |

స్వ-పదమా-వ్రజతో వ్రజతోఽప్యతో నను సఖా మమ కానన-గో విభుః ||12||

తదితరాయతనాత్తు యదాఽగమం కృత-రతిః ఖలు తత్ర హరిః సఖా |

అహమిహాపి మహేన్ద్ర-దిగాలయం ప్రణతవానుత యావదధిశ్వరమ్ ||13||

అపి తతోఽహముపేత్య సహామునా భగవతేత్ర సతే ప్రణతిం వ్యధామ్ |

ఇతి నిగద్య విభాతి శిశుః స్య విస్మిత-సభా-జన-చీర్ఘ-సభాజనః ||14||

విరహిత-స్వ-జనం చరణ-ప్రియం వివిధ- భూత-భయఙ్కర-వర్తనాని |

అయి కృపాలయ పాలయ బాలకం లఘు-శుభస్య మమేత్యనమద్ ద్విజః ||15||

తముప-గృహ్య సుతం సు-తపో-నిధిః గృహమసౌ గృహిణీ-సహితో యయా |

ఉదయతీతి హి బాల-దివాకరే స్మితమభూత్ సు-జనానన-వారి-జమ్ ||16||

వర-విమాన-గిరావపి చణ్డికా శిశుమహో జననే తమలాళయత్ |

అపరథా పరితుష్ట-మనాః కథం చిరమిహైష వసేద్ వి-సహాయకః ||17||

సకల-శబ్ద -మయీ చ సరస్వతీ సతతమా-నమతి స్వయమేవ యమ్ |
ద్విజ-వరోఽథ కదా-చన మాతృకాః కిల సుతం పరి-చాయయతి స్య తమ్ ||18 ||

లిపి-కులం నను తాత గతే దినే లిఖితమేవ పునర్లిఖితం కుతః |
ఇతి నిజ-ప్రతిభా-గుణ-భావితం హరి-పదస్య వచస్తమనన్దయత్ ||19 ||

శిశురసౌ ప్రతిభామ్బుధిరిత్యలం జన-మనో-వచన-గ్రహ-పీడనా |
న భవతాదితి తం విజన-స్థలే స్వ-తనయం సమశిక్షయదేషకః ||20 ||

మహవతా స్వ-జనేన సమీరితస్వ-జననీ సహితన కదాచన |
రుచిర-వచనయాఽర్చిత-వాక్ప్రియా ప్రతి-యయే ప్రభుణా ఘృత-వల్ల్యపి ||21 ||

పరి-షదా నితరాం పరి-వారితః శివ-పదః కిల ధౌత-పటోద్భవః |
ఇహ కథాం కథయన్ దదృశే తతః పృథు-ధియా పృథుకాకృతినాఽమునా ||22 ||

ఇదమువాచ విచార-విచక్షణః శుచి వచః శనకైః స జనాన్తరే |
అపరథా కథితం కథక త్వయా నను మతాన్మహతామితి స-స్మితమ్ ||23 ||

అగణయన్న శివం జనతా తదా స-వచనే వసుదేవ-సుతాహ్వయే |
ముఖరమిచ్ఛతి కో మృగ-ధూర్తకం ప్రకృత-హుజ్కృత-సింహ-శిశౌ సతి ||24 ||

అథ కథం కథయేతి తదా జనే గదితవత్సృచితార్థముదాహరన్ |
స సమలాళ్యత విస్మయిభిర్భరైః అపి సురైర్విజయాజ్కర-పూజకైః ||25 ||

స జననీ-సహితో జనకం గృహే ప్రగతవాంస్తముదన్తమవేదయత్ |
నిగద తాత శివః కథకః స కిం వితథ-గీరథవాఽహమితీరయన్ ||26 ||

నను సుతావితథం కథితం త్యయేత్యముముదీర్య స-విస్మయమస్మరత్ |
ప్రకృతితః కృతితా ఖలు మే శిశోః మదధి-నాథ-దయోదయ-జేత్యసౌ ||27 ||

కథయతాం ప్రథమే కథయత్యలం స్వ-జనకే జన-సజ్జ-వృతే కథామ్ |
సకల-లోక-మనో-నయనోత్సవః చతురథః స కదాచిదవాచయత్ ||28 ||

వివిధ-శాఖ-పదార్థ-నివేదనే లికుచ-నామ్నీ తదాఽనుదితార్థకే |

కిమితి తాత తదర్థమవర్ణయన్ కథయసీతి శనైరయమబ్రవీత్ ||29 ||

అవదతీతి పితర్యపి చోదితే ప్రతి-బుభుత్సుషు తత్ర జనేష్వపి |

అయముదీర్య తదర్థమవాప్తవాన్ పరిషదో హ్యసమాన-సమాననామ్ ||30 ||

బహు-విధైశ్చరితైరితి చారుభిః సకల-లోక-కుతూహల-కారిణమ్ |

ద్విజ-వరేణ వయస్యచితి స్థితం తముపనేతు-మనేన దధే మనః ||31 ||

సముచిత-గ్రహ-యోగ-గుణాన్వితం సమవాధార్య ముహూర్తమదూషణమ్ |

ప్రణయ-బన్ధర-బాన్ధవవానసౌ ద్విజ-కులాకులముత్సవమాతనోత్ ||32 ||

వివిధ-వేద-తయా విజహీర్షవో వదన-రజ్ఘ-పదేఽస్య చిరాయ యాః |

సుర-వర-ప్రమదా అపి స-ప్రియా అభిననన్ధరహో వియతో మహమ్ ||33 ||

విహిత-సాధన-సాధిత-సత్-క్రియో జ్వలనముజ్వల-ధీర్జ్వలయన్నయమ్ |

ఉప-నినాయ సుతం సుకుమారకం కుశలినం కుశలీకృత-శిర్షకమ్ ||34 ||

పరిచరాగ్ని-గురూ చరిత-వ్రతః సు-చరణః పఠ సాధు సాదాగమాన్ |

ఇతి గురోస్త్రి-జగద్-గురు-శిక్షణే స్ఫుటమహాసి సురైః కృత-సాక్షిభిః ||35 ||

జిత-కుమార-గుణం సు-కుమారకం నిజ-కుమారమవేక్ష్య నిరన్తరమ్ |

సముచితాచరణే చతురం స్వతః క్షితి-సురో ముదమాయత శిక్షయన్ ||36 ||

స-పట-ఖణ్డమకిఞ్చన-వత్ క్వచిత్ స్వ-విభవానుచితం చరణాదికమ్ |

భువన-భర్తురహో స్వ-నిగూహనం సుర-సభాసు కుతూహలమాతనోత్ ||37 ||

అవిరళైర్గఢోష్ఠ్యభిరాకులీకృత-సమస్త-జనో వి-చచార యః |

క్వచిదముం ని-జిఘాంసురశాన్తి-మాన్ ఉప-ససర్ప స సర్ప-మయోఽసురః ||38 ||

త్వరితముద్యత-విస్తృత-మస్తకః ప్రతి-దదంశ యదైనమవిక్షతమ్ |

ప్రభు-పదారుణ-చారు-తరాఙ్గలివిహృతిపిష్ట-తనుః ప్ర-తతామ సః ||39 ||

గరుడ-తుణ్ణమివ ప్రతి-పన్నవాన్ ద్విజ-కుమార-పదం స మమార చ |

సముచితం చరితం మహతామిదం సుమనసో మనసేష్టమపూజయన్ ||40||

గిరిశ-గుర్వమరేన్ద్ర-ముఖైశ్చ యచ్ఛరణ-రేణురధారి సురేశ్వరైః |

క్షితి-సురాజ్ఞ్యభి-వన్దన-పూర్వకం స వి-దధేఽధ్యయనం ఛల-మానుషః ||41||

కర-తలే ఖలు కన్దుక-వత్ సదా సకలయా కలయా సహ విద్యయా |

అరి-ధరేణ సమం స్ఫురితం గురోః మనసి తస్య విడమ్బయతో జనాన్ ||42||

అనధీకైరధికైశ్చ వయస్యథో బహుభిరధ్యయనోప-రమాన్తరే

అనికటే వటుభిః పటుభిర్గురోః స వి-జహార సుఖే సఖిభిః సమమ్ ||43||

పదముదీర్య జవేన యియాసితం ద్రుత-సఖిష్వభవత్ స పురస్సరః |

అయమయత్న-తయేతి న విస్మయో నను మనో-జవ-జత్ పవనోఽసకౌ ||44||

ప్లవన-తేజసి హన్త న కేవలం విజితవాన్ స తదా సకలాన్ జనాన్ |

ప్రభు-నిదేశ-కరో హనుమత్-తనౌ నను జిగాయ స వాలి-సుతాదికాన్ ||45||

జల-విహార-పరాజయిభిః స్పృధా సఖిభిరీరిత-వారి-పరి-శ్రితమ్ |

వదనమాకుల-లోచనమా-దధే స్మితమముష్య హి కజ్ఞాన విభ్రమమ్ ||46||

స శనకైర్బలినోఽయుగపద్-గతాన్ ప్ర-విహృతేషు సఖిన్ నిరపాతయత్ |

అశనకైర్యుగపత్ ప్రకృతాహవాన్ స-హసితో ద్విజ-సూనురయత్నవాన్ ||47||

గ్రహణ-నిగ్రహణే గ్రహణే దృఢే గురు-భరోద్ధరణాది-విధౌ పటౌ |

ఇహ విభావుపచార-ధియా నృణాం ఋతమయం నను భీమ ఇతీరితమ్ ||48||

విహారతీతి పఠత్యపి న స్ఫుటం స్వ-గృహ-గామిని చాద్రుతమాయతి |

పరి-తుతోష న తత్ర జగద్ గురౌ స కిల పూగ-వనాన్వయ-జో ద్విజః ||49||

అథ కదా-చన సోఽధ్యయనాన్తరే తమవదత్ కుపితోఽన్య-మనస్వినమ్ |

పఠసి నో శఠ తే సఖిభిః సమం కిమితి నిత్యముదాసిత-ధీరితి ||50||

గుణనికా చరణాదిక-గోచరా న మమ హృద్-దయితేత్యుదితేఽమునా |

వద విశారద-వాద యథేస్పితం త్వముపరీత్యవదద్ ధరణీ-సురః ||51 ||

సకల-లక్షణ-శిక్షణ-మూల-భూ శ్రుతి-సమామననం స్థలనోజ్జితమ్ |

న ఖలు కేవలమస్య గురోర్వ్యధాత్ సుమనసామపి తత్ర కుతూహలమ్ ||52 ||

ప్రియవయస్య-శిరో-గురు-వేదనాం అశమయత్ సహజామపి దుస్సహమ్ |

స విపినే వి-జనే ముఖ-వాయునా శ్రవణ-గోచరితేన కదా-చన ||53 ||

అధి-గతోపనిషచ్చ సకృచ్ఛృతా ప్రకట-భాగవతీతి న విస్మయః |

అధి-గతా నను జాత్వపి న-శ్రుతాః ప్రతిభయా శ్రుతయః శతశోఽమునా ||54 ||

సాక్షాదథోప-నిషదో విభురైతరేయాః పాఠ-చ్ఛలేన వి-జనేర్థ-రసం బ్రువాణః |

అధ్యాపకాయ వి-తతార వి-మోక్ష-బీజం గోవింద-భక్తిముచితాం గురు-దక్షిణాం సః ||55 ||

అయి స్వామిన్ దుష్టాన్ దమయ-దమయ స్పష్టమచిరాద్

గుణాన్ గూఢాన్ విష్ణోః కథయ-కథయ స్వాన్ ప్ర-మదయన్ |

తదాఽఽనన్దం తన్వన్నితి సు మనసాం సోఽను-సరతామ్

అనుజ్ఞామాదత్త త్రిభువన-గురుర్భ్రాహ్మణ-గురోః ||56 ||

ఇతి శ్రేమత్కవి-కుల-తిలక-త్రివిక్రమ-పణ్ణితాచార్య-సుత శ్రే నారాయణ-పణ్ణితాచార్య-
విరచితే శ్రే-మధ్వ-విజయే మహా-కావ్యే ఆనన్దాజ్ఞితే తృతీయ సర్గః

చతుర్థః సర్గః

అధైష సల్లోక-దయా-సుధార్థయా సదాగమ-స్తేన-నిరాస-కామయా |

రమా-వరావాస-భువా విశారదో విశాలయాఽచింతయదాత్మనో ధియా ||1 ||

అనన్య-సంఘాద్ గుణ-సంఘితా హరేః జనస్యమానం తు విశిష్ట-చేష్టితమ్ |

అసంఘమస్మాత్ ప్రకటీ-కరోమ్యహం నిజం భజన్ పారమ-హంస్యమాశ్రమమ్ ||2 ||

మమ ప్రభోర్నాపరథా హి శోభితే ద్విషత్సు విష్ణుం యదదణ్ణ-ధారణమ్ |

హరి-స్వసా నన్వచిరాదసద్-భిదే భవేదతో నాస్మి చ దణ్ణ-ధారకః ||3 ||

వి-చింతయన్నితమనంత-చింతకః సమస్త-సంన్యాస-నిబద్ధ-నిశ్చయః |

అసావను-జ్ఞార్థమథానమద్ధరిం సమస్త-సం-వ్యాపినమాత్మ-దాయ-గమ్ ||4 ||

నిజే జనే కిం నమసీతి పృచ్ఛతి బ్రువన్ స్వ-వస్తు-ప్రణతిం వ్యధామితి |

గురోః కిలాన్వేషణవాన్ జగద్-గురుః తదా జగామాఖిల-లోక-శిక్షకః ||5 ||

యతిర్యతాత్మా భువి కశ్చనాభవద్ విభూషణో భూరి-విరక్తి-భూషణః |

న నామ-మాత్రాచ్ఛుచిమర్థతోఽపి యం జనోఽచ్యుత-ప్రేక్షముదాహరత్ స్ఫుటమ్ ||6 ||

పురైష కృష్ణా-కర-సిద్ధ-శుద్ధిమద్వరాన్న-భుక్త్యా కిల పాణ్ణవాలయే |

వి-శోధితాత్మా మధు-కృత్-ప్రవృత్తిమాన్ చచార కాంశ్చిత్ పరి-వత్సరాన్ ముదా ||7 ||

అభూత్ కు-శాస్త్రాభ్యసనం న పాతకం క్రమాగతాద్ వ-ప్రతిసారతో యతః |

యథా కు-శాస్త్రాధ్యసనం మురః-ద్విషః పదామ్బుజే వ్యాధ-వరస్య గర్జితమ్ ||8 ||

వినీతమామ్నాయ-శిరో-విశారదం సదైవ తత్త్వం ప్ర-బుభుత్సమాదరాత్ |

గురుర్ద్విదిత్వోప-నతాం నిజాం మృతిం కదా-చిదూచే తముప -హ్వరే గిరమ్ ||9 ||

అహం స్వయం బ్రహ్మ న కింజ్ఞోదస్తి మత్పరం విజృమ్భేత యదా స్ఫుటం చతిః |

ఇతీహ మాయా-సమయోప-పాదితం నిరన్వయాత్ సు-వ్రత మా స్మ విశ్వసీః ||10 ||

యదేతదాత్మైక్యముపాస్తి-చోదితం న మే గురోరప్యపరోక్ష-తాం గతమ్ |

పురా-తనానామపి సౌమ్య కుత్ర చిత్ తతో ముకున్దం భజ సంవిదే ముదా ||11 ||

ఇతీదమాదిశ్య వచో వచస్విని స్వకే గురౌ లోకమథాన్యమేయుషి |

అసేవతాఽలోచ్య ముహుర్గురోర్గిరం స రూప్య-పీఠాలయమిన్దిరా-వరమ్ ||12 ||

సు-భక్తినా తీన స భక్త-వత్సలో ని-షేవితస్తత్ర పరం బుభుత్సనా |

భవిష్యతః శిష్య-వరాద్ధి విద్ధి మామ్ ఇతి ప్రవిష్టః పురుషం తమభ్యధాత్ ||13 ||

ప్రతీక్షమాణం తమను-గ్రహం ముదా ని-షేవమాణం పునరమ్భజేక్షణమ్ |
సతాం గురుః కారణ-మానుషాకృతిః యతిం ప్రశాంతం తముపా-ససాద సః ||14||

సుతం యతీన్ద్రాను-చరం వి-రాగిణం నిశమ్య సంన్యాస-నిషణ్ణ-మానసమ్ |
సు-వత్సలౌ రూప్య-తళాలయా-స్థితం వియోగ-తాన్తౌ పితరౌ సమీయతుః ||15||

వరాశ్రమస్తే జరతోరనాథయోః న జవతోః స్యాదయి నన్దనాఽవయోః |
స యాచనం వాక్యముదీర్యతావిదం పరీత్య పుత్రాయ నతిం వి-తేనతుః ||16||

నతిర్న శుశ్రూషు-జనాయ శస్యతే నతం భవదాప్యం సుప్పటమత్ర సామ్ప్రోతమ్ |
అహో విధాత్రా స్వయమేవ దాపితా తదభ్యనుజ్ఞేతి జగాద స ప్రభుః ||17||

అనుత్తర-జ్ఞః స తమర్థయన్ పునః యతీన్ద్రమా-నమ్య గతః ప్రియా-యుతః |
గృహే వసన్ కల్ప-సమాన్ క్షణాన్ నయన్ సుతాననేన్దోరనిశం తతోఽస్మరత్ ||18||

స చిన్తయన్ పుత్రమనో-రథం శుచా పునశ్చ తీర్తోష్వప-గతో మహా-నదీమ్ |
యతీశ్వరాను-వ్రతమాత్మ-నన్దనం తమైక్షత గ్రామ-వరే మరాన్తరే ||19||

స జాత-కోపాకులితో ధరా-సురో మహాత్మనాం లజ్జన-భీరురప్యలమ్ |
సుతస్య కౌపీన-ధృతౌ హి సాహసప్రతి-శ్రవో మే దృఢ ఇత్యభాషత ||20||

క్షణేన కౌపీన-ధరో నిజం పటం విదార్య హే తాత కురుష్వ సాహసమ్ |
ఇతీమముక్త్యా ప్రభురబ్రవీత్ పునః శుభాన్తరాయం న భవాంశ్చరేదితి ||21||

న పుత్ర పిత్రోరవనం వినా శుభం వదన్తి సన్తో నను తౌ సుతౌ మృతౌ |
ని-వర్తమానే న హి పాలకోఽస్తి నౌ త్వయీతి వక్తారమిమం సుతోఽబ్రవీత్ ||22||

యదా విరక్తః పురుషః ప్ర-జాయతే తదైవ సంన్యాస -విధిః శ్రుతౌ శ్రుతః |
న సజ్ఘ-హీనోఽపి పరి-వ్రజామి వామ్ అహం తు శుశ్రూషుమకల్పయన్నితి ||23||

బహు-శ్రుతత్వాద్ యది తత్ సహే బలాత్ న సా సవిత్రి విరహం సహేత తే |
ఇతి ద్వజేనాభి-హితేఽనమత్ స తం భవాననుజ్ఞాం ప్ర-దదాత్వితి ఋషన్ ||24||

విచిన్త్య విద్వాన్ స నిరుత్తరీ-కృతః తథాఽస్తు మాతాఽను వదేద్ యదీతి తమ్ |

ఉదీర్య కృచ్ఛాదుప-గమ్య మన్దిరం ప్రియా-సకాశే తముదంతమబ్రవీత్ ||25 ||

నిశా-చరారేరివ లక్ష్మణః పురా వృకోదరస్యేవ సురేన్ద్ర-నన్దనః |

గదోఽథ శౌరేరివ కర్మ-కృత్ ప్రియః సు భక్తిమాన్ విశ్వ-విదోఽనుజోఽభవత్ ||26 ||

కదాచిదాప్యోఽలయ-బుద్ధిరాలయం ని-వేదయన్ పాలకమేతమేతయోః |

దృఢ-స్వ-సంన్యాస-నిషేధనిశ్చయాం ధవానుమత్యేదమువాచ మాతరమ్ ||27 ||

వరాశ్రమాప్తిం మమ స్వం-వదస్వ మాం కదాచిదప్యమ్న యదీచ్ఛసీక్ష్మతమ్ |

యదన్యథా దేశమిమం పరి-త్యజన్ న జాతు దృష్టేర్విషయో భవామి వః ||28 ||

ఇతి బ్రువాణే తనయే కదాచిదప్యదర్శనం తస్య మృతేర్నిదర్శనమ్ |

విచిన్త్య పర్యా-కులితా చికిర్షితం సుతస్య కృచ్ఛాన్న్యరుణన్న సా శుభా ||29 ||

అథోపగమ్యైష గురుం జగద్గురుః ప్రసాద్య తం-దేవ-వర-ప్రసాదితః |

సదా సమస్తాశ్రమ-భాక్ సురేశ్వరో విశేషతః ఖల్వభజద్ వరాశ్రమమ్ ||30 ||

క్రియా-కలాపం సకలం స కాల విద్ విధాన-మార్గేణవిధాయ కేవలమ్ |

సదా ప్రసన్నస్య హరేః ప్రసత్తయే ముహుః సమస్త-న్యసనం సమభ్యధాత్ ||31 ||

అనన్త-మాత్రాన్తముదాహరన్తి యం త్రియాత్ర-పూర్వం ప్రణవోచ్ఛయం బుధాః |

తదాఽభవద్ భావి-చతుర్ముఖాకృతిః జపాధికారి యతిరస్య సూచితః ||32 ||

గుణాను-రూపూన్నతి పూర్ణ-బోధ ఇత్యముష్య నామ ద్విజ-వృన్ద-వన్దితః |

ఉదాహరద్ భూరి-యశా హి కేవలం న మన్త-వర్ణః స చ మన్త-వర్ణకః ||33 ||

నిరఙ్గ-రాగం ముఖ-రాగ-వర్ణితం వి-భూషణం విష్టప-భూషణాయితమ్ |

అముం ధృతాషాఢమవేక్ష్య మేనిరే స్వభావ-శోభాఽనుపమేపి జన్తవః ||34 ||

భుజఙ్గ-భూతేశ-విహఙ్గపాదికైః ప్ర-వన్దితః సావసర-ప్రతిక్షణైః |

ననామ సోఽయం గురు-పూర్వకాన్ యతీన్ అహో మహియో మహతాం విడమ్ననమ్ ||35 ||

వరాశ్రమాచారవిశేష-శిక్షణం వి-ధిత్సురస్యాఽచరితం ని-శామయన్ |

విశేష-శిక్షాం స్వయమాప్య ధీర-ధీః యతీశ్వరో విస్మయమాయతాఽన్తరమ్ ||36 ||

స రూప్య-పీఠాలయ-వాసినే యదా ననామ నాథాయ మహా-మతిర్ముదా |

తదాఽమునాఽగ్రాహి నర ప్రవేశినా భుజే భుజేనాశు భుజుభు-శాయినా ||37 ||

చిరాత్ సు-తత్త్వం ప్ర-బుభుత్సునా త్వయా నిషేవణం మే యదకారి తత్ ఫలమ్ |

ఇమం దదామీత్యభి-ధాయ సోఽమునా తదా ప్రణీయ ప్ర-దదేఽచ్యుతాత్మనే ||38 ||

అనుగ్రహం తం ప్రతి-గృహ్య సాగ్రహం ముదాఽఽత్మనాఽఽప్తాం కృత-కృత్యతాం స్మరన్ |

అభూదసంజ్ఞోఽపి స తత్-సు-సంజ్ఞవాన్ అసంజ్ఞ-భూషా నను సాధు-సంజ్ఞితా ||39 ||

యియాసతి స్వస్తీనీం ముహూర్ముహుః నమత్యనుజ్ఞార్థిని భూరి-చేతసి |

తమస్మరత్ స్వామినమేవ దూన-ధీః గురుర్భవిష్యద్-విరహోగ్ని-శంకయా ||40 ||

ఇతస్త్రుతీయే దివసే ద్యు-నిమ్నగా త్వదర్థమాస్మాక-తటాకమావ్రజేత్ |

అతో న యాయా ఇతి తం తదాఽవదత్ ప్రవిశ్య కంఠేత్ కరుణా-కరో హరిః ||41 ||

తదాజ్ఞయోపాగత-జాహ్నువీ-జలె జనోఽత్ర సస్నా సహ పూర్ణ-బుద్ధినా |

తతః పరం ద్వాదశ-వత్సరాన్తరే సదాఽఽవ్రజేత్ సా తదనుగ్రహంజ్ఞినీ ||42 ||

గతే దినానాం దశకే సమాసకే వారాశ్రమం ప్రాప్య స-పత్ర-లమ్బనమ్ |

జగాయ జైత్రాన్ బహు-తర్క-కర్కశాన్ సవాసుదేవ హ్వయ-పణ్ణితాదికాన్ ||43 ||

గురోః స్వ-శిష్యం చతురం చికిర్శతః ప్రచోదనాత్ శ్రోతుమిహోప-చక్రమే |

అధిష్ట-సిద్ధిశ్చల-జాతి-వారిధిః నిరాదరేణాపి మహాత్మనాఽమునా ||44 ||

తదాద్య-పద్య-స్థమవద్య-మణ్ణలం యదాఽవదత్ షోడశక-ద్వయాత్మకమ్ |

ఉపర్యపాస్తం తదితి బ్రువాత్యసౌ గురౌ తమూచే ప్రణి-గద్యతామితి ||45 ||

భవత్-ప్ర-వక్తృత్వ-సమర్థతా న మే స-కోపమిత్థం వదతి వ్రతీశ్వరే |

అపీహ మాయా-సమయే పటౌ నృణాం బభూవ తద్-దూషణ-సంశయాంకరః ||46 ||

బుధోఽభిధానం శ్రవణం బుధేతరో ధ్రువం వి-దధ్యాద్ వి-ముముక్షురాత్మనః |
యతిర్విశేషాదితి లోకా-హోదనాత్ ప్రవక్తి మాయా-సమయంస్య పూర్ణ-ధీః ||47||

అఖణ్ణితోపన్యసనం వి-సంశయం స-సంప్రదాయం ప్ర-వచోద్వఙ్గోత్తరమ్ |
సమాగమన్ శ్రోతుమముష్య సాగ్రాహఃజనాఃశ్రుతాధ్యాశ్చతురాబుభూషవః ||48||

గురోరుపానై శ్రవణే రత్నైర్ద్విజ్ఞైః స పఞ్చవైరాభగవతే కదాచన |
బహు-ప్రకారే లిఖితేఽపి వాచితే ప్రకారమేకం ప్రభురభ్యధాద్ దృఢమ్ ||49||

పర-ప్రకారేష్యపి సమ్భవస్తు తే వినిర్ణయోఽస్మన్ కథమిത്യుధీరితే |
ముకుంద-బోధేన మహా-హ్లాదబ్రవీత్ ప్రకారమేనం భగవత్-కృతం స్ఫుటమ్ ||50||

ని-గద్యతాం గద్యమిహైవ పఞ్చమే జగద్-గురోర్వేత్త కృతి-స్థితిం యది |
ఇతి బ్రువాణే యతి-సత్తమే స్వయం తదుక్త-మార్గేణ జగాద భూరి-హృత్ ||51||

అశేష-శిశ్యైశ్చ తదాజ్ఞయా తదా పరీక్షణాయైక్ష్ణి సమస్త-పుస్తకమ్ |
స తత్ర హస్తైక-తమే స్థితం త్యజన్ న తావదధ్యాయ-నికాయమభ్యధాత్ ||52||

అత్ర జన్మని న యత్ పఠితమ్ తే చైత్ర భాతి కథమిత్యమునోక్తే |
పూర్వ-జన్మసు హి వేద పురేదం సర్వమిత్యమిత-బుద్ధిరువాచ ||53||

ఇతి బహు-విధ-విశ్వాశ్చర్య-చిత్త-ప్రవృత్తేః జగతి వితతిమాపన్నాతనాఽప్యస్య కీర్తిః |
క్షపిత-తత-తమస్కా భాస్కరీవ ప్రభాఽలం సుజన కుముద-వృన్దానన్ద-దా చన్ద్రికేవ ||54||

ఇతి శ్రేమత్కవి-కుల-తిలక-త్రివిక్రమ-పణ్ణితాచార్య-సుత శ్రే-నారాయణ-పణ్ణితాచార్య-
విరచితశ్రే-మధ్వ-విజయే మహా-కావ్యే-ఆనన్దాఙ్గితచదుర్థః సర్గః

పఞ్చమః సర్గః

వేదాన్త-విద్యా-నిజ-రాజ్య-పాలనే సజ్కల్ప్యమానో గురుణా గరీయసే |
అదభ్ర-చేతా అభి-షిష్యతే పురా స వారిభిర్వారిజ-పూరితైరథ ||1||

ఆనన్ద-రూపస్య పరస్య పాత్ర-ధీః ఆనన్ద-సన్దాయి-సు శాస్త్ర-కృత్ స యత్ |

ఆనన్ద-తీర్థేతి పదం గురూదితం బభూవ తస్యాత్యనురూప-రూపకమ్ ||2 ||

కదా-చిదత్రోప-యయౌ యతిః సఖా గోవిన్ద-బుద్ధేర్బహు-శిష్య-సంవృతః |

అముష్య శిష్యా అనుమానః-శిక్షితాః తదా-జగీషన్ గురు-బుద్ధిముద్ధతాః ||3 ||

భిదా సు-సాధ్యేత్యను-మానమత్ర తైః ప్రయుజ్యతా-శు ప్రతి-పక్ష-భీషణమ్ |

అఖణ్ణయద్ వ్యక్తమఖణ్ణ-ధీరిదమ్ స పక్ష-దక్షః ఫణీనం వి-రాడివ ||4 ||

అథాపి మిథ్యా విమతం మత-త్వతో వివాద-నిర్ముక్త-వదిత్యవాది తైః |

అనేన సత్యం వి-మతం మత-త్వతో యథా ఘటాదీత్యనుమా న్యగద్యత ||5 ||

హేతోరతి-వ్యాప్తిరవాది తైర్యదా స-కౌతుకైస్తూర్ణమసావవిస్మయః |

న శుక్తి-రూప్యాది మతం యదన్యథా మతం తదిత్యాది వదన్ జగాయ తాన్ ||6 ||

తత్త్వై-ప్యతత్త్వై విమతే-నుమాం వదన్ తదప్రతిష్ఠాం ప్రతి-పాదుకః స్వయమ్ |

వి-జిత్య విశ్వాన్ విదుషాం సభాస్వసౌ జగామ నామ్నా-ప్యను-మాన-తీర్థతామ్ ||7 ||

సమస్త-వాదీన్య-గజ-ప్ర-భణ్ణ-దః చరన్న్వనన్యాం ప్రతి-పక్ష-కాఙ్కయా |

వేద-ద్విషాం యః ప్రథమః సమాయయౌ స వాది-సింహో-త్ర స బుద్ధి-సాగరః ||8 ||

తస్యోరు-దుర్గర్వ-వతో జగీషయా నిశాతమాదత్త ముకున్ద-ధీర్మృతమ్ |

స్వ-శిష్య-హస్తేన మరాన్తరేఘ-ధేః సుపక్ష-దక్షం సుఖ-తీర్థ-మార్గణమ్ ||9 ||

చైత్రం ప్ర-జిజ్ఞాసు కుతూహలాకులం నృణాం కులం ప్ర-త్వరితం ని-శామయన్ |

అవన్దతోపేత్య గురుం గరిష్ఠ-ధీః స రూప్య-పీఠాయతనోత్తమ-స్థితమ్ ||10 ||

స వాదిసింహస్య గిరం గరీయసిం అఖణ్ణయత్ పణీత-మణ్ణలాన్తరే |

తీక్ష్ణేన వాక్యేన మితన వేగినా గదాం శరణేవ విశారదో ముహుః ||11 ||

అసావసూయన్ ద్వి-నవ-ప్రకారతో వ్యచీక్-లపత్ కజ్జిదధార్థముచ్చక్తైః |

జగద్-వి జేతుష్ప జయే స సంశయః తావజ్జనో-జాయత పూర్ణ-చేతసః ||12 ||

వికల్ప-కోటిరథ ఖణ్ణయన్ ద్రుతం రేజేఽధికం స్మేర-ముఖో బృహన్మతిః |
తమస్తతీర్వా ద్యు-మణిర్విశుద్ధయా గవా శ్రితో విష్ణు-పదం సదాస్పదమ్ ||13 ||

అగాధమాత్యన్యతి-వేలముద్ధతం తిరస్కృతాశేష-సరస్వతీ-తతిమ్ |
కామం మహా-మానస-కుమ్భ-సమ్భవో లఘూచకారేత్యపి బుద్ధి-సాగరమ్ ||14 ||

శ్వ ఏవ వాదోఽస్త్వితి వాదినౌ ఖలౌ అద్యోత్తరం భాతి యదీర్యతామితి |
మధ్యే బ్రువాణేఽమత తౌ జితౌ జనః స నిశ్చికాయాపి నిశా-పలాయనాత్ ||15 ||

బుద్ధ్యభినా వాది-వరేణ చాఽర్జితాం జయ-శ్రియం భూ-పరివర్తినా చిరాత్ |
అహో ముహూర్తాదయమప్రయత్న-వాన్ అవాప్తవానిత్యత-విస్మితం జనైః ||16 ||

వ్యాఖ్యాన్ కదా-చిన్మణిమద్-వినిర్మితం భాష్యం జనైస్తర్క-విశారదైర్వృతః |
ఉవాచ వాచం పరిహాస-హాసవాన్ సమ్మోద-తీర్థః సుర-మోద-దాయినిమ్ ||17 ||

సత్-సూత్ర-భావే ప్రవిచారితే పృథగ్ భాష్యాభి-సన్తౌ చ వి-శుద్ధ-బుద్ధిభిః |
నిగృహ్య గూఢాగ్రహముగ్రమేతయోః మాన్యోఽన్వయోఽన్యన్యమహో న దృశ్యతే ||18 ||

ఇతి బ్రువాణే ప్రతి-పాదయత్యలం భాష్యేఽత్ర దోషాన్ ప్రబలాన్ ముహుర్ముహుః |
తస్మిన్స్తు విస్మేర-ధియోఽపి యత్నతో న స్థేయసః పర్యహరన్నిమానమి ||19 ||

నన్వస్య సూత్రస్య పరోఽర్థ ఉచ్యతాం యద్ భాష్య-మాత్రం భవతా నిరస్యతే |
భవాద్భుజైర్యః కవిభిర్న దూష్యతే కథంచనేత్యాచురిమే వచస్వినః ||20 ||

అక్లిష్ట-శబ్దాన్వయమేష సమ్భవత్సూత్రార్థముచ్చైర్వచనం తదాఽఽదదే |
మానీకృతామ్నాయ-యుత-స్మృతి క్షణాద్ ఏష్యత్కథా-తాణ్ణవ-సూత్ర-ధారకమ్ ||21 ||

బుభుత్సయా మత్సర-వర్జితాన్ జనాన్ స-మత్సరాన్ వా వి-జిగీషయాఽఽగతాన్ |
శ్రుత-ప్రవీణానతి-తార్కికాన్ ముహుః భజ్ఞ్యాఽనయా భజ్ఞముపానినాయ సః ||22 ||

కదా-చిదేనం ప్రతి-గమ్య సౌమ్య-ధీః స మధ్య-గేహార్య-వర ప్ర-సేదివాన్ |
హేతోః కుతశ్చిద్ వి-మనీ-కృతోఽప్యహో గుణాభి-లుబ్ధః సు-జనః ప్ర-సీదతి ||23 ||

తేజోఽమృతం నన్దన-గాత్ర-పాత్ర-గం నేత్రాఙ్గాలిభ్యామపిబత్ సదాఽవ్యయమ్ |

విద్యా-సుధాం చాస్య వచో-మహా-ఘటే పూర్ణామసౌ కర్ణ-పుటేన పణ్ణితః ||24 ||

లీలా-వివాదే గురుణా జగద్-గురోః ప్రసఙ్గతస్తత్ర చ తాదృశే సతి |

సూత్రార్థ-విచ్ఛేత్ కురు భాష్యమఙ్గాసేత్యాక్షేప-పూర్వం గురురభ్యధాదిమమ్ ||25 ||

విధాన-మాత్రం తదుపాదదే తదా పయో యథాఽచ్ఛం పరమః స హంసః-రాట్ |

తల్లీనమాక్షేపమువైక్షతాఫలం వారీవ సన్తో హి గుణాంశ్చ-తోషిణః ||26 ||

వైరాగ్య-వైయాత్య-సు-వాక్ష్వ-పూర్వకైః యుతో గుణైః పారమ-హంస్య-భూషణైః |

జ్యేష్ఠో యతిర్యో లికుచాన్వయోద్భవః తం భూరి-భక్తి స కదాచిదబ్రవీత్ ||27 ||

విరోధి వేదాన్త-కృతాన్త-సమ్పదాం భాష్యాదికం చేదిదమస్తు కా క్షతిః |

అస్మభ్యమాచక్ష్యవిచక్షణోచితం భావం తు సూత్రోపనిషద్- వివక్షితమ్ ||28 ||

ఇత్యస్య వాచా శరదేవ భాసితా యదాఽఖిలాశాః శుభ-పూర్ణయా బభౌ |

ప్రమోద-తిర్థానన-చన్ద్ర-చన్ద్రికా వ్యాఖ్యాభిధా విష్ణు-పద-ప్రకాశినీ ||29 ||

జ్యేష్ఠ్యన్ కదాచిత్ కిలకాల-పాలితాం దిశం ప్రయాతోఽచ్యుత-బుద్ధినా సహ |

సమగ్ర-ధీర్మణ్ణిత-విష్ణు-మఙ్గళం విష్ణుం జగన్మఙ్గళమాననామ సః ||30 ||

భిక్షా-ప్ర-దాత్రాఽత్ర పరీక్షితుం ముహూః దత్తే ప్ర-భుక్తే కదళీ-ఫలోచ్ఛయే |

ఆనేన నిర్యత్నమవార్య-విస్మయః తమార్యవర్యం విజనేవదద్ గురుః ||31 ||

భిక్షావసానే ద్వి-శతాధికైః ఫలైః వ్యూఢైః ప్రభుక్తైః పరిపూరితేఽపి తే |

తనూదరే నాస్తి గరిష్ఠతా కథం సుచిత్త సత్యం వదతాద్ భవానితి ||32 ||

అఙ్గఘ-మాత్రం జరర-ప్రతిష్ఠితం జాఙ్వల్యమానం మమ జాత-వేదసమ్ |

నిత్యం హితం విశ్వ-దహం చ విత్త తం విశ్వేశ-చేతా ఇతి సోబ్రవీత్ తదా ||33 ||

పర్యాకులానేక-సరస్వతీ-తతీన్ న్యాయోపపన్నాన్ వివిధార్థ-సంయుతాన్ |

అతీత్య దేశాన్ సమయాంశ్చ చారు-ధీః అసౌ జగామాభి-మతీన వర్తనా ||34 ||

స్వ-హేళయా పాతిత-పార్ధివ-వ్రజాం ధీ-శుద్ధి-దాం కేరళ-భూషణాయితామ్ |

పయస్వినీ ప్రేక్ష్య పథి ద్విజార్చితాం స భావినీమస్మరదత్ర చణ్ణికామ్ ||35 ||

తతః క్రమేణ ప్ర-చలన్పుపేయివాన్ అవన్తతేన్దీవర-సున్దర-చ్ఛవిమ్ |

అమ్బోజ-నాభం స భుజఙ్గ-శాయినం శ్రే-వల్లభం శ్రేమదనన్త-సత్పురే ||36 ||

వేదాన్త-సూత్రాణి కృతాన్త విత్-తయో వ్యాఖ్యాదసౌ శిష్య-గణాయ సంసది |

వి-లక్షణం జివ-గణాద్ గుణార్ణవం బ్రహ్మచ్యుతాఖ్యం ప్రతి-పాదయన్ ముహుః ||37 ||

అప్రాంశు-నూత్నోప-పదాది-వాస-జః స సఙ్కరో వైర-పరాయణః పునః |

అసూయయోచేత్ర మహానతి-క్రమః సూత్రార్థ-వాదోఽకృత-భాష్యకేష్యితి ||38 ||

వదోత్తరమ్ భాతి యదీహ కుర్మహే భాష్యం కృతిర్నాస్య హి దణ్ణ-వారితా |

జగద్-గురూణామితి తాం గురోర్గిరం జనః సమస్తోభిఽననన్త స-స్మితామ్ ||39 ||

ప్రాజ్ఞైర్మహా-పూరుష-సర్వ-లక్షణైః సమ్పన్న-దేహోఽయమితిరితే ప్రభా |

పరే పరస్యాప్యతి-పీనతా-దృశః స్పిజ్-మాత్ర సంశంసనమేవ చక్రీరే ||40 ||

స్పిగ్-ధూషణాని ప్రతిపాదయత్యలం సమ్పూర్ణ-సజ్ఞ్యేఽస్యతు లక్ష్మ-శాస్త్రతః |

తద్-దణ్ణ-సజ్ఞణన-సంశ్రవమ్ వ్యధాత్ తదక్షమోఽసౌ ప్రకృతిర్ని సాఽసతామ్ ||41 ||

స్నాత్వాఽత్ర తీర్థేష్వచిరేణ కన్యకాతీర్థే సు-తీర్థే సుఖ-తీర్థ ఆఘ్రతః |

సముద్ర-సేతౌ చ ని-మజ్య విప్లవే శ్రే-రామ-నాథాయ నమశ్చకార సః ||42 ||

తమా-వ్రజన్తం యతివేష-ధారిణం దణ్ణం ప్రకాశ్యైష హసన్నభాషత |

ఖణ్డ్యేత దణ్ణో యది చణ్ణ న త్వయా త్వం పణ్ణకోఽపణ్ణిత వన్య-వాగితి ||43 ||

లజ్జానతః స్వార్థమథార్థయన్నసన్ ఉపైక్ష్యతాసౌ ద్విజ-నాయకైస్తదా |

ఆనన్దయన్తం వదనేన్దనా జగత్ తం ద్వేష్టి కః ప్రాజ్ఞమిహేతి వాదిభిః ||44 ||

యా-యాః ప్రసక్తాః పరిషత్సు పూరుషైః విద్యావిదగ్గైర్వివిధైః సమాగమే |

స తాసు-తాసు ప్రతిభాతి-భాసురో విద్యాసు విద్యాధి-పతిర్జగాయ తాన్ ||45 ||

అచాల్యమానః స-గురుః స చాపలైః అసజ్జనానామబలీయసామిహ |

ఉవాస మాసాంశ్చతురో మహా-మనాః సింహో గుహాన్తోప-గతః శునామివ ||46 ||

శృణ్గార-సిన్ధుం స భుజభ్ర-శాయినం శ్రేరఙ్గ-వాసం కృత-మఙ్గలమ్ సతామ్ |

అమన్త-ధీర్దేవమవన్తతాగతః కవేర-కన్యా-హిమ వాయు సేవితమ్ ||47 ||

తతో నివృత్తః పరమేవ పూరుషం ప్రణమ్య నానాయతనేషు సం-చరన్ |

ప్ర-కాశయన్ స్వాతి-శయానమానుషాన్ ఆశాముదీచీం ప్ర-యయావసౌ క్రమాత్ ||48 ||

తతస్తతో విస్మిత-లోచనైర్నరైః నిరీక్ష్యమాణోఽతి-సు-లక్షణాకృతిః |

గ్రామోత్తమాన్ ప్రాప్య పయస్వినీ-తటి వివేశ దేవాయతనం స కిఞ్చన ||49 ||

అధీత్య ధర్మేణ షడఙ్గమాగమం తదర్థ-సం-వర్ణన-నిర్ణయాన్వితాః |

ప్రాపుర్ద్విజేన్ద్రాస్తమపూర్వ-పూరుషం జిజ్ఞాసవః సు-ప్రథితం జగత్-త్రయే ||50 ||

సు-స్మితేన్దుమరవిన్త-లోచనం స్వర్ణ-వర్ణమతి-భద్ర-భాషణమ్ |

వీత-భూషమపి విశ్వ-భూషణం తం దిద్దుక్షురలమాపతజ్జనః ||51 ||

విద్యోరు-ద్యుతి-ధీర-తారక-తిరస్కారే పతఙ్గాయితో

దురాష్ట్రదీభ-కుతర్క-కుమ్భ-దలనే సింహ-ప్రబర్ధాయితః |

లోలాలోకక-లోక-దృక్-కుముదినీ-సంప్లోదనేఽబ్జాయితః

సంసన్మణ్డల-మణ్డనాయిత ఉత స్వానన్త-తీర్థో బభౌ ||52 ||

ఇతి శ్రేమత్కవి-కుల-తిలక-త్రివిక్రమ-పణ్ణితాచార్య-సుత శ్రీ-నారాయణ-పణ్ణితాచార్య-

విరచితే శ్రీ-మధ్వ-విజయే మహా-కావ్యే-ఆనన్డాఙ్కితే పఞ్చమః సర్గః

షష్ఠః సర్గః

ఐచరేయమథ కిఞ్చన సూక్తం సూచయన్ సదసి తత్ర గరిష్ఠః |

శ్రోతుమిచ్ఛతి సభా భగవద్భ్యః సూక్త-భావమితి తావదువాచ ||1 ||

వర్ణ-సౌప్య-గరిష్ఠమతూర్ణం తుల్య-మాత్రమతి-మాత్ర-సు-లక్ష్మ |

వ్యూఢ హృజ్జలద-ఘోషముమ్యోచ్చారణం వి-దధదభ్యధితార్థమ్ ||2||

లక్షణాన్విత-తయా వచనేఽస్మిన్ దేవతా-గురుమసావతి -శేతి |

మానమిత్యపి విధాయ ధియా తే తత్ తు సూక్తమపరార్థమవోచన్ ||3||

స్యాత్ తథేత్థమపి సం-భవితాఽర్థః త్యర్థతాం శ్రుతిషు విత్త దశార్థమ్ |

భారతం నను శతార్థమపి స్యాద్ వైష్ణవం పద-సహస్ర-తయం హి ||4||

ఇత్యుదీరయతి విస్తృత-చిత్తే భూ-సురా ఇహ జగీషవ ఏనమ్ |

ఊచుర్థ-శతకం హరి-నామ్నాం వర్ణ్యతామితి స-హస-ముఖాస్తే ||5||

వర్ణయామి తదహం సకలం వః సౌప్యవాదను-వదన్తు భవన్తః |

తం వదన్తమితి తేఽథ వదన్తో బాధమిత్యతి-దృఢోద్యమమాపుః ||6||

ప్రత్యయ-ప్రకృతి-సంజ్ఞ-భజ్ఞే శబ్ద-శాస్త్ర-విహితాం ప్రతిదర్శ్య |

శుద్ధ-ధీః శ్రుతి-శిరః-శత-సిద్ధాన్ అభ్యదాత్ సపది విశ్వ-పదార్థాన్ ||7||

యావదర్థ-శతకం న విశజ్ఞః సన్తతోక్తి-కృదపూపురదేషః |

వర్ణితావధృతి-దుర్బల-చిత్తాః తావదాకుల-హృదో హ్యభవన్తే ||8||

సాంఘ-వేద-చతురా ఇతిహాసే శిక్షితాః సు-బహవోఽప్యతి-ధృష్టాః |

నైతదీరితమహో జగృహున్తే విశ్వ-సంజ్ఞయ-పయోఽన్త-గణా వా ||9||

దేవతాస్వసులభా ప్రతిభా తే మానుషేషు చపలేషు కథా కా |

క్షామ్య సౌమ్య సకల-జ్ఞ నమస్తే తే బ్రువన్త ఇతి తం కిల నేముః ||10||

వేద-శాస్త్ర-చతురైరిహ విద్యావిత్త-లిప్పుభిరవాప్తమశేషైః |

ప్రాప కేరళ-సు-మణ్డల-జాతైః అన్యదాయతనమాయత-చేతాః ||11||

తర్క-తన్త్ర-కుశలానపి పుంసః చర్కరీతి బత సోఽయమమానాన్ |

మానమానమయతీహ కథం నో నైష మణ్డల-భువాం సమితానామ్ ||12||

మన్తయన్త ఇతి తే ద్విజ-వర్యాః అన్య-దేశజ-ముఖాస్తమప్పచ్చన్ |

సద్-దదాదద-సు-శంసన-నిన్దాకారి-సూక్త-గతమర్థముపేత్య ||13 ||

తం స్ఫుటం ప్ర-కథయన్ స పృణీయాచ్ఛబ్ద-మూలమవదత్ పృణ-ధాతుమ్ |

తం జగీషుమథ విప్ర-మదః ప్రీధాతుమేష ని-గదన్తమువాచ ||14 ||

ప్రాదిభేదమవిదన్ గుణయ త్వం మూఢ పాంసుషు లిఖన్ లిపి-సజ్జమ్ |

భత్సయన్నితి జహాస సు-హాసో మత్సరాకుల-ధియో జడయన్ సః ||15 ||

తత్ ప్రసజ్గ-బలతోఽఖిల-విద్యాపాటవం పృథు-హృదః ప్రతిబుద్ధ్య |

ఆనమన్ స-బహు-మానమమే తం యం నమన్తి కిల నాకి-నికాయాః ||16 ||

కన్యకాదృత-సురేన్ద్ర-వపుః-శ్రేదాన-వాచి-వర-సూక్త-హృదుక్తో |

కుత్రచిత్ సదసి తావదపాలా కీర్తితాఽతి తరుణీత్యయమూచే ||17 ||

శ్విత్రీణీ భవతి తత్-పద-వాచ్యేత్యాగ్రహేణ వదతోఽవిదుషోత్ర |

కశ్చిదేష్యతి విపశ్చిదిహైనం పృచ్ఛతేత్యయమగచ్ఛదథోక్త్వా ||18 ||

దేశమేనమచిరాదుప-యాతః తాదృశాకృతిరహో కృత బుద్ధిః |

తాంస్తథాఽభ్యధిత తత్పద-భావం సూరి-మౌలి-మణినాఽత్ర యథోచే ||19 ||

కేవలం న సకలాః శ్రుతి విద్యాః మాన-పూర్వక-సమస్త-గిరోఽస్య |

అప్యనాగత-గత-ప్రతిపత్తిం శ్రద్ దధుః పృథుల-చేతస ఏతే ||20 ||

యద్-యదేవ సపది ప్రకృతం స్యాత్ తత్-తదేష యదవేదఖిలం చ |

సర్వదా సదసి సర్వ-బుధానాం సర్వవిద్-యతిరితి ప్రథితోఽభూత్ ||21 ||

అప్రయాతమపి దేశమశేషం వ్యానశే సు-జన-కరైవ-బన్ధుః |

పూర్ణ-దృక్ ప్ర-తతయా నిజ-కీర్త్యా పూర్ణ-చన్ద్ర ఇవ చన్దికయాఽలమ్ ||22 ||

సున్దరేషు సుర-మన్దిర-వృన్దేష్యన్దిరా-రమణ-వన్దన-కృత్యమ్ |

ఆ-చరన్మసుచిరాత్ స-విచారో రూప్య-పీఠ-పతిమాప ముకున్దమ్ ||23 ||

భూ-సుర-ప్రవర-బుద్ధి-సమృద్ధివ్యక్త-యుక్త-వపుషం రుచిరాజ్ఞీమ్ |

సూత్ర-దీప్త-మణి-మాలికయాఽలం భూషితాం భువన-భూషణ-భూతామ్ ||24||

పాద-సుందర-పద-క్రమ-భావైః భాసితాం ప్రకట-వర్ణ-గుణాధ్యామ్ |

భారతోత్తమ-భృతామనురూపాచ్ఛాదనాం సమధిక-స్వర-శోభామ్ | 25 ||

రాజసూయ-ముఖ-సన్మఖ-వృత్తాం వాసుదేవ-గుణ-నిష్ఠిత-భావామ్ |

సర్వ-ధర్మ-పరి-శిక్షణ-దక్షాం వన్దితాం జనతయా జననీవత్ ||26||

మౌలి-సజ్గహ-వి-కర్షణ-దూనాం మాయిినా సదసి దుష్ట-జనేన |

న్యాయ-మార్గమప-హాయ మహాంతం స్వేశ్వరత్వమపి సాధయతాఽలమ్ ||27||

సజ్జనైః కతిపయైరతి-దీనైః చాలితైః కలి-బలాచ్ఛుభ-మార్గాత్ |

అప్యుపేక్షిత-వికర్షణ-దుఃఖాం సాతి-శోకమపి కైశ్చన దృష్టామ్ ||28||

వాసుదేవ ధరణీధర నాథేత్యుచ్ఛక్రైరపి ముహుః ప్ర-వదన్తీమ్ |

పూర్ణ-సద్-గుణమజం గత దోషం బిభ్రతిం హృది వివిక్తమశేషాత్ ||29||

వార్యతాం బుధ-జనైర్మను హోహా నైష ధర్మ ఇతి చాభి-దధానామ్ |

కృష్ణ లాళిత-తమామనవద్యాం అప్యనన్య-శరణాం శరణోత్కాం ||30||

వేదిజామివ పురా భరతాగ్ర్యః స స్వయం శ్రుతి-తతిం ఖలు దృష్టామ్ |

పుష్ట-బుద్ధిరకరోత్ కరుణాభిః దుష్ట-పక్ష-దమన-స్థిర-సన్తామ్ ||31||

అవ్యయం సతతమప్యప-భుక్త్యా విత్తమగ్ర్యమివ దూర-యియాసుః |

జ్యాయసే స-గురవే హరి-గీతాభాష్యమేష వి-రచయ్య తదాఽదాత్ ||32||

హేతు-వాదిని విశజ్కట-బుద్ధౌ తీర్థమర్థయతి గన్తుమనుజ్ఞామ్ |

తాం దిదేశ పురుషోత్తమ-తీర్థః చిన్తయన్ స పురుషోత్తమ-రక్షామ్ ||33||

నీరజా మలయ-మణ్డల-వృత్త్యా శ్లాఘితో భువి సదాళ్యను-యాతః |

సాధు-పాన్థ-పరి-తాపమపాస్యన్ ఉత్తరాం దిశమయాన్మరుదంశః ||34||

బుద్ధి-శుద్ధి-కర-గో-నికరాధ్యం తీర్థ-చాతముభయం చ ధరణ్యామ్ |

ఆత్మ-మజ్జనత ఏవ నికామం పర్యశోధయదమన్త-మనిషః ||35 ||

వాసుదేవ-పద-సన్తత-సజ్ఞీ తేజసాఽప్యలమధః-కృత-శర్వః |

అత్యవర్తత నితాన్తమథాసౌ గాఙ్గమోఘమఘ-నాశన-కీర్తిః ||36 ||

తత్ర-తత్ర స జగత్-త్రయ-చిత్తం కర్మ శర్మ-దమను-స్మృతి-మాత్రాత్ |

సజ్ఞ-రన్ వి-దధదాప నరాణాం గోచరం బదరికాశ్రమ -పార్శ్వమ్ ||37 ||

మణ్డయన్ భరత-ఖణ్డమఖణ్డం నాదిరాయణ-పదోఽత్ర పరో యః |

తం నమన్ ప్రచుర-ధీర్ధరి-గీతాభాష్యమార్పయదుపాయనమస్మై ||38 ||

ప్రీతయేఽస్య పురతో వర-భాష్యం వాచయన్ స జనతామప-సార్య |

వచ్చి శక్తిత ఉరు-క్రమ-గీతాభాష్యమిత్యకథయత్ పురు సజ్ఞః ||39 ||

ఏతదర్థమతి-సూక్ష్మమపి త్వం శక్త ఏవ న యదాత్త సమస్తమ్ |

తీన లేశత ఇతిహ పదం స్యాద్ ఇత్యగద్యత జగజ్జనకేన ||40 ||

తీన తత్-ప్రవచనే విహితీఽలం శుశ్రువుః ప్ర-శయితా అపి శిష్యాః |

ఉచ్యతామితి ముహుః స-పృథివ్యాస్పాలనం పదమహో హరిణోక్తమ్ ||41 ||

శబ్ద-భేదమవధార్య తమర్చాసన్నిషణ్ణ-వపుషః పరమస్య |

తస్య భావ-విదమన్త-మనిషః ప్రోత్థితః ప్రవచనం వ్యధితైభ్యః ||42 ||

మజ్జనం వ్యధిత శేతళ-గఙ్గావారి నిత్యమరుణోదయ-కాలే |

యత్ స్పృశన్తి న నరా హిమ-భీతా అంశ ఏష పృషతామధిపస్య ||43 ||

కాష్ఠ-మౌనమదధాదుపవాసం శుద్ధ-మప్యకృత శుద్ధ-హృది-చ్ఛన్ |

నిత్యతుష్ఠ-హరితోష-విశేషం చిన్తయన్ ప్రభుమనన్త-మరాన్తః ||44 ||

వైరయత్-స్వ-చరణే రత-చిత్తం మధ్వమత్ర దిన-మణ్డలమేనమ్ |

స్వాశ్రమోప -గమనాయ ముకున్తో దీప్తి-దృష్టి-విదితాగతిరన్యైః ||45 ||

నక్తమేవ భగవత్సుప్-యాతే ప్రోదితే సతి సహస్ర-మరీచౌ |

యౌ నవానలిఖదుత్తమ-చిత్తః శిష్య-శిక్షణ-పరః కరుణావాన్ ||46||

నేదృశం స్థలమలం శమల-ఘ్నం నాస్య తీర్థ-సలిలస్య సమం వాః |

నాస్మదుక్తి-సదృశం హిత-రూపం నాస్తి విష్ణు-సదృశం నను దైవమ్ ||47||

యాతి తావదధునైవ జనోఽయం వ్యాస-రూపమజితం ప్ర-దిదృక్షుః |

ఆ-వ్రజేదీహ న వా స హి వేద స్వస్తి వోఽస్త్వితి యయావథ మధ్యః ||48||

నాథ నాథ బత నోఽత్ర వినాథాన్ మా త్యజోరు-కరుణో భగవంస్త్వమ్ |

నోదితం స్మృతమపీతి హి శిష్యైః స్యామినోఽభి-మత-భజ్ఞ-భయేన ||49||

సద్-గురోర్ప విరహం సహమానః సత్య-తీర్థ-యతిరన్వగమత్ తమ్ |

యస్త్రివారమితరా-సుత-శాఖాస్వర్థమగ్ర్యమశృణోత్ పురు-సజ్ఞాత్ ||50||

దుర్గ-మార్గ-గతమప్యను-ధావన్ నాఽప సోఽయమరుణిభవతీనే |

లీలయా స జవమా-క్రమమాణం వ్యాశ్రయాన్తర-సు-దూర-శిలాసు ||51||

ఆ-నివృత్త-వపుషా గురుణాఽఽరాత్ ప్రాణినా హ్యాభి-నయేన సు-నున్నః |

త్రస్త-ధీరతి-యయౌ స ముహూర్తాత్ తద్-దినోప-గత-మార్గమశేషమ్ ||52||

ఆశ్రమే నిజ-జనానిహ దృష్ట్వా తం ప్రసాద-మహిమానమముష్య |

ప్రోచ్య తత్-ప్లవనమప్యతి-చిత్రం తస్య తైః సహ సదాఽస్మరదేషః ||53||

వానరేన్ద్ర ఇవ వాయు-జవోఽసౌ భీమసేన ఇవ దానవ-భీమః |

ఉల్లలాస గిరి-పుణ్ణవ-శృణ్ణే స వ్రజన్ వ్రజిన-నాశన-నామా ||54||

బహు సత్త్వ-గణం స వికం స-మహోవిష-మోక్ష-మహో హిమవన్తమయమ్ |

విషమోక్ష-మహో-హిమవన్తమయన్ నగమైక్షత పుల్ల-దృగస్త-భయః ||55||

సు-హసిత-కమల-కరోప-గూఢం సు-జన-సుఖార్థమనన్త-భోగ-శయ్యమ్ |

వికసిత-సుమనో-ఘటాగముచ్చం మరతక-రత్న-మయ-స్థలార్గ్య-శోభమ్ ||56||

పాదోపాంత-నమన్మహా-ముని-గణం హేమ-ప్ర-దీప్తామ్బరమ్

శ్రీమద్-రత్న కలాపమగ్ర్య-కటకైర్వి-భ్రాజతం హృత్కైః|
దృష్ట్యాతం ధరణీ-ధరం సు-వన-మాలోల్లాసినం సున్దరం

స్వానన్దాకృతిమస్మరన్మర-రిపుం స్వానన్ద-తీర్థస్తదా ||57 ||

ఇతి శ్రీమత్కవి-కుల-తిలక-త్రివిక్రమ-పణ్ణితాచార్య-సుత శ్రీ-నారాయణ-పణ్ణితాచార్య-
విరచితేశ్రీ-మధ్వ-విజయే మహా-కావ్యే-ఆనన్దాజ్ఞీతేషః సర్గః

సప్తమః సర్గః

అథ హైమవతే తటాన్తరే బదరీ-షణ్ణ-విశేష-మణ్ణితమ్ |
పరమాశ్రమమాశ్రయం శ్రియః సకల-జ్ఞః స దదర్శ వి-శ్రుతమ్ ||1 ||

హిమ-వర్ష-రవి-ప్రభా-సహాః పృథు-సత్ర-ప్రథితా ద్విజాశ్రయాః |
అపి విష్ణు-పద-స్పృషోఽలసన్ ఉభయే యత్ర విచిత్ర-శాఖినః ||2 ||

శ్రవణామృత-గీర్ణణైర్ద్విజైః శుక-ముఖ్యైః శుభ-పక్షిభిర్వృతమ్ |
కమలేష్టతమ-స్థిరాన్తరైః అపి హంసైః పరమైరమేచకైః ||3 ||

సుమనో-నికరేణ పూరితం స్వ-మనోఽభిష్టదమల్ప-దుర్గమమ్ |
అపరస్పర-మత్సర-ప్రజం నను వైకుణ్ఠమివాచ్యుతాలయమ్ ||4 ||

తమిమం ప్ర-విశాన్తమాశ్రయం ద్వ్యధిక-త్రింశదుదార - లక్షణమ్ |
గుణ-సార -విదః కుతూహలాద్ అవ-లోక్యర్షయ ఇత్యచిన్తయన్ ||5 ||

కనకాతుల-తాల-సన్నిభః కమలాక్తో విమలేన్దు-సన్ముఖః |
గజ-రాజ-గతిర్మహా-భుజః ప్రతియాన్ కోఽయమపూర్వ-పూరుషః ||6 ||

అతి-శాన్త-వపుర్నిశా-కరః స్వయమేకాన్త-ఖరో దివా-కరః |
ఇతి నాస్య గుణార్ణవాకృతేః ఉపమానం భువనేషు లభ్యతే ||7 ||

పరమాశ్రమిణాం గత-శ్రమో నను చిహ్నోని బిభర్తి ధీర-ధీః|

అపి మానుష-భావ-విగ్రహో విపులం విస్మయమాతనోతి నః||8||

చతురశ్చతురాననః స్వయం పవనో వా వ్రతిరూప ఆవ్రజన్|

శ్రుతి-నాథ-దిదృక్షయాఽన్యథా న ఖలు స్యాన్నిఖిలార్గ్య-లక్ష్మవాన్||9||

అవలోకిత-లక్షణః స తైః ఇతి సజ్ఞోన్య కుతూహలాకులైః|

అవిళంబ-గతిర్మ్యశామయత్ తరుమారాత్ సుర-పాదపోత్తమమ్||10||

మస్పృణ-త్వచమున్నతం తతం బహు-శాఖా-ఫణ-సూన-రత్నకమ్|

భగవంతమనంతమన్తికే స్థితమీశస్య నిషేవణాయ వా||11||

అతిచిత్ర-విచిత్ర పత్రిణం బహు-వర్ణం హరి-గో-నివారకమ్|

ముని-నన్దనమిన్దిరా-పతేః అధికేష్టం పతతామివాధిపమ్||12||

అమృతాత్మ్య-మహా-ఫల-ప్రదం దురవాపం హరి-భక్తి-వర్జితైః

శ్రిత-సాధు-పురాణ-భారతం నిగమం మూర్తమివోరు-శాఖినమ్||13||

అథ తస్య న వేదికాన్తరే సు-విశాలే విమలే మనో-హరే|

అవలోకితవాననన్త-ధీః దివి దేవానివ తాపసోత్తమాన్||14||

అపి సప్త-తయా విరాజితాన్ గత-సజ్ఞ్యాన్ గుణినో గుణోజ్జితాన్|

అపి మన్య-మదాది-వర్జితాన్ గత భోగాన్ పవనాశనాన్ సదా||15||

ముని-మణ్డల-మధ్య-వర్తినం త్రి-జగన్మణ్డల-మణ్డనాయితమ్|

ఇహ సత్యవతీ-సుతం హరిం పరి-పూర్ణ-ప్రమతిః సమైక్షత||16||

నిజ-హృత్-కమలేఽతి-నిర్మలే సతతం సాధు నిశామయన్మపి|

అవలోక్య పునః పునర్మవం తమసౌ విస్మిత ఇత్యచింతయత్||17||

అగణయ్య-గుణార్ణవోఽమలః స హి నారాయణ ఏష కేవలమ్|

విధినాఽనుస్మతం పరాశరాత్ సుషువే సత్యవతీ కిలాత్ర యమ్||18||

ధవళేఽస్య మనః-పయో-నిధౌ సదనుక్రోశ-గిరీన్ద్ర-లోళితే |

ప్రకటీ-భవతి స్మ సున్దరీ దయితా దైత్య-రిపోస్త్రయీ-మయీ ||19||

ఇత ఏవ పురాణ-గౌర-గౌ స-మహాభారత-పారిజాతకే |

సతి జాతవతీ వ్యజాయత ప్రవరం సూత్ర-గణామృతం స్వయమ్ ||20||

నిరవగ్రహముర్వనుగ్రహం విదధత్ పాణ్డు-సుతాది-సజ్జనే |

అవనావనాయ సంవిదాం సు-చిరాయైష చచార చారు-గీః ||21||

అధునా కలి-కాల-వృత్తయే సవితేవ క్షణదాను-వృత్తయే |

జన-దృగ్-విషయ-త్వమత్యజద్ భగవానాశ్రమమావసన్నియమ్ ||22||

తదిదం వపురస్య దృశ్యతే దలితేన్దీవర-సున్దర-ద్యుతి |

పరమాజన-యోగ-పీఠగం మమ చేతో-నయనాభి-నన్దనమ్ ||23||

అగణయ్య-గుణైః సు పూరితం పరిపూర్ణగణితాత్మ-సద్-గుణైః |

ఇదమస్త-సమస్త-దూషణం సచిదానన్ద-మయం హి కేవలమ్ ||24||

కమలా-కమలాసనానిలైః విహగాహీన్ద్ర-శివేన్ద్ర-పూర్వకైః |

పద-పద్మ-రజోఽస్య ధారితం శిరసా హస్త వహోమ్యహం ముషుః ||25||

ప్రణమామి పద-ద్వయం విభోః ధ్వజ-వజ్రాఙ్కశ-పద్మ-చిహ్న-వత్ |

నిజ-మానస-రాగ-పీడనాద్ అరుణీ-భూతమివారుణం స్వయమ్ ||26||

నను కేవలమేవ వైష్ణవం శ్రిత-వన్తః పదమాత్మ-రోచిషా |

తమసోఽప్యభయస్య నాశకా విజయన్తే నఖరా నవం రవిమ్ ||27||

సు-కుమార-తళాఙ్గలీ-మతోః పదయోరస్య నిగూఢ-గుల్ఫయోః |

ఉపమానమహో న లభ్యతే కవి-వర్షైరితరేతరం వినా ||28||

ఉచితాం గురుతాం దధత్ క్రమాత్ శుచి తేజస్వి సు-వృత్తముత్తమమ్ |

భజతోఽత్ర చ భాజయత్యదో విభు-జఙ్గా-యుగళం స-రూపతామ్ ||29||

అచలాసన-యోగ-పట్టికా వరకక్ష్యాసకృదాప్తమిష్ట-దమ్ |

పరితోఽపి హరిం సుప్పరన్త్యహో అనిశం ధన్యతమేతి మే మతిః ||30 ||

రుచిరేణ వరైణ-చర్మణా రుచి-రాజ-ద్యుతి-చారు-రోచిషా |

పరమోరు-నితమ్బ-సఙ్గినా పరమాశ్చర్య-తయా విరాజ్యతే ||31 ||

తను-నిమ్బు-సు-నాభి-శోభితే వలిభే వారిజ-నాభ ఆదధే |

ప్రతనావతి-సున్దరే మృదౌ ఉదరేఽస్మిన్ జగదణ్ణ-మణ్ణలమ్ ||32 ||

హృదయే కృత-సజ్జనోదయే సు-విశాలే విమలే మనో-హరే |

ఉభయం వహతి త్రయీ-మయం భగవాన్ బ్రహ్మ-సు-సూత్రముత్తమమ్ ||33 ||

అసమేఽనధికే సు-సాధితే నిజ-తాతే రవి-రాశి-దీధితి |

ప్రదదౌ త్రి-జగజ్జయ-ధ్వజం విధిరేతద్-గళ-సఙ్గి భూషణమ్ ||34 ||

అరి-వారిజ-లక్షణోల్లసత్ సు-కుమారారుణ-పాణి-పద్మయోః |

ప్రథు పీవర-వృత్త-హస్తయోః ఉపమాం నైవ లభామహేఽనయోః ||35 ||

భజతాం వర-తర్క-ముద్రయా ద్యుతి హస్తాగ్రమబోధమీశితుః |

అధి-జాను సమర్పితం పరం కృత-భూయో-భయ-భణ్ణ-మణ్ణళమ్ ||36 ||

సతతం గళతా స్వతః శ్రుతిత్రితయేనేవ నికామమజ్కితః |

సు-విడమ్పిత-కమ్పరీక్ష్యతే వర-రేఖా-త్రయవాన్ గురోర్గళః ||37 ||

సకలాస్త-కలఙ్క-కాళిమసుప్పరదిన్ద-ప్రకరోరు-విభ్రమమ్ |

అధరీ-కురుతే స్వ-శోభయా వదనం దేవ-శిఖా-మణీరిదమ్ ||38 ||

అరుణాశ్మ-దలాన్తరోల్లసన్నవ-ముక్తావలిమస్య లజ్జయేత్ |

హసతః సిత-దన్త-సన్తతిః పరమ-శ్రైరరుణోష్ఠ-రోచిషః ||39 ||

ద్విజ-వృన్ద-కృతం కుతూహలాద్ అను-యోగాన్ద-సహస్రముత్తమమ్ |

ఇయమేక-పదే సరస్వతీ శ్రుతి-భర్తుః పరిపూరయత్యహో ||40 ||

జలజాయత-లోచనస్య మాం అవలోకోఽయముపేత్య లాళయన్ |

కురుతే పరిరభ్య పూరితం భువనానన్ద-కర-స్మితాన్వితః ||41 ||

ఉప-కర్ణమముష్య భాసితా తుళసీ మన్త్రయతీవ లాళితా |

మమ నాథ పదం న మత్సరాత్ జలజాద్యాని హరేయురిత్యలమ్ ||42 ||

విభవాభి-భవోద్భవాదికం భువనానాం భువన-ప్రభోర్భువోః |

అనయోరపి దభ్ర-విభ్రమాత్ స-భవామ్భోజ-భవాత్మనాం భవేత్ ||43 ||

త్రి-జగత్-తిలకాళికాన్తరే తిలకోఽయం పర-భాగమాప్తవాన్ |

హరి-నీల-గిరీన్ద్ర-మస్తకస్ఫుట-శోణోపల-పజ్జి-సన్నిభః ||44 ||

నవమమ్బు-ధరం విడమ్బయద్ వర-విద్యుద్-వలయం జగద్-గురోః |

అవలోక్య కృతార్థతామగాం స-జటా-మణ్డల-మణ్డనం వపుః ||45 ||

న రమాఽపి పదాఙ్గాలీ-లసన్నఖ-ధూ-రాజదనన్త-సద్-గుణాన్ |

గణయేద్ గణయన్త్యనారతం పరమాన్ కోఽస్య పరో గుణాన్ వదేత్ ||46 ||

న కుతూహలితా కుతూహలం తనుమేనామవలోక్య సద్-గురోః |

స-నవావరణాణ్-దర్శిన్ గృహ-బుద్ధ్యామమ నిఘ్నూతూహలమ్ ||47 ||

ఇతి చిన్తయతా మహా-ధియా పదవీం బాహ్య-గతామతీయుషా |

సమనో-నయన్తైః పురా గతః తత ఆపే వపుషాఽపి వేద-రాట్ ||48 ||

గురు-భక్తి-భరనతాకృతిః విరచయ్యాజ్ఞాలి-బన్ధమజ్ఞసా |

క్షణమా-ముకుళి-కృతేక్షణః స గురుం కేవలమభ్యవన్తత ||49 ||

వినయాభరణేన భూషితః స్ఫుటమష్టాఙ్గా-విశిష్ట-చేష్టితః |

భగవత్-తమ-పాద-పజ్జజే భగవాన్ స ప్ర-ణనామ భాగ్యవాన్ ||50 ||

స నీరీక్ష్య పరాశరాత్మ-జః ప్రణతం ప్రేష్ఠమశేష-సద్-గుణైః |

కరయోర్యుగళేన వల్గనా తముదస్థాపయదాశు-పాతినా ||51 ||

అమిత-ప్రమతి- శ్రుతిశ్వరః పరిరేభే పరిగృహ్య తం ద్రుతమ్ |

ప్రణయామృత-పూర్ణ-మానసః స్మిత-వక్త్రః పరిపుల్ల-లోచనః ||52 ||

యమజామ్యుదవాస ఊర్జితో యది జామ్బూనద-వారి సంవ్రజేత్ |

కనక-ద్యుతి-మధ్వ-సంఘవాన్ ఉపమీయేత స తేన నీల-భాః ||53 ||

యది రాజ-విభూషణైర్ద్యుతౌ ద్విజ-వర్యాన్వయజావిమౌ హరీ |

నృప-గోత్ర-భువోః పురాత్మృత-నోః స్ఫుట-తుల్యావుపు-గూఢయోర్మృధః ||54 ||

ఇదమాప శుకోఽపి లాళనం న సమగ్రం జగతాం పితుః పితుః |

అలభిష్ట యదేష ధన్య ఇత్యతి-కౌతూహలమాపి తాపసైః ||55 ||

అముష్య శిష్యా వినయేన తస్మై గురోరభిప్రాయ-విదో విదగ్ధాః |

తదాఽను-రూపం దదురాసనం తే చతుర్ముఖాయేవ ముకున్ద-దాసాః ||56 ||

ఆస్యతామిత్యుదీరోఽపవిష్టే సత్యవత్యాః సుతే సత్య-వాచి |

నన్దయన్ మన్ద-హాసావలోకైః తాన్ మునీన్ద్యానిహోపావిశత్ సః ||57 ||

అవగమ్యం తం ముని-గణా వరిష్ఠతో విధివద్ వ్యధుర్విధి-విదోఽస్య మాననామ్ |

అపి సజ్కథాః శ్రుతి-సుఖాః కవీన్ద్యయోః అనయోర్పిశమ్య పరమాం ముదం యయుః ||58 ||

సంజ్ఞానాయానన్ద-విజ్ఞాన-మూర్తి ప్రాప్తౌ పృథ్విమాశ్రమే తత్ర తావత్ |

జాజ్వల్యతే విష్ణు-వాయూ స్మ దేవౌ వేదవ్యాసానన్ద-తిర్థాభిధానౌ ||59 ||

ఇతి శ్రీమత్కవి-కుల-తిలక-త్రివిక్రమ-పణ్ణితాచార్య-సుత శ్రీ-నారాయణ-పణ్ణితాచార్య-

విరచితే శ్రీ-మధ్వ-విజయే మహా-కావ్యే-ఆనన్దాఙ్కీతే సప్తమః సర్గః

అష్టమః సర్గః

ప్రతిభా-ప్రభా-ప్రముఖ-సద్-గుణైర్నిజైః అతి విస్మయం నియమినాం మనో నయన్ |

పురు-ధిః కదాచిదథ వేద-నాయకం వి-జనే శనైరుపససాద తం వనే ||1 ||

సు-విశేష-శేషవదశేష-వర్ణితప్రతిబోధ్ధురస్య నను శిష్యతోచితా |

గురు-మానసస్య గురుతాఽపి సత్-పతేః ఇతి సోపసత్తిరమరైరమాన్యత ||2||

పుర ఏవ పూరితమపూరయత్ పునః నను కృష్ణ ఏష పరమార్థ-సజ్జ్యయా |

భగవన్మనః పురమివాఽయతం పురా నిజ-ధామ తాం చ జగృహే తదద్భుతమ్ ||3||

ఇతిహాస-సున్దర-పురాణ-సూత్ర-సత్ప్రియ-పజ్జ్వరాత్ర-నిజ-భావ-సంయుతమ్ |

అశృణోదనన్తృహృదనన్త-తోఽచిరాత్ పరమార్థమప్యగణితాగమావలేః ||4||

ఋజు-పుణ్యవస్య పరి-జానతః స్వయం సకలం తదప్యలమనన్త-జన్మసు |

స్వ-కృతోర్వనుగ్రహ-బలాదముష్య తాం విశిశేష శేష-శయనః పునర్దియమ్ ||5||

అథ బాదరాయణ-సహాయ-సమ్పదా ప్రయయౌ ప్రణన్తమమితాన్తరో యుతః |

అపి నాదిరాయణ-పదోదితం హరేః వపురన్తరం లసితమాశ్రమాన్తరే ||6||

తమపశ్యదాశ్రమ-వరే ప్రభూత-ధీః జ్వలనం జ్వలన్తమివ ధూమ-వర్ణితమ్ |

వర-వల్కలాకలిత-మౌఞ్జో-మేఖలం విలసజ్జటా-వలయమాది-పూరుషమ్ ||7||

అతిదుర్ణయేన్ద్రియ-జయాది-రూపిణా తపసా వసన్తమివ సన్తతమ్ వనే |

నిజ-రూప-భూత-నిరపేక్ష-నిర్మలప్రచురాత్మ-సౌఖ్య-రతమప్యనారతమ్ ||9||

నయన-ద్వయేన నలిన-పుభా-ముషా పరి-పుల్లతా-విలసితేన విస్మయాత్ |

తమవేక్ష్య ధర్మ-జమధర్మ-దుర్లభం మనసేతి భూరితర-మానసోఽస్మరత్ ||9||

జగతాం చతుర్దశ-తయం చతుర్ముఖప్రముఖైర్యుతం ప్రళయమా-నినాయ యః |

సమముల్లసన్ కమలయైవ కేవలం పరమః స ఏష హి పురాణ-పూరుషః ||10||

త్రిగుణాకృతి-ప్రకృతి-తో గురుం తతః త్రివిధామహంకృతిమమర్త్య-ఖాన్యతః |

అపి భూత-పఞ్చకమితోఽణ్ణ-మణ్ణలం భగవానసావిహ జగన్తి చాస్పజత్ ||11||

విధి-వాయు-వీన్య-శివ-కౌశికేశకాన్ అమరామరానుగ-నరాసురాదికాన్ |

స్పజతి ప్ర-పాలయతి హన్తి సన్తతం స్వ-గతిం ప్ర-యాపయతి చైష లీలయా ||12||

అగణయ్య-సద్-గుణ-గణో విదూషణః స్వ-వశాఖిలో-౭ప్యనుపచారతః స్వయమ్ |
స్మృతి-కీర్తన-ప్రణతిభిర్విముక్తయే స్వజనస్య యాత్యయమనేక-రూపతామ్ ||13 ||

చతురాననాయ చతురః పురా-౭గమాన్ ప్రదదావసావనిమిషేశ్వరః ప్రభుః |
వినిహత్య హి శ్రుతి-ముషం పురాతనం వపుషోద్ధతం హయ-ముఖేన సద్రిపుమ్ ||14 ||

అమరేన్ద్ర-వైరి-భుజ-దణ్ణ-మణ్ణలప్రతికర్ష-పుష్కర-పతద్-ధరోద్ధృతిః |
విదధే వరాహవపుషా-౭మునోర్మిమత్స్మృతి-సిన్ధు కచ్ఛపతయా-౭స్త-రక్షిణా ||15 ||

నరసింహ ఏష విదదార దారుణం ప్రతిఘోదయేనఖర-చక్ర-తేజసా |
స్వ-రిపుం క్షణేన సరసః స్ఫురత్-తనుం పృథు-సత్వమిష్ట-జన-భీతి-భజ్జానః ||16 ||

అపి వామనో లళిత-బాల్యవానయం ప్రతిభా-బలేన కృత-దైత్య-కౌతుకః |
ఉపధేరధః-కృత-బలీన్ద్ర-శాత్రవః స్వ-జనాయ కేవలమదాత్ పరం పదమ్ ||17 ||

కథయన్త్యముం పరశుభాసమానగోహత-మర్త్య-దేవ-తమసం ముహుర్ముహుః |
జగతాం హితం హరిమివాపరం హరిం గురు-శక్తి-తాపస-వరాన్వయోద్-భవమ్ ||18 ||

కరుణాకరః సవసుదేవ-మోద-దో భగవాన్ పురా[౭]హిమ-కరాన్వయే-౭భవత్ |
జితవాన్ దిశో దశరథో-౭గ్ర్య-సమ్పదో జనకో బభూవ భువి యస్య వైరిహా ||19 ||

భుజగేశ్వరో-౭పి భువనేశ్వర-ప్రియః సమజన్యథారి-దర-జన్మ భువ్యభూత్ |
తమముష్య కాన్తి-విజితేన్దుమగ్రజం రమణీయమాహురిహ రామ-నామకమ్ ||20 ||

జనకేన సో-౭ధవిరహోసహిష్ఠనా ముహురీక్షితో వనమనీయత ప్రభుః |
చకితేన దుష్ట-జనతస్తపస్వినా తత ఆసురీం నిశిచరీం జఘాన సః ||21 ||

ముని-సప్త-తన్తు-కృత-వైర-బన్దనం కటు-కేశ్యరిష్ట-పత-ముఖ్య-దుర్జనమ్ |
క్షపయన్తముద్యత-సుబాహుమాహవే తమథాభ్యనన్దమరాది-సద్-గణః ||22 ||

సవనే వికస్వర-గుణ-స్వర-ద్విజే స్ఫురతే చరన్ సకల-గోకుల-ప్రియః |
ఇత-కామ తాపసరసార్థ్య ధీ-గిరః ప్రతిలాళయన్మరమతైష సున్దరీః ||23 ||

సహజాన్వితః సకల-మిత్ర-సంయుతో మధురాం పురీం జనక-వల్లభాం గతః |
ప్ర-విశన్నిమాం స జగదేక-సున్దరో నర-నార్యుదార-నయనోత్సవోఽభవత్ ||24 ||

అథ ఖణ్ణితేశ్వర-ధనుః స లీలయా క్షపితోగ్రసేన-నృప-పుత్ర-పౌరుషః |
సముపాస్యవిప్ర-గురుమబ్జ-భూ-గురుః స్వ-జనానమోదయదమేయ-తేజసా ||25 ||

కమలామయం కమల-పత్ర-లోచనాం భువమాగతాం నృప-సుతాం గృహీతవాన్ |
నిజ-లీలయా విజిత-రాజ-శాత్రవో ముదమాపదాప్య పురమబ్ధి-దుర్గమమ్ ||26 ||

స జగామ మాతృ-జన తుష్టయే కిల త్వరితో[౨]వనం విదధదీప్సితం సతామ్ |
సహ భార్యయాఽపి శుభయా మహా-జయధ్వజ-లక్ష్మణాగ్ర్య-సుహృదా వినా[౨]ముదా ||27 ||

సమతీత-పర్వత-పురోగ-దుర్గమః ఖర-దూషణాది-సు-జన-ద్విషో బహూన్ |
స నిహత్య విశ్వ-భయ-దం సు-దస్సహం నరకం మహా-తమ ఉతానయత్ క్రమాత్ ||28 ||

రుచిరాశ్రమాజరచితాగ్ర్య-తేజసా ప్రియయా ప్రియో భువన-మాన్యయా సమమ్ |
భృశమాకులీ-కృత-మద-ప్రమాదవత్సర-పారిజాత-హృదవాప ధామ సః ||29 ||

హరితామధీశ-నర-దేవ-మణ్డలం దశ-కం విజిత్య పర-భీషణం ముహుః |
స్ఫురితామిహ ప్రియతమాం నిజ-శ్రియం భగవానువైక్షత హరన్తమప్రియమ్ ||30 ||

అభినన్దితః పవన-నన్దనాదిభిః స కదాచిదిన్ద్ర-సుత-వర్షకో గవా |
నిజ-రాజ్యమాత్మ-దయితాయ దత్తవాన్ హరి-సూనవే హత-విపక్షముత్తమమ్ ||31 ||

ముదమాప్య తత్ర దయితోరు-వార్తయా మధు-హో మరుత్-సుత-ముఖ ప్రవృత్తయా |
హరి-తిగ్మ-చక్ర-లసితోఽబ్ధి-మధ్య-గం ప్రయయౌ స పుణ్యజన-సేవితం పురమ్ ||32 ||

పృథు-కుమ్భ-కర్ణ-గజ-రాజముద్ధతం స-సహో[౨]దరం స-విబుధేన్ద్ర-శాత్రవమ్ |
ధరణీ-భరం పృథుల-చక్రమక్ష్ణితో నిశితేషు-చక్ర-కృత-విక్రమః ప్రభుః ||33 ||

అథ భార్యయా హుతవహం ప్రవిష్టయా సహితః సహోదర-పురస్సరైరపి |
అయమాప్య ధామ చిరమిష్ట-దః సతాం నిజ-మూల-రూప-పరమైక్యమేయివాన్ ||34 ||

మహి-దాస-పూజ్య-చరణో ద్విజాదభూద్ విదితాత్ స విష్ణు-యశసోఽమలాత్మనః |

ఇహ యో దధే జగతి పాప-శాంతయే బహుధామహేతిమతి-దీప్త-గో-స్థితిమ్ ||35 ||

సు-తపో-రుచేరయమపాప-కర్దమాత్ నను మానవి-తనయతాముపేయివాన్ |

సమయేన భూరి-నిజ-భక్తి-పూరితాన్ సమజజనత్ సు-మనసః స దేవ-రాట్ ||36 ||

సు-బృహత్-పయోధర-మిథః-ప్ర-సంహతిప్రకటీ-భవత్-పరమ-యౌవనాకృతిః |

అసురాహితాం వర-విలాసినీ తనుః ప్రదదావముష్య సుర-రాశయే సుధామ్ ||37 ||

సు-జనాయ దత్త-పద ఆత్మ-శుద్ధి-దః సు-కుమార-రూప్యభవదేష శాశ్వతః |

అనసూయయా శుచి-మనోషయా ధృతః పరమాదరేణ ముని-పుణ్ణవోఢయా ||38 ||

దయితః సతామృషభ ఏష భూ-ధరో వపురుద్వహాన్ పరమ-హంస-లక్షణమ్ |

వ్యహారద్-వలక్ష-తమ-పక్ష-శోభనం పర-తత్వ-లిప్స-సనకాది-వన్దితః ||39 ||

ఉదపాది ధర్మ-తనయో హ్యయం హరిః నర-దేవ-సోదర ఉదార-విక్రమః |

అపి కృష్ణ ఇత్యభిహితో ముదే సతాం స్వయమేవ యస్య సహజో వ్యజాయత ||40 ||

పరమాత్మనే సతతమేక-రూపిణే దశ-రూపిణే-శత-సహస్ర-రూపిణే |

అవికారిణే స్ఫుటమనన్త-రూపిణే సుఖ-చిత్-సమస్త-తనవే నమో నమః ||41 ||

ఇతి చిన్తయన్నవిరళాన్తరో హరిం ప్రణనామ స-ప్రణయమాదృతోఽమునా |

అజితౌ పరస్పర-సభాజితౌ స తౌ నికషా నిషీదతి పురోపవేశినౌ ||42 ||

వివిధా విధాయ కిల తత్ర సజ్కథాః వదనం మునీన్ద్య-తనయస్య సున్దరమ్ |

అవలోక్య లోక-పతిరానతం మహాసుఖ-తీర్థమాహ రహసి స్మ గామిమామ్ ||43 ||

శృణు దేవ-కార్యమవ-ధార్య ధైర్యవద్ యదుదీర్యమాణమిదమార్య-సమ్మతమ్ |

భవితాఽన్య-దుష్కర-తరం విధాయ తత్ తరుణం తవావ-తరణం మహా-ఫలమ్ ||44 ||

అపి-ధాయ సూత్ర-హృదయం సతాం ప్రియం ప్ర-విధాయ భాష్యమధునా నిజేచ్ఛయా |

అపరైః శ్రుతి-స్మృతి-నిజార్థ-దూషకైః సుతరాం తిరోభవతి సంవిదాహతా ||45 ||

అప-నేతిమేనమనయం కృతం ఖలైః ప్రతి-నేతుమాత్మ-జనతాం శుభాం గతిమ్ |
కురు సూత్ర-భాష్యమవిలమ్బితం వ్రజేః సు-మతేన యోజయ కవే శ్రుతి-స్మృతేః ||46 ||

అమితాం మితామపి గిరం జగద్-గురోః ఇతి తాం నిశమ్యవిరళేతరాన్తరః |
వదతాం వరస్తమవదత్ తదా తయోః విరహోక్షమః ఖలు చరాచరేశయోః ||47 ||

భవతోరితః సతత-సేవనామృతే మమ మజ్జామస్తు భగవన్నను-గ్రహః |
న లభేయ వల్లభ-తమేదృశం సుఖం జగతాం త్రయేఽపి జగదేక-మంజళమ్ ||48 ||

కలి-కాల-కాలిత-గుణే ధరా-తలే సు-జనో న నూనమధునాఽస్తి యోగ్య-ధీః |
పర-తత్వ వర్ణనమయోగ్యతా-వతే నను హవ్య-దానమివ నిన్ద్యతే శునే ||49 ||

ఇతి తం బ్రువాణమయమబ్రవేద్ విభుః భువి సన్తి సౌమ్యపురుషా గుణోచితాః |
వి-మలాన్ మణీనివ గుణోజ్జితానిమాన్ దయయా వి-శోధయ విశుద్ధ-గో-గణైః ||50 ||

తవ కీర్తిరార్తిమతి-మాత్రమానయేద్ అశుభాన్ ప్రభాకర-విభేవ కౌశికాన్ |
కమలా-కరానివ శుభాన్ ప్రబోధయేత్ పరమాజ్ఞయా మమ విశేషతోఽనిశమ్ ||51 ||

ఇతి సా మహి-ధర-ముఖాద్ వినిఃస్పృతా జగతాం సుఖాయ విశదా సరస్వతీ |
ద్విజ-రాజ-గో-విషయతాతి-పూరితం ప్ర-వివేశ మధ్వ-స్పృధు-బుద్ధి-వారిధిమ్ ||52 ||

మతమిత్యవేత్య మహితం మహతోః అభిధాయ బాధమితి ధీర-మతిః |
అనయోర్పియోగమధిరోపితవాన్ స్వ-శిరస్యనన్య-సువహం ప్రణవాన్ ||53 ||

ఆమ్నాయాస్త్రయ ఇవ తత్వ-భోధకాస్తే పాప-ఘ్నాస్త్రయ ఇవ పావకాః ప్రజానామ్ |
లోకా వా సకల-భృతస్త్రయోఽత్ర రేజుః సానన్ధా ముని-సుత-ధర్మ-సూను-మధ్వాః || 54 ||

ఇతి శ్రేమత్కవి-కుల-తిలక-త్రివిక్రమ-పణ్ణితాచార్య-సుత శ్రే-నారాయణ-పణ్ణితాచార్య-
విరచితశ్రే-మధ్వ-విజయే మహా-కావ్యే-ఆనన్దాజ్కీ-తే అష్టమః సర్గః

నవమః సర్గః

చోదయంతమథ గంతమాదరాత్ తత్ర ధర్మ-జమజం ప్రణమ్య సః|

సౌఖ్య-తీర్థ-కవి-లోక-నాయకో వేద-నాయక-పురస్సరో యయా ||1||

ఆశ్రమాంతరమవాప్య కృష్ణతః శ్రావ్యమేష సకలం చ శుశ్రువాన్|

చిత్త-వృత్తిమను-వృత్తి-మాన్ గురోః సాధ్వవేత్య గమనోన్ముఖోఽభవత్ ||2||

మన్ద-హాస-మృదు-సున్దరాననమ్ వన్దనీయమభి-వన్ద్య సత్-పతిమ్|

ప్రాజ్ఞ-మౌలి-మణిరభ్యనుజ్ఞయా తస్య తావదగమన్మహా-మతిః ||3||

తస్యవల్లభ-తమాఽఽస వాస-భూః మానసాత్ పృథుల-మానసస్య నో|

నాత్యజత్ క్షణమపి హ్యసావిదం నైష నాథ-విరహీ తతోఽభవత్ ||4||

వీర-దృష్టి-కృత-సింహ-విభ్రమః శాన్త-దృష్టి-కృత-శాన్త-సమ్మదః|

తత్ర-తత్ర పథి పథ్య-విభ్రమః పర్వతాదవ-తతార-సర్వ-ధీః ||5||

వానరేన్ద్ర ఇవ తీర్థ-వారిధిః వాసుదేవ ఇవ రత్న-రాజవాన్|

భీమసేన ఇవ సూన-వర్య-హృత్ నిర్వృతిం స్వ-జనమానినాయ సః ||6||

అగ్నిశర్మ-ముఖ-పఞ్చాగ్నేర్విజైః అన్నమాహృతమలం పృథక్ సమమ్|

కృత్స్నమాదదయమిత్యవిస్మయః కృత్స్నమత్తుమలమేష హి క్షయే ||7||

వ్యాసదేవ-హృదయాతి-వల్లభం వాసుదేవమగణయ్య-సద్-గుణమ్|

సాధయత్ సకల-దోష-వర్జితం జ్ఞాన-భక్తి-దమనన్త-సౌఖ్య-దమ్ ||8||

ఉక్తముక్తమభిధేయముత్తమం వేద-వాక్యమను-వాదయన్మహుః|

వ్యజ్ఞాయత్ స్మృతి-వచోభిరజ్ఞాసా తస్య చార్థ-మతి-యుక్త-యుక్తిమత్ ||9||

బాల-సజ్జమపి భోదయద్ భృశం దుర్నిరూప-వచనం చ పణ్ణితైః|

అప్రమేయ-హృదయం ప్రసాదవత్ సౌమ్య-కాన్తి చ విపక్ష-భీషణమ్ ||10||

అస్త-దూషణమవన్ద్య-భాషణం లక్ష్మితం సకల-లక్షణైః సమమ్|

మాననీయమపి నాకి-నాయకైః రూపమన్యదీవ ధన్యమాత్మనః ||11||

ఏక-వింశతి-కు-భాష్య-దూషకం బ్రహ్మ-సూత్ర-గణ-భాష్యమద్భుతమ్ |

అప్యదూష్యమతనోదనన్త-ధీః భూత-భావి-భవదాత్మభిః క్వచిత్ ||12 ||

గాఙ్గ-మఙ్గళ-తరఙ్గ-భఙ్గ-దప్రాన్త-సు-శ్రి-హరి-వేశ్య-కృత్-సమః |

యద్-గతైక-తమ-వర్ణ-లేఖకః సత్య-తీర్థ ఇహ భాష్యమాలిఖత్ ||13 ||

తత్ర దేవమభివన్ద్య యాతవాన్ స్వామినో వచన-గౌరవాద్ ద్రుతమ్ |

సాను-గో-వివిధ-భూరతిత్య గోదావరీ-తటమగాదలేశ-ధిః ||14 ||

ప్రాఙ్గ-విత్తమయమాపుమాగతైః పణితైర్ద్వి-నవ-శాఖిభిః శ్రుతేః |

ప్రస్తుతా అభిదదౌ పరీక్షకైః షట్ చ తత్ర సమయానఖణయత్ ||15 ||

తే పృథక్-పృథగముం స్వ-శాఖయా దర్శనేన చ పరీక్ష్య నిర్జితాః |

సర్వవిత్ త్వమసి ముఖ్యతః కవే నాస్తి తే సదృశ ఇత్యథాబ్రువన్ ||16 ||

యస్త్రియా-సకల-పక్ష-శిక్షకః తత్ర సంసది వరిష్ట-సమ్మతః |

శోభనోప-పద-భట్ట-నామకః పూర్ణ-సఙ్ఖ్యమనమన్ముహుర్ముదా ||17 ||

యస్తు తార్కిక-శిఖా-మణిః సుధీః వర్తమాన-సమయాన్ నిరాకరోత్ |

వేద-భారత-పురాణ-నిష్ఠితో భాష్యమేతదశృణోత్ స మధ్వతః ||18 ||

నాపరేషు రతిమా-యయౌ క్వచిద్ భాష్యమద్భుతమిదం స శుశ్రువాన్ |

నారవిన్ద-మకరన్దమాప్తవాన్ అచ్చ-పిచ్చ ఇవ వాఙ్ఘ్రతీతరత్ ||19 ||

తత్ర-తత్ర స సభాసు భాసురో నన్ది-తీర్థ-సమయోక్త-యుక్తిభిః |

వాదినో విశకలయ్య తా సమాక్రమ్య వాచముచితాముదాహరత్ ||20 ||

చూర్ణ-కృద వివిధ-శఙ్ఖ-చూర్ణకః చూర్ణనాయ బహుధాఽప్యశక్నువన్ |

అత్యజద్ విఫల-ధీః ప్రదక్షిణావర్త-వారి-జమనర్షమప్యహో ||21 ||

అప్రమేయ-మతి-శాస్త్రమీదృశం యస్త్విజత్యుపనతం సు-దుర్లభమ్ |

తస్య తుల్య-మతిరేష దుర్జనో నాథవాఽస్య సదృశోస్తి నీచ-ధిః ||22 ||

కోఽపి తం గుణ-విశేష-విచ్ఛ విక్రీయ భూరి-ధనమాప పూరుషః |

న హ్యనర్హ-గుణ-మూల్యమాప్యతే భాగ్య-దైవమిహ యోగ్యతానుగమ్ ||23||

వ్యక్తమున్నతిమితోఽప్యయం జనః తస్యయన్న లభతేఽఖిలం ఫలమ్ |

సూక్త-మానసతయా తతో వ్రజేత్ తస్య హన్త పురుషస్య తుల్యతామ్ ||24||

క్రీతవాన్ నర-పతిర్మహా-దరం సాదరం పునరుదార-చేష్టితః |

అర్చయన్ సతతమాప సమ్పదో యా న తా వచన-చిత్త-గోచరాః ||25||

శాస్త్ర-కల్పక-తరోరముష్య కః ప్రాప్పుయాత్ సకలమప్యహో ఫలమ్ |

యస్తముత్తమ-గుణం విడమ్బయేద్ ఇత్యుదీర్య స జనానరజ్ఞయత్ ||26||

నేదృశైః కవిభీరివ కేవలం హన్త పూజ్య-చరణోఽభ్యపూజ్యత |

శర్వ-శక్త-గురు-పూర్వ-దైవతైః అప్యలం సు-సమయోద్-గమోత్సవే ||27||

నిమ్న-భూరివ సతీః ప్రజా వ్రజన్ వారి-దర్తురశనైరపూరి సః |

ప్రాజ్య-తాప-హర-దర్శనామ్బునా తుఙ్గ-దేశమివ దుర్జనం తు నో ||28||

కర్మభిః సకల-లోక-కౌతుకైః మానితః పథి జనైః సమాగతః |

సన్ననామ శివ-నామ-కీర్తనం రాజతాసన-పురే విరాజితమ్ ||29||

అచ్యుత-ప్రమతిరచ్యుత-ప్రియం తం దశ-ప్రమతిమాగతం తదా |

వన్తమానమవలోక్య యాం ముదం ప్రాప్తవాంస్తదవధిర్న విద్యతే ||30||

ప్రీతిమార్య-యతిరుత్తమాం పురా ప్రేషితాప్రతిమ-భాష్య-దృగ్ యయౌ |

అప్యతోఽతి-శయినీం శుచి-స్మితం తం విలోక్య సు-చిరాద్ దిదృక్ష్వితమ్ ||31||

పూర్ణ-దృష్టి-జల-ధేర్గృహీతవాన్ భాష్య-సంజ్ఞమమృతం సుఖావహమ్ |

చిత్రమేష యతిరాడ్-ఘనాఘనో గ్రాహయంశ్చ మనుజాన్ ముమోచ నో ||32||

సానునీతిరథ నీతిమానయం భాష్య-సద్-గుణ-గుణానవర్ణయత్ |

శోభనాయ గురవే స్వభావతః కాలతః కుమత-లీన-బుద్ధయే ||33||

ఉక్తిభిస్తమసకృత్ సు-యుక్తిభిః భోదయన్ బహుళ-ధీః ప్రసజ్ఞతః |

స్థేయసో భిషగివాస్య హృద్-గతం మూల-దోషమరుచేరచింతయత్ ||34 ||

దక్ష-పక్ష-విహృతేన తాడయన్ భిషయన్ సమధిక-స్వర-శ్రేయా |

హంస-రాట్ కలిమలం నిరాకరోద్ ఏక-దృష్టిమివ మానసాద్ గురోః ||35 ||

నిష్కళఙ్కమివ చన్ద్ర-మణ్డలం పుణ్డరీకమివ పుల్లతాం గతమ్ |

వారి శారదమివ ప్రసాదవత్ చిత్తమచ్యుత-మతేర్భ్రష్టం బభౌ ||36 ||

ఆ-ననన్ద స హి మధ్వ-శాస్త్రమాకర్ణయన్ కు-సమయాగ్రహీ పురా |

మోహ-పీత-లవణోదకో ముహుః ప్రాక్ పిపాసురమృతం పిబన్మివ ||37 ||

విస్తృతాన్తర-వియద్-పదౌ-యతీ అస్యతాం సు-సమయ-ప్రకాశనాత్ |

తౌ యథా విధురవే అహో అహోరాత్రమప్యరు-తమౌ నృ-మోహకమ్ ||38 ||

సజ్జనాన్ సహ మహాదరేణ నృన్ పాపినాం ప్రకృతిఽతోప్రియాకృతి |

దారుణాఘ-గణ-దారణం స్మ స గ్రాహయత్యపి సుదర్శన-ద్వయమ్ ||39 ||

నన్వనన్య-శరణాత్మనామ్ సతాం సిద్ధి-విఘ్న-ముఖ-దోష-భేషజమ్ |

ఐచ్ఛదచ్ఛల-దయోదయాదయం రూప్య-పీఠ-పుర-గః కదాచన 40 ||

గోపికా-ప్రణయినః శ్రియః పతేః ఆకృతిం దశమతిః శిలామయీమ్ |

శిష్యకైస్త్యై-చతుర్దైర్లలాశయే శోధయన్మిహ తతో వ్యగాహయత్ ||41 ||

స్పర్శనాద్ భగవతోఽతి-పావనాత్ సన్నిధాన-పదతాం గతాం హరేః |

త్రింశదుద్యత-నరైః సు-దుర్దరాం లీలయాఽనయదిమామసౌ మఠమ్ ||42 ||

మన్ద-హంస-మృదు-సున్దరాననమ్ నన్ద-నన్దనమతీన్ద్రియాకృతిమ్ |

సున్దరం స ఇహ సన్వ్యధాపయద్ వన్ద్యమాకృతి-శుచి-ప్రతిష్ఠయా ||43 ||

మానినోఽపి హి వశేచకార యో దైవత-ప్రతిభయాఽఽత్యనః ఖల |

యాయజుక-గుణమాత్మనః స్మరన్ యో జరాఫటిత-గోత్ర ఉచ్యతే ||44 ||

ఆత్మనః ప్రియతమ-క్రతోరముం పాప-పూరుషమవేత్య ఘాతకమ్ |

తం నిరస్య జనమప్యథాహితం సర్వ-భూ-ధర-సమర్థ-పూర్వకమ్ ||45 ||

విశ్వ-విస్మయ-కరః స్వ-తీజసా వన్యమాన-చరణః పునర్జనైః |

చిత్ర-దిగ్-విజయ-కీర్త్య-కీర్తిమాన్ మోదయన్ననుదినం నిజాః ప్రజాః ||46 ||

వాసుదేవ-దయితో మహిష్-ధీః వాసుదేవమథ సాధ్వయాజయత్ |

ధర్మ-సూనుమివ ధార్మికం పురా భీమ-మూర్తిరయమేవ భూ-సురమ్ ||47 ||

యాజ్యయా సముచితాను-వాక్యయా స-ప్రవర్ణ్య-విభవైరభి-ష్టవైః |

విశ్వ-వేత్తురనుజోఽత్ర హోతృతాం ప్రాప్యదైవత-తతిరతోషయత్ ||48 ||

స ప్రయుజ్య నిశితా నిశాత-ధీః వైశ్వ-దేవ-వర-శస్త్ర-సంతిః |

రాక్షసాసుర-నిరాస-కృత్ సురాన్ వీర-వర్య ఇవ భాగమాపయత్ ||49 ||

వాయునా త్రిరపి పూర్వ-పాయినా సర్వ-దైవత-జతా తరస్వినా |

యోఽపరోక్ష-వపుషోఽప్యపేక్షితః కోఽత్ర వర్ణయతి తం మహాకృతుమ్ ||50 ||

బ్రహ్మ-వేదన-నివిష్ట-చేతసాం కర్మ తత్ర కరణాంతరం భవేత్ |

జ్ఞాపయన్నితి పరాత్మ-వేదకః కర్మ ధర్మమపి స హ్యచికరత్ ||51 ||

యాని-యాని చరితాని యాని-యా-నీరితాని య మనో-హరాణ్యహో |

తాని-తాని చ వితాని-చేతసో విశ్వ-విస్మయ-కరాణి భాన్తి హి ||52 ||

సరస్వతీర్వృత్తి-కరీః శరీరిణాం అతీత్య బహ్విః సమతీత-గోత్రకః |

పురేవ కృష్ణ-ప్రియమాపదశ్రమం పృథు-ప్రబోధః పునరుత్తమాశ్రమమ్ ||53 ||

సహభోగమనన్య-లభ్యమస్మై హనుమద్రూప-వతీ దదౌ పురా హి |

అనవేక్ష్యపరం స్వభీష్ట-కర్త్రే ప్రతి-దాతుం హరిరైధ్యత్ తమేవ ||54 ||

ప్రణమ్య గురుమాదరాదథ నియోగతో యోగ్యతః

స తస్య జగతాం హితం విదధతో గతః సానుగః |

మహిష్ట-హృదయో మహా-మహిమ-సిన్ధురానన్దతో

నిజైరభి-గతో-నమద్ రజత పీఠ-వాసం హరిమ్ ||55 ||

ఇతి శ్రేమత్కవి-కుల-తిలక-త్రివిక్రమ-పణ్ణితాచార్య-సుత శ్రే-నారాయణ-పణ్ణితాచార్య-
విరచితశ్రీ-మధ్వ-విజయే మహా-కావ్యే-ఆనన్దాజ్ఞితే నవమః సర్గః

దశమః సర్గః

సపది సమస్కరుత భృషం మాధవ-గుణ-సాధకో-ధ మధ్వ-రవిః |

భృగు-కుల-తిలక-స్థానం తాప-కరః పాప పాన్ధానామ్ ||1 ||

దశమతి-శిష్యః కశ్చిత్ శుభ-జనతాయై కుతూహల-నతాయై |

వివిధ-సు-వృత్తం వాక్యం కావ్యమివోచే స-నాయక-స్తవకమ్ ||2 ||

భువానాద్భుత-మధ్వ-చేష్టితం న వదేమాపి సురాయుషా వయమ్ |

సకలం ఖలు కిన్తు కిన్చిదప్యథ శుశ్రూషు-జనాయ వర్ణ్యతే ||3 ||

క్వచిదీశ్వర-దేవమేష భూపం ఖననం పాన్థ-జనం విధాపయన్తమ్ |

స్వమపి ప్రతి-చోదయన్తమూచే క్రియయా నో-కుశలాన్ ప్రబోధయేతి ||4 ||

ప్రకారం ప్రకటికర్తమ్ ఆరభ్య విరరామ నో |

మహియో-మతి-మాహాత్మ్యాద్ వైవశ్యేన ఖనన్ ఖలః ||5 ||

నానేనానేనానేనోనూనేన నను నున్నాః |

నానానా నో నూనం నానేనా నూననా-నున్నః ||6 ||

యమశేష-భవ-ప్రభవః స్మరతా మసుఖాభిరవైతి న చిత్రమిదమ్ |

మరుతీదృశి భాన్తి హి యత్-స్తవనే యమ-శేష-భవ-ప్రభవః స్మ రతాః ||7 ||

సజ్చారన్పజ్చానీయ కదాచిద్ విభుః విష్ణు-పద్యాస్తటం వైష్ణవాగ్రేసరః |

ప్రాపదావైర్నిజైరేష శిష్యైర్వృతః త్యక్త-విశ్వ-ప్లవం శాత్రవతజ్కతః ||8 ||

ఇమాన్ స్వ-స్వ-పూర్వాశ్రయానాత్మ-వాక్యాత్ స లీనం దయాలుః స మూలాశ్రయాత్మా |
నిషేద్ధ్యాననాదృత్య చానన్య-లజ్ఞ్యాం తదాత్యాయయత్ తాం నదీం సంస్పృతిం వా ||9||

వారయత-వారయత వైరి-సుహృదోఽమూన్ మారయత-మారయత పార-గమనాత్ ప్రాక్ |
ఆపతత ఆలపత ఇత్యవదదుచ్చైః స త్వరక-రాజ-పురుషానుచిత-వాచా ||10||

న జడా జలే పతత సాహసాదహో న భయం హి వో బహుతయాబహోర్జనాత్ |
భవతాం పతిం క్షితి-పతిం దిదృక్షవః ప్రతి-యామే కేన కలహం చికిర్షథ ||11||

వచసేత్యనేన స పరాన్ న్యరుణద్ భుజగాన్ నరేన్ద్ర ఇవ మన్త-బలాత్ |
ఉదతారయత్ పరి-జనం మృతి-భీసరితశ్చ దేవ-సరితశ్చ సమమ్ ||12||

నిర్వికారచరితోఽపి పరీతః క్రూర కింకర-సహస్ర-తయేన |
స వ్రజన్నుదలసజ్జగదీశః సింహరాడివ స్పృగాల-సమూహే ||13||

అప్రకమ్ప్య-వపుషం సురాసురైః సింహ-సంహననమేనమున్నతమ్ |
ప్రాప్తమాత్మ-నగరాన్తికం నృపః ప్రేక్ష్య సౌధ-శిఖరే స్థితోఽబ్రవీత్ ||14||

రిపు-నృప-ప్రణిధి-ప్రతి-శక్యాయా పథిక-పాటన-కర్మణి దీక్షితైః |
సు-ముఖ మే పురశైః పరుశైః కథం యమ-భట్టరివ నాసి విహింసితః ||15||

ఆప్లవ-దేవ-నదీ-తరణం తే హన్త కథం చ చికిర్షసి కిం త్వమ్ |
తం నిగదన్తమిత-ప్రభృతీహ స్మాఽహ మహా-పురుషోత్తమ-దాసః ||16||

యోఽసౌ దేవో విశ్వ-దీపః ప్రదీప్తః కుర్మః సర్వం తత్-పరాను-గ్రహేణ |
యామస్తావత్ తూర్ణమాశాముదీచీమ్ ఇత్యాద్యం తద్-భాషయా చిత్ర-వాక్యమ్ ||17||

గామ్భీర్యం ధృతిమురు-విర్యమార్య-భావం తేజోఽగ్ర్యం గిరమపి దేశ-కాల-యుక్తామ్ |
రాజాఽస్య స్ఫటమప-లభ్య విస్మితోఽస్మై రాజ్యార్థం సపది సమర్పయాంబభూవ ||18||

దణ్డార్థ-బుద్ధి-విషయోన్యప-పూరుషాణాం రాజ్యార్థ-బుద్ధి-విషయోఽభవదిత్థమేషః |
నీతిం ప్రకాశయితుమేవ విపత్స్య కార్యాం గన్తుం ప్రభుః ప్రసభతోఽపి తథా వ్యధాత్ సః ||19||

కదాచిచోర్పరాణాం నికరమవలోక్యాభి-పతతాం

అవస్థాప్య స్వీయాన్ కర-గ-పట-పిణ్ణార్థ-మతి-కృత్ |

చరన్నేతేష్వేతానథ మిథ ఇహఘాతయదహో

విభుః సమ్మోహ్యా ప్రాగ్ విజయ ఇవ సంశప్తక-గణాన్ ||20 ||

అన్యత్ర చ చోరాన్ ధన్య-ప్రవరోఽసౌ శూరాన్ శత-సజ్ఞ్యాన్ ప్రాప్తాన్ స్వ-జఘాంసూన్ |

ఏకేన తు శిష్యేణాఽకృష్ట-కుతారాన్ నిస్తాడిత-యూథ్యానద్రావయత ద్రాక్ ||21 ||

క్వచిచ్ఛిలా-చ్ఛటా-భ్రమాదముం స-సజ్జమత్యజన్ |

అవేక్ష్య దస్యవః పునః కుతూహలాత్ తమానమన్ ||22 ||

సత్యోచ్ఛేదే సేచ్ఛాపాతం వ్యాఘ్రాకారం దైత్య-వ్యాఘ్రమ్ |

ప్రాళేయాద్రేః ప్రాస్తే ప్రాజ్ఞః పాణేర్లీలా-లేశేనాఽస్యత్ ||23 ||

ప్రాప స నారాయణతః శుద్ధ-శిలాత్మ-ప్రతిమాః |

యాసు స పద్మా-సహితో దోష్యహితః సన్నిహితః ||24 ||

పారాశర్యః పర-తత్వ-ప్రసిద్ధ్యై తాత్పర్యార్థం పరమం భారతస్య |

వ్యక్తుం వక్తుం నియునక్తి స్య సాక్షాద్ ఏనం ధన్యం భువనే మన్యమానః ||25 ||

తీర్థేషు తీర్థేషు చ సౌఖ్య-తీర్థః క్షేత్రేషు చ క్షేత్ర-విదాం వరిష్టః |

గోవిందమావన్త్య సహానుగోఽగాద్ గజ్ఞాం పునస్తుజ్ఞ-తరజ్ఞ-మాలామ్ ||26 ||

ప్లవైరపేతామవలోక్య సిన్ధుం సరోజ-బన్ధుం చ తదాఽఽప్త సిన్ధుమ్ |

తటీ నిషణ్ణానధికం విషణ్ణాన్ నిరీక్ష్య శిష్యానతరత్ స ఏతామ్ ||27 ||

న వానరేన్ద్రస్య విలజ్జితాభ్యః న వా నరేన్ద్రస్య విహర్తురస్యామ్ |

ఇమేఽస్మరంస్తద్-వపుషోఽన్యథేఽస్య శక్తస్య శక్యేత విపత్ కథం తైః ||28 ||

జగత్-ప్రదీపాయిత-గో-గణాఢ్యే దివాకరే మధ్వ-దివాకరే చ |

అవ్యక్త-రూపే శ్రియమత్యజన్ ద్రాక్ సహాముజ్జైస్సన్నయనాముజ్జాని ||29 ||

పదం పశోర్వా వినతా-తనూజః తీర్త్వా నదీం తావదదీన-సత్త్వః |

అనార్ద్య-వాసాః స కుతూహలార్ఘైః నృదేవ-భూదేవ-ముఖ్యైర్వవన్దే ||30 ||

భీత్తిరరాతేరతిమాత్రమత్ర నతారక్షరప్యథ తారక్షైః సః |

స్వ-తేజసా విస్మిత-భూప-నున్నైః ప్లవేన శిష్యాన్ నిరతారయత్ తామ్ ||31 ||

విశక్కుటమ్ స్వ-స్తటనీ-తటం తే దీప-ప్రదీప్తం జనతాభిపూర్ణమ్ |

సంజ్ఞోద్దయద్-పణ్ణిత-మణ్ణలాఢ్యం నాథావలోకోత్ క-హృదోఽభ్యపశ్యన్ ||32 ||

ఆమ్నాయమామ్నాయ-విదాం విదగ్ధం స-భావ-భేదం ప్రవదంతమత్ర |

ద్వైవ్యాం సభాయామివ పద్మ-యోనిం పైక్షంత సాక్షాత్ సుఖ-తీర్థమేతే ||33 ||

ప్రాప్తస్తతో హస్తిన-రాజ-ధానీం మాసానువాసేహ స వాస-యోగ్యాన్ |

మరాంతరేఽనన్త-గుణాన్తరః సన్ ఏకాన్త-దేశే సరితోఽసమీపే ||34 ||

భిత్త్వా భువం దేవ-నదీ జగామ శాఖా-విశేషేణ నిషేవితుం తమ్ |

వాణీ చ యత్-ప్రేష్యతయా కృతార్థా శివాది-వన్ద్యా న తదత్ర చిత్రమ్ ||35 ||

గురు-ప్రబర్హస్య పదారవిన్దం విదూరతః సా ప్రణనామ మూర్తా |

ఔదార్య-సౌన్దర్య-తనుం తనుం తాం ఆలక్ష్య శిష్యైరతి-విస్మితం తైః ||36 ||

తేనోప-యాతేన కదా-చనాథ వారాణసిం పాప-నివారణేన |

అవాదీ వాణీ బలినః స్వ-శిష్యాన్ విలోక్య లీలావసరేఽవలిప్తాన్ ||37 ||

నియుద్ధ-సిద్ధ్యై యుగపద్ధి వీరమృన్యా భవన్తోఽభి-పతన్తు మాం ద్రాక్ |

సమస్త-శక్తిం న యున్క్తి యః స్వాం అత్రాస్మదాజ్ఞాం స నిరాకరోతి ||38 ||

ఇతీరయన్ పశ్చ-దశైష యూనః ప్రాప్తాన్ ప్ర-యుద్ధాన్ యుగపన్నిపాత్య |

ఉత్థీయతాం యస్య సమర్థతా స్యాద్ ఇతి ఋవాణః శన్కైర్లహాస ||39 ||

సౌమేరవం గౌరవమావహన్తి తవాఙ్గమఙ్గాఙ్గాలయశ్చ నోఽఙ్గే |

పురా వినశ్యామ ఇతో దయాలో స్వామిన్ విముఞ్ఘ్యత్యవదంస్తదా తే ||40 ||

తీనాథ ముక్తైరతి-విస్మయత్తైః అవాప్యనాలోచ్య హి తత్-స్వరూపమ్ |
యద్-భ్రూ-విజ్రుమ్భణ స-శమ్భు-శక్రం జగత్ సమస్తం నియతం నికామమ్ ||41 ||

స-దాక్ష్యమాక్షిప్త-సమస్త-పక్షకో యతిః ప్రభుం కోఽప్యమరావతీ-పదః |
జగీషయా జ్ఞాన-సహాయ-కర్మణః ప్రసాధ్యతాం సాధనతేత్యుదాహరత్ ||42 ||

సంసాధితార్థే భగవత్యయుక్తి-విత్ పప్రచ్ఛ స జ్ఞాన-పదార్థముగ్ర-ధీః |
జ్ఞాతః స తే జ్ఞాన్యసి చేన్న చేన్నస ప్రశ్నో ఘటేతేతి నిరాకృతైష తమ్ ||43 ||

వితత-తమ-తమోఽన్తం సాధయన్త్యా నితాన్తం సదసి-సదసి రేజే వ్యాఖ్యయా వ్యాస-శిష్యః |
సకల-సమయి-హస్తామ్భాజ-బన్ధాభినన్దీ శరది-శరది చన్ద్రశ్చన్ద్రాకా-సమ్పదేవ ||44 ||

జననం సమయే-సమయే జగతః ప్రథితే సమయే సమయేదమితే |
సనిరాసమయేఽసమయే స్థితి-యుక్ స్వవభాస-మయేఽసమయేష్ట-ధియా ||45 ||

వర్తస్వాధ్యధి సర్వం దీవ్యేదం సోఽనిశం స్వతన్తో విష్ణుః |
ఉజ్జాసయ దుష్టానాం సంస్కరు సాధూన్ గుణాభిపూర్ణోఽప్యగుణః ||46 ||

అసమోత్తమో మతోఽసౌ శ్రియః-పతిర్విశ్వతో విభిన్నాత్మా |
పరమాన్ ప్రకామమర్థాన్ ప్రకాశయామాస సేత్యాదీన్ ||47 ||

సమానయా యాఽనమాఽఽస మాయయా తతయాఽయమా |
నయాసనా నాఽస యాన యాతనాఽలలనా[ఽ]తయా ||48 ||

ప్రాజ్ఞో రాజ్ఞాం త్రిదివ-పదవీం కౌరవం క్షేత్రమాప్తః
సస్మారాథ స్వ-విహృతి-పతద్ధస్తి-యుద్ధోత్సవనామ్ |
సత్యాత్మాద్వైరిహ పరివృతో భావిమారిచ-దృగ్భిః
విస్మైరైః నైవ్విజ-నృప-తనూ-హేతి-దృష్ట్యాఽతితుష్టైః ||49 ||

విప్రాత్మేశః క్షణార్థం కృత-నతిరశితి-శ్రేర్ధృషీకేశ-దేశే

స్పష్టం దృష్టోఽప్యదృష్ట సపది విహితవాన్ విస్మయం దేహ-భాజామ్ |

స్వప్నే స్వ-ప్రేరితాన్య-స్థల-గ-నిజ-నరో-పాహృతైర్భక్త్య-భోజ్యైః

ప్రాచ్యైఃప్రాభోజయత్ స్వం గురుమఖిల-గురుం వేదయన్ వేద-బన్ధుమ్ ||50 ||

అవాప్తవాన్ పునరిషు-పాతమస్మరద్ రమా-పతిం స పరశు-రామమాదరాత్ |

స-రాజకేళ్యురు-కదళి-సహస్రకం తదాఽఽదదత్త్యవసిత-దత్తముత్తమమ్ ||51 ||

స శక్కుర-పద-ద్విజోప-హృతమాప్య గోవాఖ్య-గాంగరిష్ఠ-కదళి-లసద్-దశ-శతీ-చతుష్కం చరన్ |

పయః కలశ-పఞ్చక-త్రిక-యుగాభిపూర్ణం పౌ అదృష్ట-గతిరప్యభూన్పుప-న్య-మణ్ణలైరుద్యతైః ||52 ||

అయమేవ గో-విషయతోఽపి సదసి జనతార్థితో జవాత్ |

పుష్పముత ఫలమహో విదధే జన-సుప్తి-దానుపమ-గాన-సమ్పదా ||53 ||

ధన్యోఽమహ్యత నాకీనామహిత-హృద్-బాణస్సయోఽజస్య యో

మధోఽ ధ్వస్త-దురాగమోఽగ్ర్య-హిమగు-శ్రేః కామమాయామి-హృత్ |

విష్ణుం విశ్వ-జయ-ప్రదం స హి నమన్ సేవ్యం సు-సౌఖ్యం ముదా

దాక్ష్యాచ్ఛ్చి-ధరమామయాది-విరహీ యోగీ సుహృత్ సర్వదా ||54 ||

ఇతి భువన-విభూషణస్య భూయాంస్యవిగణితాని కృతాన్తరాణి హన్త |

శ్రవణ-మనన-కీర్తనైరభిష్టం ప్రతి-దదతీత్యమరాః ప్ర-కీర్తయన్తి ||55 ||

ఇతి వివిధ-గో-ధారా-వారైర్విశారద-వారి-దో

హరి-పద-రతో విద్యా-విద్యుత్-ప్రదీపిత-దిజ్-ముఖః |

భవ-భయ-మహా-ఘరోత్తప్తం సధజ్ఞిప-మణ్ణలం

సఫల-సుమన-సాన్ధ్యానన్దం వ్యధాదవిపల్లవమ్ ||56 ||

ఇతి శ్రీమత్కవి-కుల-తిలక-త్రివిక్రమ-పణ్ణితాచార్య-సుత శ్రీ-నారాయణ-పణ్ణితాచార్య-

విరచితే శ్రీ-మధ్వ-విజయే మహా-కావ్యే-ఆనన్ధాజ్ఞితే దశమః సర్గః

ఏకాదశః సర్గః

ప్రచురాన్తర-ప్రవచనం ఫణి-రాడ్ ఉప-శుశ్రువాన్ స-సనకాది-మునిః|

గగనేల్ప-దృష్ట-వపురత్ర జనైః త్వరితం నిలీన-రుచిరాప పదమ్||1||

అతి-చిత్ర-ధామ్ని నిజ-ధామ్ని రతం స-హస్త-మస్తకమనన్తమముమ్|

మునయోఽభి-వాద్య వినాయాభరణాః వరమన్వయుజ్జిత తదాఽర్థమిమమ్||2||

భగవత్తమస్య విపుల-ప్రమతేః సమయం మనో-హర-తమం జగతి|

మహితం భవద్భిరపి లోక-పతే పఠతాం ముహూః ఫలముదేష్యతి కిమ్||3||

అధికారిణాం ఫలమలం విదుషాం భవతి ప్రవృత్తిరతి-వీర్య-వతే|

ఇతి తత్-ఫలం స-ఫల-సంకృత్యో భగవాన్ ప్ర-పఞ్చయతు భూరి-దయః||4||

ఇతి తైరుదీరితముదార-మతిః వచనం నిశమ్య స జగాద గిరమ్|

శృణుతాఽదరేణ మహనీయ-తమం మహనీయ-పాద-సమయస్య ఫలమ్||5||

త్రిదివాది లభ్యమపి నాస్య ఫలం కథితం కృషేరివా పలాల-కులమ్|

స్వ-ఫలం తు ముక్తి-పదముక్తి-పదం శుక-శారదాది-పరమార్థ-విదామ్||6||

పరమాగమార్థ-వర-శాస్త్రమిదం భజతామమానవ-కలా-రచితమ్|

వ్రజతామహో పరమ-వైష్ణవతాం రతయే స్వ-లోకమజితో దిశతి||7||

నను తత్ర విశ్వ-విభైవక-పదం ప్రతి-భాతి పూర్ణ-పురుషస్య పురీ|

ఉప-లభ్యతే యదుపమాన-పదం ప్రతి-బిమ్బమేవ మణి-వప్ర-గతమ్||8||

సిత-సౌధ-సన్తతి-రుచా స్ఫురితా పరితోఽరుణాశ్మ-గృహ-పఞ్కై-రుచిః|

ఇహ మచ్ఛరీర-వలయే లసితాం అనుయాతి మూర్తిమసురాసు-హృతః||9||

శబళా వళిక-ఘటిత-స్పటికద్యుతిభిర్ధరిన్మణి-మయీ వళభి|

ప్రతి-సద్య భాతి యమునా మిళితా సిత-సౌర-నైన్దవ-పయోభిరివ||10||

యది నాభవిష్యదిహ విభ్రమతానియమో జనస్య నిలయావలిషు|

వికటా విటంక-కృత-పత్రి-తతిః కృతకేత్యవైక్ష్యత కథఞ్చన నో||11||

వివిధస్తులోపగత-చిత్ర-పటీసు-వితాన-లమ్పి-మణి-దామ-గణః|

శరణాంతరేష్వధిక-పూరణతః ప్ర-చకాస్తి విభ్రమ ఇవావగళన్ ||12||

విమలా-కృతిః ప్రకృతిరేవ మహామణి-హేవ-మయ్యఖిల-వస్తు-మయీ|

ఇహ సమ్భవేత్ సకల-కాన్తి-రసః కథితోఽధికోక్తిభిరతః కవిభిః ||13||

తదనాది-కాల-మిత-ముక్తి-రతేః అగణయ్య-శమ్భు-ముఖ-సజ్జ-తతేః|

నగరైర్మహా-పురమసంహతి-మత్ లసతి ప్రభోరయమహో మహిమా ||14||

భవనం విభాతి భువనైక-పతేః భువన-త్రయాద్భుత-గుణాతి-శయీ|

వర-మన్దిర-ప్రకర-మధ్య-గతం ద్విజ-మణ్డల-స్థ-శశిమణ్డల-వత్ ||15||

స్వయమిన్దిరైవ పతి-మాన-కరీ గృహ-కర్మ యత్ర కురుతే సుతరామ్|

అపి కింకరీ-దశ-శతీ-మహితా శ్రయమత్ర వర్ణయతి వేశ్యని కః ||16||

కమలా-పతిః కమలయాఽమలయా కమనీయయా కమల-లోచనయా|

అమృతాహి-రాజ-మృదు-భోగ-గతః స్వ-రతోఽపి తత్ర రమతే పరమః ||17||

తరుణ-ప్రభా-కర-సహస్ర-రుచం కనకామ్బరం మణి-మయాభరణమ్|

హసితాననేన్దుమరవిన్ద-దృశం తమరీన్ద్ర-ధారిణమను-స్మరత ||18||

గణయేద్ రమాఽస్య న గుణానఖిలాన్ చతురాననశ్చతురవాగపి నో|

న వయం సహస్ర-వదనా అపి తాన్ అపరోదితానతి-వదేమ పునః ||19||

విధయో విహజ్గ-పతయోఽగణితా రమణీయుతాశ్చ ఫణిపేన్ద్ర-ముఖాః|

పర-యోగ-భూరి-సుఖ-భోగ-మితా అవలోక్య తం దధతి మోద-రసమ్ ||20||

స-చతుర్బుజా వనజ-పత్ర-దృశో వర-వేషిణోత్ర స-పిశజ్గ-పటాః|

అరుణ-ప్రభాశ్చ తరుణాభ్ర-రుచో విచరన్తి నాథ-రుచయః పురుషాః ||21||

భగవత్-సమీపముప-యాతవతాం ప్రమదో న కేవలమలభ-తులః|

అపి తస్య లోకమతి-లోక-గుణం భజతాం సు-దుర్లభమభూరి-శుభైః ||22||

న భవంతి యత్ర మృతి-జన్మ-జరాః త్రివిధం భయం కిముత దుఃఖ-గణః |
అపరం చ కిఞ్చిదశుభం న భవేత్ న గుణాది తత్-ప్రభవ-మూలమపి ||23 ||

అను-భూయతే సుఖమనన్త-సఖైః సకలైరలం-మతి-పదం సతతమ్ |
అపి తారతమ్య-సహితైః స్వ-గురుప్రవణైః పరస్పరమురు-ప్రణయైః ||24 ||

అతి-సున్దరాః సురభయః పురుషాః హరి-చన్దనేన నవ-చన్ద్ర-రుచా |
చల-చారు-చామర-ధరాను-చరా విహరన్తి నిత్య-తరుణా ఇహ తే ||25 ||

స-విలాస-లాస్య-పరితుష్ట-దృశో మృదు-గీత-వాద్య-ముదిత-శ్రవణాః |
అను-రజ్జాయన్తి నవ కజ్జ-దృశో రమణా అమి స్వ-రమణీస్తరుణీః ||26 ||

పరిణాయకానుప-వనాభి-ముఖాన్ అని నిస్సరన్తి హరిణీ-నయనాః |
విమలాద్ విమాన-వలయాచ్ఛనకైః శశి-మణ్డలాదివ రుచో రుచిరాః ||27 ||

అరుణాశ్మ-వర్ణ-తనవస్తనవః శుభహార-సన్నిభ-రుచో-ఽప్యపరాః |
హరినీల-నీల-రుచయో-ఽత్ర పరాః ప్రకటీభవన్తి వివిధాభరణాః ||28 ||

సుచిర-ద్యుతిర్ద్రతి సూక్ష్మ-తరం స్వయమమ్పరమ్ చ ఖలు బిభ్రతి యాః |
శుక-నిఃస్వనా ధ్రువమిమా అపరాః సు-పయో-ధరా జల-ధరావలయః ||29 ||

సమతీతి-విద్రుమ-భువాం సు-దృశాం పద-పల్లవార్గ్య-నఖ-రక్త-రుచిః |
పర-భాగతః స్పటిక-కుట్టిమ-భూఃప్రకటీకరోతి న పురా ప్రకటాః ||30 ||

హరిణీ-దృశాం ని-వసనాని బృహత్సు-నితమ్ప-బిమ్ప-రుచిరోరు-రుచా |
శబళ-ద్యుతిని మదనస్య జగజ్జయ-వైజయన్త్య ఇతి నిశ్చినుమః ||31 ||

కర-పల్లవైస్తరళితైర్లలితైః అసకృత్ క్వణత్-కనక-కఙ్కణైః |
నవ-రోమ-రాజ-వలి-వల్లు-మృదుప్ర-తనూదరైరతి-మనాక్ తరళైః ||32 ||

కుచ-కుమ్భ-పూర్ణ-తర-కాన్తి-సుధారస-శేష-బిన్దు-విసర-చ్ఛవిభిః |
వర-హార-రాజభిరుతాను-పదం పరి-లోరితాభిరశనైరురసి ||33 ||

అపి లీలయా కువలయోల్లసితైఃఅపరైః కరైః సహచరీ-నిహితైః|

వదనైః శుచి-స్మిత-కటాక్ష-రసైః చల-కుణ్డలోల్లసిత-గణ్డ-యుగైః||34||

ప్రగతాసు తాసు రణితై రశనామణి-నూపురైరివ పురా గదితాః|

అను-వీక్షితుం తను-విలాసమిమం తరుణా భవన్త్యథ నివృత్త-ముఖాః||35||

అను-పాలితాః స్వదయితైర్దయితాః కథమప్యవేత్య కుచ-భార-నతాః|

శనకైః పునస్తదవలమ్భ-బలాత్ కిల తా విశన్తి పరమోప-వనమ్||36||

హసిత-ప్రసూన-నికరోరు-భరప్రణమత్-సువర్ణ-మణి-సర్వతరూన్|

ఉపగూహయన్ప్రయత-సిన్ధు-సఖిః పవనో న కస్య సుఖమేధయతి||37||

వర-పారిభద్రక-సు-కల్పతరుప్రజ-పారిజాత-హరి-చన్దన-వత్|

సహితం సమాది-పద-తాననగైః పరిభూషయన్తి తదహో ఋతవః||38||

స్మిత-మాధవీ-కుసుమ-రమ్య-తరౌ నవ చమ్పకాది-కుసుమోల్లసితౌ|

మధు-మాధవౌ మధుప-గీర్మధురౌ మధుజిత్-ప్రియాన్ ప్రమదమానయతః||39||

నవ-మల్లికా-స్రజమభిష్ట-తమః శుచి-సమ్భవాం ప్రణయినీ-శిరసి|

కలయన్ స్వయం న కుశలేతి కిల ప్రతిఘట్టయన్త్యురు-కుచాపురసా||40||

మధుర-స్వరాస్తత-పతత్ర-తతిప్రకటాన్త-పజ్జి-ధృత-నేత్ర-రుచః|

శిఖినోఽను-యాన్తి హి సహస్ర-దృశం జలదర్తు-లక్ష్మ-నిజ-న్యత్రమహే||41||

శరదోల్లసత్-కువలయేక్షణయా వికచారవిన్ద-రుచిరాననయా|

ప్రియయా చ శోభన-శుక-స్వనయా రమతే జనో ముఖర-హంసకయా||42||

అభినన్దయన్ హిమఋతుం సు-సఖా స్ఫటికాచల-చ్ఛల-హిమాధికృతమ్|

ఫలినీ-కులం కుసుమయన్ శిశిరో హసతీవ పుల్ల-నవ-కున్ద-రుచా||43||

హిమ-శిత-వర్ష-పరితాప-పురస్సర-దోష-మూలమిహ నర్తుగణః|

ప్రియమేవ సాధయతి నిత్యమహో న విముక్తిమానితి విముక్తిమతామ్||44||

అమృత-స్రగుత్తమ-ఫల-ప్రసవాన్ అమృతాయ తత్ర జనతాఽర్పయతి |

ఉప-భోక్తుమప్యవిధి-బన్ధ-వశా ప్రకృతిం ప్ర-యాతి సకలోఽపి సదా ||45 ||

ప్రమదాతి-రేకముప-యాతవతా ప్రమదా-గణేన చరతోపవనే |

ఉప-గీయతే స్మ మధురం మధు-జిచ్ఛరితం స కాన్త-తతినా సతతమ్ ||46 ||

లలనా లలన్త్యభివరం ప్రవరా లళితా లునన్తి కుసుమాని పరాః |

ఇతరాః స్రజో వి-రచయన్తి పతీన్ అను-రజ్ఞాయన్తి న హి కాశ్చన నో ||47 ||

వన-లీలయా వివిధయా ముదితాః తరుణా ఘనస్తన-నతాస్తరుణీః |

సు-లతాలయేషు పరిరభ్య రతిం వదనారవిన్ద-మధుపా దధతి ||48 ||

రసికాః సుధాప్పు సరసీషు తతో రుత-నూపురానుకృత-సారసికాః |

విహారన్తి సాకమవగాహ్య ధవైః జలమడ్డుకోత్సవ-హసద్-వదనాః ||49 ||

వివిధా విధాయ విహృతీః సలిలే వికటిషు విధ్రుమ-తటిషు గతాః |

సురభిం సువర్ణమథ వర్ణకమాదధతే సఖి-కర-గతం మహిళాః ||50 ||

జఘనాంశుకైరవయవాభరణైః కుచ-కుంజమైశ్చ కచ-మాల్య-వరైః |

నయనాజ్ఞానైరపి మిథోఽబ్జ-దృశాం ఘటితైరలజ్జృతిరలం క్రియతే ||51 ||

తనుమధ్యయా నిజ-గృహాణి గతాః సమమాత్యనామసు-సమైరసమైః |

అమృతం పిబన్త్యసులభం భవిభిః చషకైర్మహా-రజత-రత్న-మయైః ||52 ||

మృదు-కన్దు-శయ్య-మనురాగవతాం మణి-మంజుమంజు-దృశోఽవసరే |

అపి చోదితా అధి-రుహన్తి శనైః వినయో హి భూషయతి సర్వ-రసమ్ ||53 ||

అభికాన్తమున్నమిత-కాన్త-కుచా కిల బద్ధతి స-కుసుమాం కబరీమ్ |

సుముఖి సు-లక్ష్మ-భుజ-మూల-వలిః పరి-రభ్యతే ప్రణయినాఽతి-రసాత్ ||54 ||

ప్రథు-వృత్త-తుఙ్గ-కరినోరసిజద్వయ-వారితాయత-నిజాన్తరయోః |

భుజయోర్యగేన రమణో రమణీం పరిరభ్య కోఽత్ర రమయేన్న సుఖి ||55 ||

స్మిత-పుల్లముల్లసిత-ఝిల్లి-లసన్మణి-కుణ్ణలం మృదు-కటాక్ష-పటు |
నిభృతో నిరీక్ష్య సు-చిరం సు-తనోఃప్రతి-చుమ్పతి ప్రియ-తమో వదనమ్ ||56 ||

నతమున్నమయ్య ముఖ-చన్ద్రమసం పరిరమ్భ-సమ్భృత-ముదా సు-దృశః |
ఉప-రమ్యతే న తరుణేన చిరం మధురాధరామృత-రసం పిబతా ||57 ||

రభసావపాతిత-పృథూరసిజః పరి-రభ్య తత్-క్షణ-వియాత-తరః |
మణితాది-సౌరత-వితాన-పటూ రమయత్యమూన్ యువతి-సజ్జ ఉత ||58 ||

అతి-లౌకికాన్ రమయతో రమణాన్ రమయన్త్యలౌకిక-గుణా లలనాః |
అను-రూప-రూపమతి-లోక-సుఖం తదలౌకికం నిధువనం లసతి ||59 ||

న రతిః శ్రమాది-ఖచితా నియమాద్ విరహ-వ్యథాఽపి న వధూ-వరయోః |
ప్రతికామినీ-ప్రణయతః కలహో న సమస్తి దోష-రహితే హి పదే ||60 ||

సుఖ-సంవిదాత్మక-తయా వపుషాం సురభిత్వమేవ బహిరన్తరపి |
హరి-ధామ్ని దమ్పతి-గణస్య తతో నను మాన్యతేఽపి మునిభిః సురతమ్ ||61 ||

శృణుతాప్యలోక-విషయం విషయం సకలస్య ముక్త-నికరస్య దృశామ్ |
వపురిన్దిరాపతిరమన్ద-రసం నను సున్దరం ప్రకటయత్యనిశమ్ ||62 ||

మణి-రాజ-రాజత-మహా-మకుటం శితి-కాన్త-కున్తళ-సహస్ర-తయామ్ |
అళికార్ద-చన్ద్ర-విలసత్-తిలకం శ్రవణోల్లసన్మకర-కుణ్ణల-యుక్ ||63 ||

పరి-పూర్ణ-చన్ద్ర-పరి-హాసి-ముఖం జలజాయతాక్షమరుణోష్ఠ-పుటమ్ |
హసితావ-లోక-లలితైరతులైః అభి-నన్దయత్ ప్ర-ణతమాత్మ-జనమ్ ||64 ||

నవ-కమ్బు-కణ్ణమహిమాంశుమహోమహిమోపలేన్ద్ర-వర-హార-ధరమ్ |
రమణీయ-రత్న-గణ-విద్ధ-లసద్వలయాజ్ఞలీయక-వరాజ్ఞద-వత్ ||65 ||

రవి-చక్ర-రుక్-ప్రకర-చక్ర-కరం విధు-బిమ్బ-కమ్బు మధురామ్బురుహమ్ |
జ్వలన-జ్వలద్-గదముదార-ధనుః పృథువృత్త-హస్తమతి-తామ్ర-తళమ్ ||66 ||

వర-పీవరాంసమధి-రాజదురోమణి మణ్ణపాగ్య-విలసత్-కమలమ్ |

స-జగద్-ద్వి-సప్తక-తనూదరకం శుభ-నాభి-కజ్జ-గత-కాళి-నుతమ్ ||67||

అతికాంత-కాశ్చ-పద-కాశ్చ-మిలత్ తపనీయ-భజ్గ-రుచి-పిజ్గ-పటమ్ |

వర-హస్తి-హస్త-సదృశోరు-యుగం క్రమ-వృత్త-చారు-తర-జజ్జముత ||68||

వర-నూపురం పరమ-రుక్-ప్రపదం నవ-విద్రుమ-ద్యుతి-నఖావలి-మత్ |

అరి-వారిజ-ధ్వజ-కళజ్క-లసత్పద-పాంసు-పావిత-జగత్-త్రితయమ్ ||69||

నిఖిలాగమావగమితైరమితైః సుఖ-సంవిదాదిభిరనన్త-గుణైః |

ప్రపదాది-కాన్త-సకలావయవాకృతిభిః- సదైక్యవదదోష-లవమ్ ||70||

అధికారిణాం గుణ-విశేష-వశాద్ ద్వి-పదాద్యనన్త-చరణాన్త-తయా |

అతిభాసితం ఘన-గుణాప-ఘనైః ఇతరైశ్చ తత్తదుచితై రుచితైః ||71||

నవ-భాను-భాః కనక-కాన్తి పరం వర-హార-హారి-హరినీల-హరిత్ |

శబళ-ప్రభాది-వివిధ-ద్యుతిమత్ సుఖ-బోధ సౌరభ సు-రూప-గుణమ్ ||72||

ఆశ్చర్యరత్నైష్వధికం జగత్రయే-ఽప్యాశ్చర్యమాశ్చర్యమహో ముహుర్ముహుః |

సౌన్దర్య-సౌరైక-రసం రమా-పతేః రూపం తదానన్దయతీహ మోక్షిణః ||73||

ఇజ్యతే యజ్జశేలైః స యజ్జః ప్రాజ్ఞ-మధ్యే పరః ప్రోచ్యతేఽన్యైః |

గీయతే గీయ-కీర్తిః సు-గీతైః విధ్యబద్ధైః సదాఽనన్ద-సాన్ద్యైః ||74||

వైకుణ్ఠే తే శ్రీ-విశేషా జనానామత్యాశ్చర్యం చిత్త-వాచామభూమిః |

వైకుణ్ఠేతే శ్రీ-వి-శేషాజ-నానాముక్త-శ్లాఘ్యే యుక్తమేతాదృశత్వమ్ ||75||

యం-యం సుఖీ కామయతేఽర్థమత్ర సజ్కల్ప-మాత్రాత్ సకలోఽపి స స్యాత్ |

ఇత్యేవ వేదా అపి వేదయన్తి ముక్తిం తతః కో విభవతిరేకః ||76||

మహానన్ద-తీర్థస్య యే భాష్య-భావం మనో-వాగ్భిరా-వర్తయన్తే స్వ-శక్త్యా |

సురాద్యా నారాన్తా ముకున్ద-ప్రసాదాద్ ఇమం మోక్షమేతే భజన్తే సదేతి ||77||

ఇతి శ్రీమత్కవి-కుల-తిలక-త్రివిక్రమ-పణ్ణితాచార్య-సుత శ్రీ-నారాయణ-పణ్ణితాచార్య-
విరచితశ్రీ-మధ్వ-విజయే మహా-కావ్యే-ఆనన్డాజ్కీత ఏకాదశః సర్గః

ద్వాదశః సర్గః

అత్రానన్త-స్వాన్త-వేదాన్తి-సింహే ముఖ్యా-వ్యాఖ్యా-నిస్వనే జృమ్భమాణే |
సద్యోమాద్యాద్-వాది-దన్తీన్య-భీమే భేజే క్షోభో మాయి-గోమాయు-యూధైః || 1 ||

సమ్భూయామీ చోళ-జ-దీప్తిపి-పురోః పార్శ్వే పాపా మన్త్రయామాసరుగ్రాః |
సాసూయా భూ-భూషణే వాయు-దేవే మూఢా యద్వద్ ధార్తరాష్ట్రాన్తికే ప్రాక్ || 2 ||

సన్మాత్సర్యం బద్ధుమూచేఽశుభానాం వాచాఽలోలం కోపి గాం ధారకస్య |
మధ్యే తేషాం నీచ-నీత్యా సమానో వాచాలోఽలం కోఽపి గాన్తారకస్య || 3 ||

ఏకం తత్త్వం వష్టి మాయా-మయీయం వాక్యైః ప్రాచ్యైరప్యవాచ్యం విధత్తి |
పూర్వాఽపూర్వాహన్త దౌర్లట్య-భూషా చిత్రం-చిత్రం దర్శనాచార్య-నీతిః || 4 ||

మర్త్యామర్త్యామర్త్య-విద్విట్-పురోగం విశ్వం దృశ్యం విప్ర-చణ్ణాల-పూర్వమ్ |
భేదాపేతం భేది మాన్యైః సమాన్యైః సాధీయః కః సాధయేత్ తామలభ్యా || 5 ||

సత్యం సత్యం వ్యావహార్యం విధత్తి సర్వం మోహే సర్వ-నిర్వాహిణీ సా |
జ్ఞానే జాతే దగ్ధ-వస్త్ర-ప్రతీతం పక్షే తస్మిన్స్తప్త-లోహాత్త-వార్వత్ || 6 ||

జ్ఞాని-శ్రేష్ఠ-శ్రేష్ఠ-విజ్ఞాని-వర్గే నైర్గుణ్యః-స్థే సామృతం నాథ-భూతాః |
ఆక్రన్తం మే హన్త శృణ్వన్తు సోఽయం హో-హో మాయా-వాద ఉత్సాదమేతి || 7 ||

భ్రష్టా భాట్టా న ప్రభా-కృత్-ప్రభాఽభూత్ త్రస్తా మాహాయానికాద్యాశ్చ యత్ర |
దుర్గం మాయా-వాద-సత్రం దిధక్షుః నోపేక్ష్యా నస్తత్వ-వాదాగ్ని-జహ్వ || 8 ||

యం-యం ప్రాపద్ భూరి-చిత్తః ప్రదేశం తస్మాత్ తస్మాదాగతీరన్తరాయః |
ప్రత్యజ్ఞాయీ వ్యక్తమార్యేణ సోఽపి ప్రాప్నోత్ పార్శ్వం హి వయం భాగ్య-హీనాః || 9 ||

ప్రశ్నః పృష్టః ఖణ్ణ్యతే తేన నూనం యుక్తాం యుక్తిం వ్యక్తి చాసావఖణ్ణ్యామ్ |
వాది-వ్రాతం లజ్జయేన్నో విశేషాద్ అక్షేప్తేతి శ్రూయతే కిం ను కుర్యః ||10||

ప్రాచ్యం శాస్త్రం యత్ స-పాదం తు లక్షం వాక్యేనైకేనాఽక్షిపద్ధర్ష-తీర్థః |
ఇత్థం పాన్దైర్వర్ణితం శృణ్వతః ప్రాగ్ యుష్మాన్ ప్రాపాద్ దూయమానం మనో మే ||11||

వేద-వ్యాసే నేషష వేదో న మూర్తో దివ్యా మూర్తిర్యస్య సా సు-స్మితస్య |
తద్-ద్రష్టుణాం చేతి వాణీ-కృపాణీ నూనం మాయా-పక్ష-మూలం చినత్తి ||12||

అక్లిష్టం తత్-సూత్ర-భాష్యం బలీయోమానోపేతం కా క్షతిర్పస్తథా చేత్ |
ఆస్మాకాః కేఽప్యేవముక్త్యావిలజ్జాః లజ్జా-సిన్దౌ దుస్సహేమజ్జయన్పః ||13||

తస్య వ్యాప్తైః శిష్య-జాలైస్తు గౌణైః సంసత్-సిన్దౌ శజ్జ-చక్రాది-భృద్భిః |
యా గృహ్యేరన్ విశ్వ-సత్త్వాన్తరాణి క్షేమాప్యై నస్తత్ర నేతిం విధత్త ||14||

గౌణైస్తర్కైర్గౌణ-వాక్యాభి-గుప్తైః గౌణీం బుద్ధిం వర్ణయన్తే నృణాం తే |
హంసానాం నో వాగ్-విఘాతా-ప్రవీణాః సిన్ధుం భూయో-వారి-వర్షైరివాభాః ||15||

బాహుల్యేన హ్యేతదుక్త్యా ఖలు ధ్రాగ్ ఏతే విశ్వం ప్రాప్పువన్తి ప్రకామమ్ |
అస్మిన్నస్మద్-దర్శనాపాయ-కాలే యద్వల్లోకాపాయ-కాలే లయాపః ||16||

ఆ-కర్ణ్యేత్థం తస్య వాణీమథాన్యో మానీ తేషాం మానినాం చిత్త-వేత్తా |
స్వానాం చేతో నన్దయన్ మన్-చేతాః దృష్టాముచ్చైస్యైర్వాచమాచప్త కప్తః ||17||

తేజః-శక్కా-మాత్రతో యద్ విలీనం ధిగ్ భీరూణాం మానసం మాన-హీనమ్ |
ఏకాన్తేన ప్రాప్త-తేజో-విలీనమ్ స్థేయో యస్మాద్ భాతి హైయజ్ఞవీనమ్ ||18||

యేషాం విద్యా శాక్కరీ శక్కరీ నో దేవాదీనాం బాధ్యతాం సాధయన్తి |
శౌక్రీవాలం లజ్జయేద్ దేవ-పూజ్యం తేషామేషాం సన్నిధౌ కో విషాదః ||19||

యద్వద్వితం కర్కశైర్గౌణ-తర్కైః రుద్ధం సాధ్యం నైవ భాత్యస్తు తావత్ |
షట్కర్మ-జ్ఞైర్దివ్య-మన్తౌషధాఙ్ఘైః ఏత్తర్గుప్తాన్ నో విజేతా హి కశ్చిత్ ||20||

యద్యప్యేవం న హ్యుపేక్షోఽవిపక్షః కిన్తు ప్రాప్తో నాధునాఽఽక్రన్త-కాలః |
అప్యద్యన్వ-స్వాత్మ-బోధ-ప్రతీతిః ఆచార్యైర్యచ్ఛజ్యతే శజ్యరాద్వైః ||21 ||

పారమర్పర్యేణాఽగతం తత్త్వ-శాస్త్రం హస్తోత్సన్నం నూతనేనేత్యుదీర్య |
తేషాం దోషా వర్ణనీయా విదగ్ధైః సన్తోఽసన్తోవాఽపి మధ్యస్థ-లోకే ||22 ||

స్వాభిప్రాయో బ్రహ్మవత్ స్వాదవాచ్యో మాయా-శక్త్యా సర్వ-నిర్వాహ-సిద్ధిః |
ఇత్థం నీత్యా శాస్త్ర-నీత్యేవ భాధ్యః సర్వో లోకః స్వాత్మనో యః పరః స్యాత్ ||23 ||

గ్రామే-గ్రామే వార్యతాం మాననైషాం పూర్వం-పూర్వం సామ-పూర్వైరుపాయైః |
సం-ప్రాప్తానాం మాన-భణ్ణాయ కార్యం గ్రన్థాకర్ణాద్యుద్యత్తిరస్మదియైః ||24 ||

ఇత్యాద్యేతే కార్యమాలోచ్య కాలే చక్రుర్వక్తాశ్చక్రీ-భక్త-ప్రతీపమ్ |
యోగ్యామజ్ఞైః తేఽన్యథా స్యుః కథం వా దుఃఖోగ్రాంభస్యన్త-తామిస్ర-సిన్ధౌ ||25 ||

వ్రత్యాకారం వాసుదేవ-ద్విషం తే ప్రాజ్ఞం-మన్యం పుణ్డరీకాభిధానమ్ |
వాద-వ్యాజాక్షేప-కామాః కు-మన్త్రాత్ చక్రుర్యత్తం రూప్య-పీఠాలయేఽమి ||26 ||

యద్యత్ సింహం గ్రామ-సింహోఽశుచీచ్ఛో హంసం కాకో యద్యదేవైక-దృష్టిః |
యద్యన్మాయీ భూరిమాయస్తరక్షం తద్వద్ విద్వద్-వర్యమాహ్వస్త మూఢః ||27 ||

అప్యల్పోఽసౌ న హ్యుపేక్షామ్బభూవే లోలాత్మేవాదక్ష-పక్షః పతఙ్గః |
మధ్వేనాహో దుస్తరేణా స్వ-భావాత్ తేజో-రాజ-రాజతేనాగ్నినేవ ||28 ||

మానైర్మానైర్భాసమానోఽసమానైః అక్షిప్యైనం స్వం మతం సాధయిత్వా |
ప్రీత్యై విప్రోరుత్తమ-ప్రీతి-తిర్థో వేద-వ్యాఖ్యాం వేద-వేదీ చకార ||29 ||

ఆమ్నాయం యే పేతురామ్నాయ-పూర్వం ప్రాప్తా విప్రస్తత్ర కౌతూహలేన |
పర్యాసినాస్తావదాచార్య-వర్యం ప్రేక్ష్యం ప్రేక్షాంచక్రీరేఽనేక-సంజ్ఞాః ||30 ||

ఉక్తాజ్ఞేభ్యః కాదికాన్ వ్యజ్ఞాయన్తం తత్-తన్మాత్రా-వ్యజ్ఞానాదౌ ప్రవేణమ్ |
తిస్త్రోఽవస్థాస్తద్-గుణైర్భావయన్తం దేవా దృష్ట్యా హ్యస్మరన్ దేవ-దేవమ్ ||31 ||

ఆదౌ ప్రస్తవ్యత్వేన వత్సానుసృత్యాం మాత్రా-పాదౌ వర్తయన్ దృశ్యమానః |
కుర్వన్నన్యాశ్చార్థ్య-రూపా వివృత్తిః గోవిన్దశైరాస గోవిన్దభక్తః ||32 ||

మఙ్గల్యాఙ్గ-వ్యక్త-భావ త్రి-లోకేం రఙ్గారూఢా విస్మయం ప్రాపయన్తి |
కృష్ణేవాన్యా మాన్య-విన్యాస-పాదా రేజే మాధ్వీ సుస్వరా వేద-వాణీ ||33 ||

గామ్భీర్యాద్వైరుక్తమౌదార్య-కార్యైః నానా-నాద-శ్లాఘ్యముచ్చారణం తత్ |
శిక్షా-శిక్షా-లక్షణానాం హి లక్ష్యం మాన్యం మన్యే ధన్య-బుద్ధేరతుల్యమ్ ||34 ||

కాలిప్వోక్తౌ పీ ర్వ్యజ్ఞాయన్ ఛాన్దసీశ్చ వ్యక్తం శాబ్దం శాస్త్రముద్భావ్య భూయః |
స వ్యాచఖ్యావృక్త-నైరుక్త-మార్గో జ్యాయాన్ జ్యోతిర్వేదినాం వేదమిత్థమ్ ||35 ||

శ్రౌతే వ్యాఖ్యోచ్చారణే చారుణీ తే మాదృగ్-దేహీ వర్ణయేదస్య కో ను |
వాగీశానైర్వాగిష్వహజ్ఞేన్ద్ర-జిహ్వైః భూర్యాశ్చర్వైర్వర్ణితే యే ప్రణమ్య ||36 ||

ఛన్దస్సార్థం సార్థమత్రామునేతం ప్రోక్తం శ్రుత్వా బ్రాహ్మణా బ్రహ్మణేవ |
సర్వే సౌమ్యా జిఘ్ను-జిజ్ఞాసయాఽమీ ప్రాప్య ప్రోచుశ్చిత్ర-కాయాభిధానమ్ ||37 ||

ప్రాజ్య-ప్రజ్ఞః ప్రాజ్యయా ప్రజ్ఞయాఽసౌ హంతావో చన్మన్త్య-వర్ణాభిధేయమ్ |
తత్-ప్రత్యర్థీ ప్రార్థ్యతే వక్తుమేతత్ ప్రాజ్ఞాస్మాభిః శ్రోతుకామైర్భవాంశ్చ ||38 ||

ఇత్యుక్తస్తైరేష విస్తారి-బుద్ధేః ప్రాప్తం సామ్యం సమప్యవృత్తో దురాత్మా |
హాస్యోఽత్రాభూద్ వాసుదేవ-ప్రభార్థీ యద్వత్ పూర్వం పౌణ్యకో వాసుదేవః ||39 ||

ఆజాదేశాదుత్తరం రాది-శబ్దం శ్రుత్వా నారేతుక్తవన్తం పదం తమ్ |
వ్యాఖ్యా-లౌల్యాదైతరేయాది-సూక్తే పృథ్వీ-దేవా నిన్దనియమ్ నినిన్దః ||40 ||

శార్దూలాఖ్యాం ప్రాప్య సమ్భవితః ప్రాగ్ లోకే ధూర్తో మాయి-గోమాయురేషః |
వాదీ-ద్వీపి-ధ్వంసినం మధ్వ-సింహం ప్రాప్తో హిత్తం శబ్ద-శేషో బభూవ ||41 ||

కృష్ణాభీష్టా శాస్త్ర-విస్పష్ట-సంజ్ఞా యా స్వీయా శ్రేః పాలితా సద్-ద్విజేన |
పద్మాఖ్యాసత్-సైన్దవేనాఽహృతాం తాం శుశ్రావగ్ర్యానన్ద-తీర్థాఖ్య-పార్థః ||42 ||

తూర్ణం తీర్ణాదభ్ర-మార్గోఽథ సార్యః సమాప్రోఽసౌ గో-గణైర్భిషయిత్వా |
సంయమ్యాన్తర్యాన్త-కామేన హాస్యంసమాప్రో-శ్చిర్పిర్జితం తం జహాస ||43 ||

దుష్టాత్మాఽసౌ భద్రమేకాకినం యః క్షేప్తం హేతుః సౌఖ్యదాఖ్యం బభూవ |
హర్యంశోఽయం తం న చక్షామ భూయః తోకే సన్నే సూకరం కేసరీవ ||44 ||

తస్య త్రాసాత్ పృష్ఠతస్తిష్ఠతోఽభూత్ క్షేమాపేక్షీ యో జనః ప్రాగ్ జతోఽపి |
మధ్యేఽన్యేషాం గో-తతీసత్-ప్రయుక్తాః సోఽద్యజ్జిష్ఠుః పఞ్చ-వైరోవిశేషైః ||45 ||

విష్ఠోర్భూయః శోభయద్భిః పదాన్తం పారమ్పర్యేణేర్యమాణైరవార్యైః |
గో-వ్రాతైస్తం దారయిత్వా న్యగృహ్లాత్ కణ్ణాఖ్యానం సిన్ధుపం మధ్వ-పార్థః ||46 ||

అస్తామాస్తామేష వో విశ్వ-మోషో రే-రే-మాయా-వాది-చోరా ద్రవేత |
ద్రష్టా-ద్రష్టా నిగ్రహితా ధ్రువం వః ప్రాప్తః కాలో ద్రాగ్ గుహాన్తం ప్రవేష్టుమ్ ||47 ||

తేజో విద్యచ్ఛక్ర-చన్ద్రస్య లీనం విధ్వస్తాలం వాది-నక్షత్ర-లక్ష్మీః |
విశ్వ-వ్యాప్తం యత్ తు తద్ధీప్తి-మూలం యుష్మత్-ప్రేష్ఠం తన్నిరన్తం తమశ్చ ||48 ||

పూర్వాశామా-పూర్య-విశ్వ-ప్రకాశే గో-సన్దోహైః సప్త-విద్యాఖ్య-వాహః |
యుష్మాభిః కిం నైక్తి దేదీప్యతేఽసౌ దేవః సాక్షాత్ సర్వ-విత్-సర్వ-దీపః ||49 ||

సర్వాధారం బ్రహ్మ-సంజ్ఞం విహాయో రమ్యాకారం శారదేన్దీవరాభమ్ |
సన్నిర్జీతం గుణ్యలం శబ్ద-భేదైః మధ్వాదిత్యం సంశ్రేతం కోఽపిధత్తే ||50 ||

విధావత-విధావత త్వరితమత్రి-వాదాసురా
అదభ్ర-ధిషణాభిధో నర-హరిర్ధి జాజ్వల్యతే |
స యుక్తి-నఖరైఃఖరైర్ముఖర-మూర్ఛ-దుఃఖాఙ్కరైః
విదారయతి దారుణ-ప్రవచన-ప్రణాదోఽప్రియాన్ ||51 ||

ధత్తే రూపాణ్యనన్తాన్యపి భువన-పతే-ర్యో హృదాఽప్యేక-పక్షో
 దక్షఃసదోభ్యఽఖిలేభ్యోఽప్యమృతమిహ దదౌ కేవలం యో న మాత్రే |
 పక్షి-శ్రేష్ఠోఽపర సన్నమిత-మతి-పదోఽసమ్పదే స్యాదయం వో
 మా దర్పం మాయి-సర్పా భజత-భజత తాస్తా గుహా ద్రాగ్ ద్వి-జహ్విః ||52 ||

వేద-వ్రాతా-సుదర్శనః పరిలసత్-తర్కాఖ్య-శఙ్ఖ-ధ్వనిః
 విభ్రాజిష్ణు-పురాణ-సంహతి-గదః శ్లోకౌఘ-శార్ఙ్గాన్వితః |
 సత్-సూత్రేష్యితిహాస-నన్దక-చణో మధ్వాఖ్య-నారాయణః
 ప్రాప్తో వో ని-జిఘృక్షయా ద్రవత హే మాయావి-దేవ-ద్విషః ||53 ||

ఇతి-ని-గదతి మాయా-వాది-విద్వేష-వేషే
 శుభ-జన-నికరే స్వారామతోఽస్మాత్ ప్రయాతః |
 న్యవసదమర-ధిష్ఠ్యే ప్రాగ్ర-వాటాభి-ధానే
 గురు-మతిరభి-నన్దన్ దేవమానన్ద-మూర్తిమ్ ||54 ||

ఇతి శ్రేమత్కవి-కుల-తిలక-త్రివిక్రమ-పణ్ణితాచార్య-సుత శ్రే-నారాయణ-పణ్ణితాచార్య-
 విరచితే శ్రే-మధ్వ-విజయే మహా-కావ్యే-ఆనన్దాజ్కీతే ద్వాదశః సర్గః

త్రయోదశః సర్గః

ప్రథు-దర్శనముత్థితం కృతార్థం ప్రథివీ-భృత్-ప్రణతిం గృహీతవన్తమ్ |
 నిజ-శిష్య-ముదేఽథ సహ్యమాప్తం పురుషః కశ్చిదుపాయయౌ కదాచిత్ ||1 ||

భగవానిహ నః స్వ-కింకరాణాం అచిరేణాఽవ్రజతాదనుగ్రహాయ |
 ఇతి కార్య-చికిర్షయాఽఽర్థయత్ త్వాం నృప ఇత్యభ్యధితైష తం ప్రణమ్య ||2 ||

అథ మాఘవతీమపాస్య కాష్ఠాం వ్రజతా హైధిత-తేజసా ప్రతీచీమ్ |
 పరిశోధయతా స్వ-పాద-సంఘాత్ ప్రథివీం ప్రాజ్ఞ-దివాకరేణ రేజే ||3 ||

అశుభానప-హాయ-మాయీ-జష్టాన్ అథమాద్రీనివ గోత్ర-నిమ్నగౌఘైః |
 సు-జనైస్తరసాఽభి గమ్యమానః పరమ-స్నేహతయా క్రమ-ప్రసన్నైః ||4 ||

సుమనః-ఫల-శోభినోఽత్ర పుంసో నమయన్ గోభిరనోకహానివోచ్ఛాన్ |

అపి భజ్ఞముపానయన్ననమ్రాన్ దృఢ-భావాదపరానవార్య-వీర్యః ||5||

గమనోత్సవ-విస్మితైర్పిషేవ్యో వివిధైర్జానపదైర్లనైరజస్రమ్ |

పరిస్పృత్వర-కీర్తరార్తి-ముక్త్యై పురుషైర్ధూర-భువశ్చ గమ్యమానః ||6||

అమరైరమరానుగైర్మునీనైః అపరేక్షావిషయైశ్చ సేవ్యమానః |

హరి-పాద-సరోజ-సజ్గ-సారో భువనే పావన-పావనో నికామమ్ ||7||

అయమప్రతి-వారణః ప్రయాణే పరమానంద-సు-తీర్థ-సూరి-రాజః |

విబభావతి-వేలచ్ఛ-రూపః సుర-సిన్ధోరివ సంతత-ప్రవాహః ||8||

సమయేన గతోఽమహీయసాఽసౌ విషయం స్తమ్భ-పదోప-సర్జనాఖ్యమ్ |

మదనాధిపతేః సు-ధామ ధామ ప్రవివేశాఖిల-లోక-వన్దనీయమ్ ||9||

క్షణదామిహ తావదూషివాంసం విహితాహర్ముఖ-యోగ్య-యోగమేనమ్ |

గమనోద్యమ-లక్షణైరజానన్ గమనాయోద్యతమాశు శిష్య-సజ్ఞాః ||10||

పురతో విస్పృతాః సమాధి-శుద్ధ్యై యతయస్తత్ర పటీః కషాయ-వేషాః |

సహసో దహరన్ స్వ-యోగ్య-ముద్రాయుత-దణ్ణాదిక-ధారణోద్యమేన ||11||

అవ-ధార్య విశేషకారి-శజ్ఞప్రకటాజ్కాన్ సు-ధియా గతార్ద్ర-భావాన్ |

లసితా తుళసీ-స్రగస్య కణే హరి-నిర్మాల్యతయోచితా న్యధాయి ||12||

యత-ధీర్గురు-చక్రి-మూర్తి-పూర్ణం యత్-నిశ్వాస-వచా విశోధ్య పాణీ |

గుణ-కుణ్డల-మణ్ణితం విమానం గుణ-బన్దం కవచావృతం బభార ||13||

స-కమణ్డలు-మణ్డలావలమ్భం స్వయమేవాలఘు-పుస్తకాది-భారమ్ |

యువ-శిష్య-గణో-దధే న-యత్పాత్ న హి దాక్ష్యస్య సమో గుణోఽపరోఽస్తి ||14||

అతి-సమ్భ్రమతః పరి-భ్రమన్తం భర-దామానవలోకినం చిరాయ |

అనుయోగ-పరం ముహుః ప్రమత్తం జహసుర్పూతన-శిష్యమత్ర కేచిత్ ||15||

అథ తత్-క్షణ-ఘట్టితోరు-ఘణ్ణాఘన-నాద-వ్యపదేశతః పరేణ |

అమిత-ప్రమతిః ప్రచోదితోఽసౌ ఇతి నిర్యత్సు నిజేషు నిర్ణగామ ||16 ||

ధృతమాతప-వారణం వరేణ్యం వ్రతి-రాజం తముపర్యుపర్యుదారమ్ |

ఉదయన్మిహిరోపరిష్ఠ-పూర్ణద్విజ-రాజ-శ్రియమాయయావభూతామ్ ||17 ||

భువన-త్రయ-ధారిణం ముకున్దం దధదన్తః స దధే గురుః స్వయం చ |

అపి కేనచిదిత్యదో న చిత్రం నను స ప్రాణ-పతిర్భభార తం చ ||18 ||

యతయో గృహిణోఽథ వర్ణి-ముఖ్యాః శ్రుతిగాస్త్యక్త-నిషిద్ధ-కామ్య-భావాః |

ఇహ మూర్తి-ధరా ఇవ స్వ-ధర్మాః శత సజ్ఞాః శత-సజ్ఞ్యమన్వగచ్ఛన్ ||19 ||

పరివార-జనా-న మార్గ-దుఃఖం ప్రయయుః పూరుష-రత్నమేక్ష్యమాణాః |

ఇతి నాద్భుతమస్య హి ప్రయాన్తి స్మృతి-మాత్రాద్ భవినో భవాపవర్ణమ్ ||20 ||

మదనేశ్వర-వల్లభ-ప్రదేశే ప్రభుమాయాన్తమథాభ్యపద్యత ద్రాక్ |

జయసింహ ఇమం నృ-సింహ వర్యః శుభ-ధీః స్తమ్భ-విశిష్ట-సింహ-నామా ||21 ||

అవతీర్య పురైవ వాహనాత్ స్వాద్ అపి మార్గాదపసార్య సైనికాన్ సః |

సహ కైశ్చన భూ-సురైరవాప్తుః త్రిజగత్-పూజ్య-పదాన్తికే ననామ ||22 ||

పృథివీ-పతినాఽను-గమ్యమానో వినాయాద్ భక్తి-రసార్ద్ర-మానసేన |

అచిరేణ స విష్ణు-మగ్గళస్య ప్రయయావాయతనోత్తమస్య పార్శ్వమ్ ||23 ||

నరదేవ-దిదృక్షయా సమేతా ఉభయ-గ్రామ-జనా-జనాః పరే చ |

ఉపయాన్తమనన్త-మానసం తం ముహురైక్షన్త కుతూహలాభి-మగ్నాః ||24 ||

పురతో మధుర-స్వనైర్వదద్భిః స్వకృతాః కర్ణ-సుఖా ముకున్ద-గాథాః |

ధృత పజ్జ-జ-బీజ-చక్ర-చిహ్నైః కృత-నృత్యైశ్చతురైర్పిషేవ్యమాణమ్ ||25 ||

కలితాజ్ఞాలినా స్ఫుటాను-యాతం జన-సమ్బాధ-సహేన భూమి-భర్తా |

కరుణావిషయం చికిర్షణా స్వం వ్రజతా కింకరతామకైతవేన ||26 ||

ఇదమిత్తమితిక్షణైర్పరాణాం అపరిచ్ఛేద్య-మహిష్ట-ధామ-రూపమ్ |
అధికం ధరణీమలం-చికిర్షుం స్ఫుటముద్యంతమివ ద్యు-నాథమన్యమ్ ||27 ||

అశనైః శనక్తైరివాఽవ్రజంతం యువ-సింహ-ప్రవర-ప్రగల్భ-యానమ్ |
అతి-పాటల-పాద-పల్లవాభ్యాం అవనీం పావనతామలం నయంతమ్ ||28 ||

నఖ-నిర్జిత-పద్మ-రాగ-రాగం వర-కూర్మ-ప్రపదం నిగూఢ-గుల్ఫమ్ |
సుర-వర్య-కరాగ్ర-సేవ్య-జజ్ఞం ద్వీరదోదార-కరోపమోరు-యుగ్మమ్ ||29 ||

శుభ-శుద్ధ-నితమ్బ-బిమ్బ-రాజన్నవ-కౌశేయ-విశేష-బాహ్య-వస్త్రమ్ |
తను-కుక్షి-గళాళికేషు రేఖాత్రితయేన ప్రకటిన శోభమానమ్ ||30 ||

మృదు-సూక్ష్మ-ఘనారుణావికాచ్ఛప్రకట-ప్రావరేణేన భాసమానమ్ |
అతి-నూతన-తిగ్మ-భాను-భాసం నికరేణేవ సువర్ణ-సానుమంతమ్ ||31 ||

ప్రథు-వక్షసమున్నతాంస-భిత్తింగురు-వృత్తాయత-హృద్య-బాహు-దణ్డమ్ |
పరమారుణ-పాణి-పల్లవాంతస్ఫురితోర్ష్య-ధ్వజ-లాఙ్ఘనాది-మంతమ్ ||32 ||

పరి-పూర్ణ-శశాంక-బిమ్బ-శంకావిషయం ప్రాక్ సహసాఽవలోకనేన |
అకళంక-తయా పరం వివిక్తం వదనం బిభ్రతమచ్ఛ-విభ్రమాబ్ధిమ్ ||33 ||

అతిసుందర-మన్ద-హాస-రాజన్ నవ-కున్దాభ-రదం శుభారుణోష్ఠమ్ |
కమళాయత-లోచనావలోకైః అపి లోకాన్ సకలాన్ ప్ర-హర్షయంతమ్ ||34 ||

అతి-భాసుర-కర్ణ-భాసిత-శ్రేతుళసీ-గుచ్ఛమతుచ్ఛ-కాన్తి-గణ్డమ్ |
భువన-త్రయ-భూత్యభూతి-దానే చతుర-భూ-వర-విభ్రమం సు-మౌలిమ్ ||35 ||

సకలావయవాన్ స్ఫుటం మిమానాః ప్రతిమా-లక్షణ-లక్షణాయ లక్ష్యమ్ |
చతురా విదధుర్యదీయ-గాత్రం స సు-లక్ష్మ్యేత్యధునా నిగద్యతే నో ||36 ||

అతి-లోల-దృశాం సమీక్షితుం స్వం జన-సమ్పాద-భయేన దూర-భాజమ్ |
సమదర్శయదూర్ష్యమోరసోఽసౌ దయయైవోరు-జనౌఘ-మధ్యగోపి ||37 ||

స-వికాస-దృశాం కృతాజ్ఞాలోనాం జనతానాం పరమాదరాన్నతానామ్ |
వలయేన వృతః ప్రియం మురారేః ప్రవివేశాఽయతనం ప్రబర్త-బోధః ||38 ||

వివిధ-ప్రభు-మధ్య-సన్నిషణ్ణో నర-దేవేన సమం స గూఢదేవః |
విబభావుడురాడివోడు-మధ్యే సహ మహ్యస్తనయేన పూర్ణ-బిమ్బః ||39 ||

అవదత్ స కథాం రథాజ్ఞ-పాణేః భగవాన్ భాగవతీ భవాప-హన్త్రీమ్ |
అనుకూల-గుణ-స్వరాది-భాజా నిజ-శిష్య-ప్రవరేణ వాచ్యమానే ||40 ||

కథనం తదుదార-ధైర్య-సారం మధురం పుష్కల-భావవత్ ప్రసన్నమ్ |
విదుషోఽవిదుషోఽపి శృణ్వతోఽలం వ్యధితాఽనన్ద-రసాముప్పథౌ నిమగ్నాన్ ||41 ||

గమనాసన-సజ్కథాది-లీలాః స్మృతి-మాత్రేణ భవాపవర్గ-దాత్రీః |
కథమప్యమరాః ప్రపజ్చయేయుః నను మధ్వస్య న మాదృశోఽల్ప-బోధాః ||42 ||

సు-తపః-కవితాది-సద్-గుణానాం లికువానాం కుల-జోఽజ్ఞిరోన్వయానామ్ |
అభవద్ గుహ-నామకో విపశ్చిత్ కవి-వరోఽఖిల-వాది-వన్దనీయః ||43 ||

దయితాఽస్య సతి గుణానురూపా విధి-వీర్యేణ ముహుర్మృత-ప్రజాఽపి |
అభజద్ భువన-ప్రభూ హరీశౌ సుత-కామా వసుదేవ-సూను-భక్తా ||44 ||

పరమేశ్వరయోః ప్రసాద-యోగాత్ సుత-రత్నం తదసూత సూరి-పత్నీ |
పరిషత్-పద-పట్టనేషు నార్హో వివిదే యస్య సమః పరీక్షకాగ్ర్యైః ||45 ||

వదనేన్దుమవేక్ష్య నన్దనస్య స్వ-కులోత్తారణ-దక్ష-లక్షణస్య |
కృత-కృత్య-తయా క్రియాః ప్రకుర్వన్ కవిరాఖ్యాదుచితాం త్రి-విక్రమాఖ్యామ్ ||46 ||

కళ-భాషణ ఏవ సూరి-పోతః కవిరాసిదనవద్య-పద్య-వాదీ |
అవ-భాతి నను ప్రభా-ప్రభావీ భగవాన్ బాలతరోఽపి తిగ్మ-భానుః ||47 ||

సకలాజ్ఞ-యుతావభాత-శాఖః సమయే ప్రాప్త ఉదార-పక్షి-సేవ్యః |
స ససర్థ సదధ్వ-గోపకృత్యై లికుచః కావ్య-ఫలం రసాభి-రామమ్ ||48 ||

ప్రతి-పాదితమాత్మనా యథార్థం ప్రథు-మాయా-సమయస్య దుర్లటత్వమ్ |
స్వ-గురౌ పరి-హర్తుమక్షమేఽపి శ్రుతవాంస్తం స వయస్య-బోధితోఽలమ్ ||49 ||

భగవత్యుదితే స-గో-విలాసే వటు-భావం త్యజతి త్రి-విక్రమాభ్యే |
అపి భాను-పురస్సరాః సమస్తాః ప్ర-యయుః కీట-మణి-ప్రభవత్వమాశు ||50 ||

అతిదక్ష-మతిం సపాద-లక్ష్ణే సమయే మాయి-జనస్య-యుక్తి-శూరమ్ |
మహితం హి మహి-తళే మహిమ్నా జనకో నన్దనమబ్రవిదుపాంశు ||51 ||

శృణు వాచమిమాం విచారితార్థాం న కలౌ నిర్గుణ-భావనా సుఖాయ |
ఇతి గౌణ-విముక్తయే గుణాఢ్యం భజ దేవం వసుదేవ-సూనుమేవ ||52 ||

ఇతి తాత-వచో నిశమ్య కింశ్చిత్ తరళాత్మాపి విచార్య శాస్త్ర-సారమ్ |
పరమేవ స పారమారురుక్షుః విగుణోపాస్తిముపాశృణోత్ పరేభ్యః ||53 ||

నిజ-ధర్మ-రతో గృహి-ప్రబర్తః కలి-కాలాకులితాంతరోఽపి హన్త |
నితరాం నిశితాత్మనా నిసర్గాత్ స్ఫుటమాలోచయదిత్యసౌ కదాచిత్ ||54 ||

రచితం నను సూత్రమత్ర మానం విదుషా సత్యవతి-సుతీన సాక్షాత్ |
అపరస్పర-సంఘతాని భాష్యాణ్యపి సర్వాణి న మానతాం వ్రజేయుః ||55 ||

యది తేషు నిరాగ్రహాంతరాః స్యుః సు-ఘటం నోప-లభామహే హి కింశ్చిత్ |
న తథాఽపి పరమ్పరోపయాతం న పరామః ప్రణయేన శాంకరీయమ్ ||56 ||

ఘటనోపనిషత్సు నాల్ప-బుద్ధే సుఘటేత్యభ్యుపగమ్య చింతయామః |
న విముక్తిమపైతి కోఽపి ముక్త్యా సమయోక్తామిహ యమామిమాముపాస్తిమ్ ||57 ||

వితతః సుఖ-సచ్చిదద్వయాత్మా సముపాస్యో విహితో హి తత్త్వ-విద్భిః |
స చ నావయవీ నిరూప్యతే చేద్ ద్యుతి-మాత్రం చ న హీత్యదో రహస్యమ్ ||58 ||

యది చేద్గుపాస్యతేఽస్య రూపం తిమిరత్విన వి-భాతి పారిశేష్యాత్ |
ఫలమప్యథ ముక్తిరీదృశే స్యాద్ ఇతి నో నైవ ధిసోత్యుపాస్తిరేషా ||59 ||

అథ వేద-పురాణ-భారతాని స్వయమాలోచ్య యథావబోధమత్ర |
గుణవంతముపాస్మహే ముకుందం స్మృతి-ధర్మాన్ స్ఫుటమా-చరన్త ఏవ ||60 ||

అవ-ధార్య యదేతి కార్యమార్యః స వివేకాదుప-చక్రమే వి-ధాతుమ్ |
పరి-పూర్ణ-మతర్ణగత్సు కీర్తిం పరి-పూర్ణమశృణోత్ తదా వి-శుద్ధామ్ ||61 ||

వి-హినస్తి హి నో జనోఽతివాగ్మీ సమయం కోఽపి పరమ్పరోపయాతమ్ |
క్షిప తం త్వముదార-యుక్తి-శూరో న పరే తత్ర సమర్థతాం వ్రజేయుః ||62 ||

తవ వేద-నదీర్విగాహ్య భూయః సమయామ్భాధిషు కుర్వతో విహారమ్ |
నవ-కావ్య-రస-ప్రియస్య వాదిద్విరదేన్ద్ర ప్రతి-వారణో న జజ్ఞే ||63 ||

ఉప-యాహి యశః శశాంక-గౌరం నిజ-యూథస్య భయం నిరాకురు త్వమ్ |
అధునా విధినోప-పాదితం తం ప్రతి-వాది-ప్రతి-వారణం నివార్య ||64 ||

ఇతి మాయి-జనేన తత్ర-తత్ర స్వ-జనత్వేన స తావదర్థ్యమానః |
అనుకూల-వచా మహిష్ఠ-మానో మనసా సంశయమాప సంశయ-చ్ఛిత ||65 ||

శిత-మధ్వ-వచః-స్పృణి-ప్రయోక్తవౌన్ పురుషానేష విషాదయన్ కవీభః |
వివిధోత్తర-ధూళి-పాతనేన ప్రతిఘేనాధిమన్దయాజ్ఞాకార ||66 ||

క్షణదాసు విచక్షణః స వీక్ష్య ప్రచుర-ప్రజ్ఞ-మనోజ్ఞ-శాస్త్ర-సారమ్ |
అపరావిధితః ప్రసాద-గర్భం విదధే విస్మయమాన్తరం మహాన్తమ్ ||67 ||

విధితవాన్ వ్యవహృత్య సు-దర్శనం బహుళ-బోధమవేక్ష్య స నిశ్చయాత్ |
అపి న తస్య మతం సహసాఽఽదదే నను విమృశ్య కృతి కురుతేఽఖిలమ్ ||68 ||

తం విష్ణుమగ్గల-గతం బహుళ-ప్రబోధం ప్రాప్య్యాభ్యవన్దత తదాఽయుగ-విక్రమార్యః |
ఆనన్ద-దం స చతురానన-హాస-లక్ష్మ్యా తత్త్వం ప్రవేత్తుమమరేన్ద్ర ఇవాబ్జ-యోనిమ్ ||69 ||

ఇతి శ్రేమత్కవి-కుల-తిలక-త్రివిక్రమా-పణ్ణితాచార్య-సుత శ్రే-నారాయణ-పణ్ణితాచార్య-
విరచితేశ్రే-మధ్వ-విజయే మహా-కావ్యే-ఆనన్దాజ్కీతే త్రయోదశః సర్గః

చతుర్దశః సర్గః

పరివృధ్-ఘన-సజ్జే రాజ-సింహోర్ధ్వ-శక్త్యా త్యజతి-మలిన-భావం నీరస-త్వాన్నికామమ్ |

స్ఫుటముదయతి తేజస్వ్యజ్జ్వలే మధ్య-భానౌ సు-జన-జలజ-కాన్త్యై విశ్వమాసీన్యవో-జ్జమ్ ||1||

కృతమపకృతమార్జ్యైః క్షమ్యతాం క్షాన్తి-భూషైః ఇతి మృదు వదతాం చ ప్రార్థనాభి-ప్రభూణామ్ |

అపహృతమపరేషాం మన్త్యతో గ్రన్థ-జాతందశ-హృదయ-నియోగాదగ్రహీచ్ఛజ్కార్యః ||2||

పరి-వృతమవ-నమైర్గ్రామిణీ-గ్రామ్య-పూర్వైః అవ-నతమురు-చేతః-పాద-పార్శ్వైః నృసింహమ్ |

సహజ-విజయతోఽయుగ్-విక్రమార్యః ప్రసన్నః కవి-కుల-తిలకోఽసావాశిషాఽతోషయత్తమ్ ||3||

ఉప-చరతి నితాంతం హన్త పౌరన్దరీ ధూఃద్యు-సదసి భజతో యం దుర్లభా దభ్ర-భాగ్యైః |

దిశితు స పరమాగ్ర్యానన్ద-తీర్థాజ్ఞి-రేణుః ధరణి-ధర సుఖం తే సన్తతం స్వాన్తరేతి ||4||

అనతి-పరిచితస్యాప్యస్య సోఽయం కవీన్దోగుణ-రసమతి-గూఢం జ్ఞాతవానిత్యచిత్రమ్ |

మధు మధు-కర-రాజో నిష్పతన్ పౌష్పమాప్తుంనను పరిచయ-హీనః కాననేఽపి ప్రభుః స్యాత్ ||5||

అఖిల-ఖల-కులానాం వర్ధయన్ ద్వేష-దోషంవిదధదపి నారాణాం కౌతుకం మధ్యమానామ్ |

స్వ-గతి సముచితానాం భూతి-దాయీ శుభానాంబహళ-హృదిహ నిన్యే శర్వరీః కాశ్చిదేవమ్ ||6||

ఉదయతి వినతాయా నన్దనే శ్లాఘ్య-కాలేస కృత-సకల-కృత్విః కృత్య-వేది-ప్రవేకః |

అరుణ-యవనికాన్తర్భూమ్ నారాయణాఖ్యం గురు-గుణమభి-దధ్యో యోగ్య-యోగాసనస్థః ||7||

అతి-ధవళిత-దన్తా దన్త-కాష్ట్యైః ప్రశస్తైః అపియుగపదనేకే సస్సురత్ర వ్రతీన్ద్రాః |

గురుభిరభి-హితీష్వాచార-భేదేషు నిష్ఠాంస్ఫుటమవ-గమయన్తః సౌష్ఠవాత్ కర్మణాం చ ||8||

చరమ-సమయ-సుప్తాః పూర్వముత్థాయ శిష్యాః గురు-జన-పరి-చర్యాం చక్రీరే దుష్కరాం చ |

స-బహు-మతి తదాద్యప్యాఽర్థ-రాత్రాత్ ప్రసన్నాః సు-గతిరపరధైషాం స్యాత్ కథజ్కారమిష్టా ||9||

శ్రవణ-మనన-హేతోః ప్రాక్ చిరాయాస్త-నిద్రః సపది వివశయన్త్యా నిద్రయా గ్రన్త-చేతాః |

స్వయమపి నయతి ధ్రాగ్జ-వస్త్యాది పూజ్యే ర్ముటతి విగత-నిద్రః కోపి శిష్యోఽన్వశేత ||10||

విహితమవిహితం ప్రాగేవ కస్మాద్ వి-నిద్ర్యైః ఇతి గురు-పరివాదాశక్కుయా నమ్ర-గాత్రాః |

చిరమనవతరన్తః శ్రావకా ముక్త-మార్గాగురుషు-జల-సకాశ-స్థేషు తూష్ణిమతిష్ఠన్ ||11||

విపుల-హృదయ-పార్శ్వ దీప-దీప్తి-ప్రదిప్రేదర-వర-పరిపూర్ణైర్వాభిర్రమ్యాది దత్వా |
యతిరతి-యత-చేతాశ్చక్రిణోఽర్చా-నికాయాత్కుసుమ-సమితిమగ్ర్యామాదరాదుజ్జహార ||12 ||

అమృతమపి నిరీక్ష్యాఽస్రావి నిర్మాల్య-సూనేఘృతమిదమితి సద్యో భ్రాన్తిమన్తోఽపి శిష్యాః |
శ్రదధురధిక-వాక్యైర్విభ్రమాస్తచ్చ పశ్చాద్ అనుదినమమృతాన్నైస్తస్య సేవస్య శక్త్యా ||13 ||

అగమదుచిత-మన్నైస్తాదయానాం త్రయాణాంకృతిభిరను-మతాత్మా తత్ర పఞ్చాఙ్గ-విద్భిః |
ఉదయ-మహిమ-రోచిశ్చక్ర-వర్తి త్రి-శక్తిఃదధదతి-బృహదన్తః షడ్-గుణం స్వాత్మ-తీజః ||14 ||

తిమిర-నికర-కుమ్భి-వ్రాతమత్యన్త-తీవ్రంస్థిర-తరమఖిలానాం ప్రాణినాం రుద్ధ-మార్గమ్ |
భువన-భవన-పూర్ణం భానుమానజ్ఞానాభం హరిరివ నఖరైః ప్రాగ్ రశ్మి-జాలైర్నిరాస ||15 ||

మధుర-పతగ-రావాః శాన్త-నైశామ్బు-బాష్పాఃసపది విపుల-రాగాః స్వాభిసారాత్ ప్రసన్నాః |
అరుణ-తరణిరత్యచ్ఛామ్బరా దిక్-పురన్ద్రోస్మిత-సరసిజ-వక్త్రాః స్వైః కరైరా-లిలిజ్ఞే ||16 ||

ప్రణతి-రభస-ధూళి-బద్ధ-శోభా-విశేషాదధురుపకృతి-మత్తాం సాధు-జాలాన్తరాప్తాః |
సమయముపనతం సం-వేదయన్తో వయస్యాఇవ-దశ-శత-కేతోః కేతవః శ్రావకాణామ్ ||12 ||

నిహితముచితముచ్చం యోగ-పీఠం ప్రవక్తుఃపరిషది పరిలోఽమీ స-త్వరాః సత్త్వ-భాజః |
ద్రుతమవసిత-కృత్విర్ధన్య-సంన్యాసి-వర్ధైశ్శవణ-పరమ-కృత్యాయోప-తస్థుః సమేతాః ||18 ||

బభురమల-గుణానాం శోభనాచ్ఛాదనానాంముర-రిపు-నిలయానాం హన్త వైదాన్తికీనామ్ |
సపది సు-వివృతానామన్తరార్థా ధియాం వా వివిధ-కవళికానాం సజ్చాయాః పత్రికాణామ్ ||19 ||

అనతి-విరళ-భావా అప్యనన్యోన్య-సఙ్గాఃఋజు-తర-తత-నానా-పఙ్గి-సామ్యాప్త-శోభాః |
ద్విరద-తురగ-దేశ్యా దూరతో వర్జితాన్తాఃకుశల-లిఖిత-రూపా రేజిరే తేషు వర్ణాః ||20 ||

సపది దదృశురేకే వాచనీయాది-భాగం పరిచయ-పటుతాభ్యాం తావదేకే చిరేణ |
హరి-గురు-నమనం ధ్రాగ్ యత్నతోఽమీ విధాయ ప్ర-యయురపర-సామ్యం సిద్ధయే స్యాద్ది యత్నః ||21 ||

యత-వచసి-జనేఽస్మిన్నా-నతే సన్నిరస్యన్స్వచయ-యవనికాం తాం సాన్య-జిముత-రక్తామ్ |
రవిరివ రవి-పూజ్యాఙ్గిః సమాజాన్తరిక్షే వ్యలసదతి-శయాలుః సన్ సహస్ర-ప్రకాశః ||22 ||

త్రిభువన-వర-తేజో-వ్యక్త-వేదార్థ-శుక్ల త్రితయ-రసతయా యే వర్ణితా వర్ణ-వర్యాః |
ప్రథు-మతిరథ తేషామైక్యమాపాద్య సమ్యక్ ప్రవచన పరిశుద్ధ్యై స్మ ప్రణౌతి ప్రవేణః ||23 ||

స్వరమచరమ-కాలే మన్యమైవాత్యజద్భిఃస్ఫుటముపనిషదనే వాచకైర్వాచ్యమానే |
ప్రవచనమతి-చిత్రం ప్రాణ-భాజాం శ్రుతీనాం అమృతమమృత-భావస్యైష హేతుం చకార ||24 ||

ధనమివ స-ధనాయేభ్యోఽర్క-సూనుః ప్రసన్నశర-శతమివ పార్థః సంయుగార్థిభ్య ఉగ్రః |
అరతి-విరహితః సోఽనారతం నాఽదిశన్నో ప్రతి-వచనమదీనం చోదకేభ్యోఽఖిలేభ్యః ||25 ||

అథ దశ-శత-శోచిష్యాప్రయాతి ప్రతీచ్యాం ప్రవచనమవసాయ స్నాతుమాయాత్ తటాకమ్ |
ప్రథు-మతిరిహ తావచ్ఛ్చేష్ట-సంసర్గ-లోలైఃసమగమి సపది స్వర్షిమ్నగాద్వైశ్చ తీర్థైః ||26 ||

ఘన-రస-నికరోఽసావస్తరత్యన్త-శుద్ధో ముని-గణ ఇవ భూయః స్నేహవాన్ ప్రాగ్ దధానః |
ప్రతి-కృతిమఖిల-జ్ఞాస్యాఽప్రోక్ష్యేణ తావత్ స్ఫుటమలభత రూపం మజ్జనే సజ్జనేష్టమ్ ||27 ||

అపరిమిత-మనిషస్యోల్లసచ్ఛుక్చ-బాహోఃరథ-చరణి-శిలానాం-తన్వతోఽత్రాభిషేకమ్ |
ప్రతి-తనవ ఉదారాస్తాస్వలం సన్నిధాతుఃతనవ ఇవ విరేజాః పాఞ్జజన్య-ప్రియస్య ||28 ||

అభి-దధతి మునేన్యై ద్వదశాభోపవాసప్రతిమ-ఫలమలం యత్-సేవనం భక్తి-యుక్తమ్ |
అధికమమర-నద్యాద్యాప్లవాద్ ధన్యమాన్యాద్ అపిబదలవ-బోధో విష్ణు-పాదోదకం తత్ ||29 ||

తరణిభిరివ గౌరైర్వార్ష-పుణ్యైర్వి-షడ్భిః సదర-పరమ-చక్రోర్ధిణ-తేజా హరీష్టః |
ముర-రిపు-విముఖానాం దుస్సహో దేహ-భాజాం లయ-సమయ ఇవాన్యో మాన్యధీరా-బభాసే ||30 ||

సమధిక-ధీషణస్య ప్రేక్షమాణో జనౌఘః
ప్రకృతి-మధురమాస్య-వ్యాజ-పూర్ణేన్దు-బిమ్బమ్ |
అముచదపసరేతి శ్రావకోక్తేః పురాఽస్మిన్ |
ప్ర-చలతి పదవీం తాం ప్రాజ్ఞలిస్తూర్ణమారాత్ ||31 ||

గురు-చరణ-సరోజ-ద్వన్ద్వ-నిర్లేజనామ్నోద్ధతి జన-నికాయే సర్వముర్షి-గతం చ |
అవనిరభినన్దిన్యప్యదశ్చక్షమేఽసౌ కథమపి కథమేవ స్యాత్ క్షమాఖ్యాఽన్యధాఽస్యాః ||32 ||

అవిదిత-రస-భేదం శేతళం లఘ్వగన్తంవిమలమల-పాణిః పాణిజైరప్రవిష్టమ్ |

వదన-పవన-భీత్యా పార్శ్వతో బిభ్రదగ్ర్యం కమథ కరక-పూర్ణం సంయమిహోఽనినాయ ||33 ||

విహసిత-బిస-భజ్గ-శ్రే-ప్రకర్ణం సితిమ్నా జల-జమమృత-పూరైః పూరయామాస రమ్యమ్ |

సమయ-గుణ-విశేషాలో చక్తైర్లాళనీయఃసు-సురభి-సుమనోభిః స స్ఫుటమ్ గౌర-పక్షః ||34 ||

విమల-మలయజామ్భా-బిన్దుభిశ్చర్పితార్ష

నవ-లలిత-తుళస్యా-పుష్ప-రాజ్యాఽఽర్చిచత్ సః |

స్థలజ-జలజ-వల్లీ-వృక్ష-వీరుత్-సమస్త-

ప్రసవ-విజయ-లక్ష్మ్యా మూర్తయేవేన్దిరేశమ్ ||35 ||

సదదధిక-బోధః షోడశాత్రోపచారాన్ వ్యరహయదగుణాన్ ద్వాత్రింశదాగః-పురోగాన్ |

అగణిత-గుణముచ్చైస్తోషయన్ శార్ఙ్గపాణిం షడపి పరమ-భక్త్యాఽనూరచారాన్ దీదేశ ||36 ||

తమరుణ-మణి-వర్ణం దివ్య-దేహోఖ్య-గేహే స్ఫుపితమతి-పుథు-శ్రద్ధా-నదీ-చిత్త-వార్షిః |

నను స యజతి నిత్యం హృత్-సరోజాసన-స్థం న తు సకృదితి పుష్పైరప్లభిర్భావ-పుష్పైః ||37 ||

కృత-పరమ-సపర్యః సాన్ద్య-సచ్ఛన్దనామ్భాపరిమళిత-భుజోరో-మణ్డలాంసో మనీషి |

స్మిత-రుచిర-ముఖేన్ద్రః స్పిగ్ధ-కౌశేయ-వాసాఃస ముని-సుర-నరాణాం చక్షుషాముత్సవోఽభూత్ ||38 ||

పరమథ పరమాన్నం ప్రాప్తయేవాప్రయాసంప్రభురిహ బుభుజేఽసౌ వేద-వాద-ప్రవేణః |

అజిత-పరమ-భక్తః సన్తతం మన్యమానః సకల-జగదధీశః ప్రీయతాం శౌరిరిత్థమ్ ||39 ||

సహచర-పరిక్ష్ప్ వై సూక్ష్మవస్త్రాస్తృతేఽసౌఅవి-తను-రుహ-రూపాశీర-వర్యే నిషణ్ణః |

అరమయదిహ నానా-హృద్య-విద్యా-విలాసైః కవి-జన-పరివారం మణ్డయన్ మణ్డపార్శ్వమ్ ||40 ||

అవసరమధిగమ్య భూ-విజ్రయాద్భేష్టోముఖ-సతత-గ-లక్ష్మీ-భూత-పాణి-ప్రవాళః |

స్మిత-నయన-వికాసైస్తస్యవిజ్ఞాత-భావఃశ్రవసి కిమపి కార్యం మన్త్రయామాస మజ్జ ||41 ||

ప్రణతి-పరమ-కృత్యాః సన్మతేర్యే జనౌఘాఃవిబభురనతి-దూరే సహతాస్తానతీత్య |

అహమహమికయాఽఽశు ప్రాప్య పార్శ్వం ప్రణేముఃబహవ ఇహ గృహ-స్థాః పూర్వ-సేవాం విధాతుమ్ ||42 ||

వివిధ-జన-పద-స్థాః ప్రాక్ శ్రుతేభ్యో గుణేభ్యఃశత-గుణ-గుణమేనం విస్మితా వీక్షమాణాః |

ముకుళిత-కర-పద్మా ఆస్యతామిత్యవాప్తాఃప్రచురతర-హృదా సమ్భవాయాఞ్చక్తిరేఽన్యే ||43 ||

అలమలమను-వాదేనాను-వచ్యేత పశ్చాత్పను గురువ ఇదానిముద్యతా హి ప్రవక్తుమ్ |
న మననమధునా ద్రాగావ్రజేత్యాహ్వయత్ తాన్ శ్రుత-పరిచయ-సక్తాన్ శ్రావకాన్ శ్రావకార్గ్యః ||44||

అధిక-ధిషణమేనం వ్యాఖ్యాయా శోభమానంహరిమివ కవి-వర్యం సత్యవత్యాస్తనూజమ్ |
సతతమనిమిషం సన్దృశ్య సానన్ద-చిత్తాః సమయమపి గతం సంవిద్రతే న స్మ లోకాః ||45||

ఉదయమిత ఇవాస్తం యంశ్చ భానుర్బభాసేస్ఫుటమకలుష-రూపో దర్శనీయోఽనురాగీ |
శుచి హరిపదమాపత్సమ్పదోరాశ్రితానాం న హి భవతి విశేషః స్వ-ప్రకాశోన్నతానామ్ ||46||

మరతక-మణి-వర్ణే భూత-ధాత్రీ-పురన్ద్యాః లసతి జలధి-వాసస్యర్థ-లీనః క్షణార్థమ్ |
అరుణ-తరణి-బిమ్బ-చ్ఛద్మనా పద్మరాగః కపిశ-కర-కలాపొల్లాస్యభూత్ ప్రేక్షణీయః ||47||

అవని-వన వనధ్రుగ్వాయు-ఖాహమ్మహతుప్రకృతి-గుణ-సమేతావ్యాకృతాకాశ ఏకమ్ |
తతమతను-మనాః సోఽచిన్తయేత్ సత్-సమాధౌ అసుర-సు-నరేభ్యః సద్-గుణం నాథమన్యమ్ ||48||

వ్యదధత పరిదృష్ట-జ్యోతిషః సాధు సాన్ద్యం నియమవని-దేవా జ్యోతిషోఽప్యోవలోకాత్ |
విహితమను-సరన్తో ధర్మ-శాస్త్ర-ప్రవేణాః సవితరి సవితారం చిన్తయన్తస్త్రిలోక్యాః ||49||

వివిదురతి-తరాం యే దేవతాః షోడశోక్తా హర-హరిహయ-పూర్వాన్త్యాః కలా-భేదతోఽస్య |
సు-హుతమతి-సృజన్తోఽగ్న్యోహితాన్తేఽగ్ని-హోత్రం వ్యధురుచితమపూర్వం యేన గాయత్ర-లోకాః ||50||

విధురయమకళజ్జుః స్యాద యది స్యాదవశ్యం నను-నిజ-సహజాయాః సున్దరాస్యేన్దు-కల్పః |
ఇతి సుర-లలనాభిర్లాళితః ఖేచరీభిః సమధిక-మధురిష్ఠా పూర్ణచన్ద్రస్తదోదైత్ ||51||

ఇన-విరహమసహ్యం ప్రాప్య పద్మైః స-చక్రైః చిరమిహ పరితప్తం పూర్వ-తప్తైః సు-తుష్టమ్ |
మృదు-కుముద-చకోరైః పాద-సంజ్ఞేన రాజ్ఞః కమపి సకల-హృద్యం కల్పయేన్నైవ దైవమ్ ||52||

దలితేన్ద్ర-నీల-మణి-నీల-విభ్రమం నవకున్ద-కుద్మళ-సిత-ద్విజావలి |
స్మితయా నగోత్తమ-శిరస్సు-జాతయా వన-మాలయా సురభితాశయాఽన్వితమ్ ||53||

మృదుగామి-విమాన-సమ్పదో రమయత్ సు-స్మిత-గోప-సున్దరీః |
పరితాప-విహీనముజ్జ్వలమ్ సు-తతం సూక్ష-తరామ్బరం వరమ్ ||54||

గోభిస్తమాంస్యపనయన్ గతి-దం ప్రజానామ్అర్థాంతరం స భగవాన్ ప్రకటిచకార |

ఆనంద-చిద్-గుణ-గణం పరిపూర్ణ-సంవిత్ చన్ద్రస్తు శబ్ద-గుణమిత్యయమేవ భేదః 55 ||

ఇతి శ్రీమత్కవి-కుల-తిలక-త్రివిక్రమ-పణ్ణితాచార్య-సుత శ్రీ-నారాయణ-పణ్ణితాచార్య-
విరచితే శ్రీ-మధ్వ-విజయే మహా-కావ్యే-ఆనందాజ్ఞితే చతుర్దశః సర్గః

పంచదశః సర్గః

భూయో-బోధస్తతో భూయో వ్యాచఖ్యౌ భాష్యమద్భుతమ్ |

గ్రామే గ్రామీణ-సామాన్యే వసంస్తత్రామరాలయే || 1 ||

పర-పక్ష-రథారూఢం ఖర-తర్క-మహాయుధమ్ |

త్రివిక్రమార్యం సోఽపశ్యత్ ప్రతి-వేరమివారతః || 2 ||

తదా తదాననాంభోజాద్ వృత్తోపన్యాస-భారతి |

సేనా సేనాగ్రహో దివ్యా శిబిరాదివ నిర్యయౌ || 3 ||

నాత్యత్వరా నాతి-రయా న-స్థలన్తి నిరన్తరా |

అననా-వయవేత్యేవ దవీయోభిః ప్ర-తర్కితా || 4 ||

సూత్ర-స్యన్తన-వృన్దాఢ్యా దుర్వార-శ్రుతి-వారణా |

సూపపత్తి-మహాపత్తి ర్విచిత్ర-స్మృతి-సప్తికా || 5 ||

వర్ధితోర్మి-హరి-ప్రేష్టా సు-పయో-ధర-సు-స్వరా |

సవితాన-ప్రకాశార్థా సాగరీ శ్రీరివాపరా || 6 ||

పద్మేశ-పద-పద్మ-శ్రీత్ కృత్యాఙ్గం పద్మ-జన్మనః |

లాఙ్ఘితా శిరసేశేన గఙ్గేవాశేష-పావని || 7 ||

నారాయణోఽనన్త-గుణో బ్రహ్మఖ్యో వేద వేదితః |

విశ్వ-కర్తేతి విశ్వ-జ్ఞః శ్రుత్యా యుక్త్యాఽప్యసీషధత్ || 8 ||

ప్రధానమపరాధీనం కారణం పరిణామి యత్ |

పయోవదితి చేత్ సాధ్యవైకల్యం స్యాన్నిదర్శనే ||9||

వివాదాధ్యాసితా సృష్టి శ్చేతనేచ్ఛాను-సారిణీ |

సృష్టిత్వాత్ పట-సృష్టేర్వే త్యనుమా పక్ష-సాధికా ||10||

యచ్ఛేతనాచేతనయో రజ్ఞాజ్ఞీ-త్వాది మన్వతే |

సృష్టావీశానపేక్షాయాం తన్న శోభన-తాం వ్రజేత్ ||11||

సర్వ-విన్నిర్మితం సర్వం కదాచిత్కత్వ-హేతుతః |

న యదేవం నో తదేవం యథాఽత్యేతీశ్వరానుమా ||12||

బలాయ సర్వానుమానాం వేదాః స్యుర్వైరపాలితాః |

కామాదేతాః ప్ర-వర్తన్తే కామిన్య ఇవ భర్తృభిః ||13||

కారణం పరిణామి స్యాద్ బ్రహ్మ నో చేతనత్వతః |

న యదిత్థం నో తదిత్థం యథా క్షీర-పురస్సరమ్ ||14||

న విశ్వ-కృత్ పశు-పతిః శ్రూయమాణాగుణత్వతః |

చైత్రవత్ కిం పునర్విఘ్నబ్రహ్మద్యా బాల-శక్జితాః ||15||

నను సౌఖ్యాదిమాన్ నేశో దుఃఖాది-రహితత్వతః |

యో నైవం స్యాత్ స నైవం స్యాద్ యథా సంసృతిమానితి ||16||

ఏవం చేద్ విమతో జ్ఞానీ న బ్రాన్తి-రహితత్వతః |

యో నైవం స్యాత్ స నైవం స్యాద్ భవోవేత్యనుమీయతే ||17||

సర్వస్యాజ్ఞతాం వేదః శ్రద్ధేయో విరుణద్ధి చేత్ |

తస్యైవామన్దమానన్దమ్ వదన్నాశ్రావ్యసౌ కథమ్ ||18||

దుఃఖం పరి-జిహీర్షన్ యః సుఖం నోరీ-చికిర్షతి |

స హస్తాఽపతితం దుఃఖ మిశస్య వ్యస్మరజ్జుళః ||19||

యో దుఃఖ-సమవాయోఽయం చైత్రే తన ప్యభేదవాన్ |

సమవాయః కశ్చిదిశే తదనేక-త్వమన్యథా ||20 ||

ఔపాధికోఽస్య భేదశ్చేత్ సత్యోఽసత్యః స్విదుచ్యతామ్ |

తద్ ద్వయం చోక్త-దోషం హి మాయి-వన్మా వదేత్ పరమ్ ||21 ||

బ్రూయురౌపాధికం భేదం జ్ఞానాదీనాం యదాత్మనః |

నేత్యోఽనయా తన్నిరాసాత్ స్యాత్ తస్యానన్త-ధర్మతా ||22 ||

గుణాది-భేదే సమ్భన్త మపేక్ష్యాప్యనవస్థితేః |

విశేష-మాత్రేణాఽన్తన్యం గుణానాం శోభతే విభోః ||23 ||

మన్యన్తే శూన్యమేవాన్యే తత్త్వమాగమ-వైరిణః |

మదా మాధ్యమికాన్తేఽపి వ్యక్తాశ్చన్నా ఇతి ద్వయే ||24 ||

శూన్య బ్రహ్మహ్వయేనాఽహుః స్వాంశ్చ వేదాన్తినోఽభ్యధుః |

అ-తత్వావేదకం వేదం వదన్తశ్చరమే ఖలాః ||25 ||

పర-తత్వ-వివర్తత్వా దపరస్యాఖిలస్య చ |

అ-విశేషత్వతశ్చాస్య నాన్తరన్తరమేతయోః ||26 ||

అఖణ్ణ-ఖణ్ణన-న్యాయా నఖణ్ణమపి ఖణ్ణయన్ |

అఖణ్ణయదఖణ్ణ-జ్ఞో ద్వయాశ్చాఖణ్ణల-ద్విషః ||27 ||

విమతం కారణం న స్యా దసత్వాన్న యదీదృశమ్ |

నేదృశం తద్ యథా కుమ్భ కర్తేత్యత్రానుమీయతే ||28 ||

అజ్ఞో తాపస నో శూన్యం కారణం కుమ్భ-కర్తృవత్ |

యత్-సంవృత్యుత్థితం విశ్వం తత్ కారణమితీర్యతే ||29 ||

ఏవం చేత్ కారణం మా స్మ బ్రవేః శూన్యం కథిచ్ఛన |

ఆయుష్మన్తదధి-ష్ఠానం వ్యుత్పత్సస్వ గురోర్గృహే ||30 ||

వివాదస్య పదం న స్యా-దధి-ష్ఠానమసత్త్వతః|

వైధర్మ్యేణైష దృష్టాంతః శుక్త్యాది-వదితీర్యతే||31||

అతత్వావేదకం మానమితి స్వ-వ్యాహతం యతః|

తద్-వాదీ తన వేదస్య సోఽభి-వైత్యప్రమాణతామ్||32||

యం తత్వావేదకం వేద వేదాంశం వేద-దూషకః|

తత్వస్యావర్ణనీయత్వాత్ స తత్వావేదకః కథమ్||33||

లక్షణాభిః ప్ర-వర్తనే వాక్యాని తిస్సుభిర్యది|

విషయ-త్వం లక్షణానాం తస్యైవానిష్ఠమాగతమ్||34||

కీర్షాఖణ్ణేఽత్ర వాక్యాని కీర్షిద్ వి-దధతే న హి|

తాన్యభ్యధురభావం చేజ్ఞాడ్యాదేస్తన్న శోభతే||35||

అభావ-భావస్యభావాద్ భావ-రూపస్య తస్య తు|

భావాభావ-విశేషాణామభావాదవిశేషిణః||36||

యో వేద-వేదితార్థానాం నిత్య-సంత్యాగ-సంశ్రవీ|

వేద-బాహ్యో విపశ్చిద్భి రేష నిశ్చేయతాం తతః||37||

జ్యాయసో దూషణేనైవ ధూర్తమ్మనోఽపి దూషితః|

పక్షయోరవిశేషత్వాదనయోః సద్-విపక్షయోః||38||

అసత్వాదిత్యసౌ హేతు రసిద్ధో బ్రహ్మ-వాదినః|

మేతి భాణ్యవిశేషత్వా దేతయోర్బ్రహ్మ-శూన్యయోః||39||

సోఽఙ్గీకరోతి చేత్ సత్త్వం బ్రహ్మణః స్యాద్ విశేషితా|

న చేత్ ప్రాప్తం పారిశేష్యా దసత్త్వం న నిరస్యతు||40||

విగీతం న విచార్యం స్యాత్ న భావ్యం న ఫల-ప్రదమ్|

శూన్యం బ్రహ్మద్యమద్వైతం విధి-ధీ-గోచరో న యత్||41||

ఖ-పుష్పవదఖణ్ణత్వాద్ వ్యతిరిక్తం నిదర్శనమ్ |
ప్రమాణాదివదిత్యేవ మూహనీయం యథస్పితమ్ ||42 ||

ఆమ్నాయనామమనత్వే ధర్మాధేరప్రమాణతా |
ధర్మాద్యభావే నో మానం ప్రత్యక్షైక-ప్రమాణినః ||43 ||

న పౌరుషేయం వచనం ప్రామాణ్యేన వినిశ్చితమ్ |
పౌరుషేయత్వతో యద్వద్ వాక్యమున్మత్త-భాషితమ్ ||44 ||

విమతః పురుషోఽజ్ఞః స్యాత్ స్యాచ్ఛాసౌ విప్రలమ్భకః |
పుంస్తావ్యచైత్రవదిత్యస్తా సర్వజ్ఞే కేవలానుమా ||45 ||

దుఃఖాకరోతి యద్ దైవం దుఃశాస్త్రేషోగ్ర ఆగ్రహః |
దుఃఖాకరోఽతి-ఘోరః స్యాల్లోకోఽతస్తద్వతాం ధ్రువః ||46 ||

ఆస్మాకేఽపేక్షితే పక్షే మోక్షం దద్యాదధోక్షజః |
యత్ర స్వనన్దినః సన్తః సేవన్తే విషయాన్ బహూన్ ||47 ||

స్వ-వ్యాహత్యాదినోపేక్ష్యా ముక్తిర్యా నిర్విశేషితా |
కదేత్యాద్యనుయోగేఽస్యా విశేషః స్యాన్ననూత్తరే ||48 ||

అపి బుద్ధ్యాది-రహితః పురుషార్థీ న సర్వథా |
నిఖిలాను-భవాభావాత్ పుత్రళికా-పురోగవత్ ||49 ||

జ్ఞాన-ప్రయత్న-వాఙ్మోహానోశో న హ్యశుభం భజేత్ |
స్వ-సామర్థ్యేన తనైవ తం చ కుర్యాత్ స తాదృశమ్ ||50 ||

దుఃఖ-వ్యాప్తం సుఖం బద్ధే దృష్ట్వాముక్తే నిరస్యతా |
స్వరూపం చ నిరస్యేత శూన్య-వాదీ తదా భవేత్ ||51 ||

నను-వి-ప్రతిపన్నః స్యా దూర్మిమాన్ దేహ-వత్వతః |
చైత్రో యథేత్యుపాధిః స్యాద్ తత్ర చాశుద్ధ-దేహితా ||52 ||

అనైకాన్తిక-తా హేతో ర్దేహ-వత్త్వాదధీశెతుః |

సోఽదేహశ్చేదనిచ్ఛాది ర్భవేచ్ఛశ-విషాణవత్ ||53 ||

జ్ఞాత్రాది-రూపమస్య స్యాద్ వైలక్షణ్యాయ చేత్ తతః |

తదేవ దేహ-శబ్దోక్తం న హ్యసౌ ప్రాకృతాకృతిః ||54 ||

ఏవం స్వరూప-దేహత్వం ముక్తస్యాప్యరరీకృతమ్ |

నానిష్ట-భోగస్తేన స్యాత్ ప్రాకృత-క్షేత్ర-సమ్భవః ||55 ||

విమతో నావయవవాన్ వినాశిత్వ-ప్రసజ్ఞతః |

పటవచ్ఛేదవయవా నిరస్యంతేఽత్ర కీదృశాః ||56 ||

సిద్ధ-సాధనతా హేతో స్తే భిన్నాశ్చేదచిన్మయాః |

ఆత్మనో భేద-రహితా ఏష్టవ్యా ఏవ వాదిభిః ||57 ||

పరమాణ్వాది-దేశేషు వ్యాప్త్యై వ్యామదికేష్వపి |

యథాఽఽత్యనః ప్రదేశాః స్యుస్తేషాం నోఽవయవాస్తథా ||58 ||

ముక్తో రూపాది-విత్ సత్త్వా జ్ఞానాన్యత్వై సతీశవత్ |

దృష్టాన్తోఽసాధ్య-వికల స్తస్య సర్వజ్ఞతాగ్రహాత్ ||59 ||

ఈశ్వరో న సుఖే తేన రూపాద్యనుభవన్నపి |

దుఃఖ-ప్రసజ్ఞాదితి మా వాది తద్-వ్యాప్తి-దూషణాత్ ||60 ||

దృష్టాన్తో యస్య నేష్టోఽయం తస్య స్యాద్ వ్యతిరేకవాన్ |

శిలావదిత్యతః శుద్ధచిద్-దేహేన్ద్రియ-భోగసౌ ||61 ||

స్వానన్ద-విషయే మోక్షే వేదోక్తే యుక్తి-సాధితే |

ద్వేష్టోఽయం వాదినాం కస్మాత్ తద్-విరుద్ధేఽథవాఽఽగ్రహః ||62 ||

తతః స్వతః ప్రమాణేన దేవో వేదేన వేదితః |

విష్ణుర్మోక్షస్య దాతేతి విశ్వం భవతి శోభనమ్ ||63 ||

ఇత్యాదీన్ దర్శయన్త్యర్థాన్ వ్యాఖ్యోపన్యాస-సంయుతా |

త్రి-విక్రమార్యేణ తదా విశ్వాభిజ్ఞస్య శుశ్రువే ||64||

అథ ప్రాయుజ్క్త వివిధాన్ బోధ-చాప-గుణేరితాన్ |

విపక్ష-యుక్తాన్ వీర్యేణ తీక్ష్ణాన్తర్క-శరానసౌ ||65||

చిచ్ఛేదాతుచ్ఛ-ధిషణస్తాన్తదా తర్క-సాయకైః |

ప్రయుక్తమాత్రాన్ ప్ర-హసన్ లీలయాఽతి-శయాలుభిః ||66||

ఆధార్యాణీతర-జనై రనివర్త్యాని పూరుషైః |

విజిగీషుర్దిష్ట-శ్రేష్ఠో వేదాస్త్రాణి ప్రయుక్తవాన్ ||67||

వాక్యైరతి-బలియోభిః ప్రత్యస్తైరివ వైదికైః |

అర్థాన్తరం ప్రకటయన్ తాన్యసౌ సన్న్యవర్తయత్ ||68||

సప్తాష్టాని దినాన్యేవం వాదం కృత్వా సహామునా |

నిరుత్తరం తం నిశ్చోద్యం చక్రే చక్రాయుధ-ప్రియః ||69||

ప్రణమ్యాఽచప్ల శిష్టోఽసౌ క్షమ్యతాం నాథ చాపలమ్ |

పద-పద్య-రజో-దాస్యం ధ్రువం మే దీయతామితి ||70||

వ్యాఖ్యాం భాష్యస్య భూయో-ధిః శ్రవణం సూరి-నన్దనః |

సన్తః ప్రీతిమసన్తోఽన్యాం సమమారేభిరే తతః ||71||

గుర్వాజ్ఞా-గౌర్వాట్టీకాం కుర్వన్ భాష్యస్య దుష్కరామ్ |

షడర్థ-విక్రమార్యోఽసౌ మహాచార్యమభాషత ||72||

కవీన్ద్రైర్న సమాప్యన్తే సజ్ఘహ్యోపి యతోఽనిశమ్ |

న్యాయ-రత్నాని భాష్యాభేరస్య గామ్భీర్యమద్భుతమ్ ||73||

దశోపనిషదో దేవీః దేవా ఇవ సమీప్సితాః |

యుక్తాః ప్రసాదయన్త్యర్థా ఏషు భాష్యాలయేష్వలమ్ ||74||

గీతా-తాత్పర్య-భాష్యాభ్యామాభ్యాం విశ్వం ప్రకాశ్యతే |

గో-గణైరప్రతీకారై రర్కేన్దుభ్యామీవాధికమ్ ||75 ||

ఇతిహాస-పురాణాభేర్భవచ్చిత్తాద్రి-లోళితాత్ |

జాతాం భారత-తాత్పర్య సుధాం కః సన్న సేవతే ||76 ||

పురాణ-స్థాన-పాన్థానా మభాష-త్రయ వేదినామ్ |

భవతా-సు-సఖా చక్రే శ్రీ-భాగవత-నిర్ణయః ||77 ||

కస్తన్య-సారం సమాప్యప్య న స్యాత్ పర్యాప్త-వాఙ్ఘ్రితః |

అమరైరాశ్రిత-చ్ఛాయం కల్ప-ద్రుమమివోత్తమమ్ ||78 ||

లోకానామవలోకాయ మార్గస్యాస్య వ్యధాద్ భవాన్ |

కరుణాకర నేత్రాభే వాద-సన్మాన-లక్షణే ||79 ||

ఏకాకీ కిల యశ్చక్రే పదం మౌలిషు వి-ద్విషామ్ |

తత్త్వ-నిర్ణయ-పార్థోఽయం కేన నామ న పూజ్యతే ||80 ||

వాదాదయః ప్రకరణస్ఫులిఙ్గాస్తనవోఽప్యలమ్ |

విపక్ష-కక్షం క్షిణ్వంతి మారుతేన త్వయేరితాః ||81 ||

అనన్తోఽర్థ ప్రకటిత స్త్వయాఽణౌ భాష్య-సఙ్గమౌ |

అహో ఆత్మ-పరిఙ్జవ్యై కృష్ణేనేవాఽననాన్తరే ||82 ||

భగవంశ్చిత్ర-కవితాం లౌకికీం దర్శయన్ కిల |

గోప్యం భారత-సజ్ఘేప మకృతా విశ్వ-విస్మయమ్ ||83 ||

నానా-సుభాషిత-స్తోత్ర గాథాది-కృతి-సత్కృతిః |

త్వయీ రత్నాకరే రత్నశ్రేణీర్వా గణయన్తి కే ||84 ||

ఏషు దభ్ర-మతీన్ దభ్రాన్ హసత్యుచ్ఛైః సతాం సభా |

చిన్తామణీంశ్చిన్తయన్తి మితానప్యమీతార్థదాన్ ||85 ||

అపరోఽపీష్యతేఽస్మాభిర్గ్రన్థేష్యేతేషు సత్స్వపి |

సత్స్వపీన్ద్యాదిషు పురా తారకారిరివామరైః ||86 ||

గ్రన్థేభ్య ఏభ్యోఽగాధేభ్యో యుక్తయో నో దురాద్ధరాః |

మనో-మాన్ద్యాత్ తతో గ్రన్థం వ్యక్త-తర్క-తతిం కురు ||87 ||

ఇత్యర్థితో వ్యధాన్మధ్వః సోఽను-వ్యాఖ్యాం సతాం సుధామ్ |

దుర్వాది-గర్వాద్రి-పవిం మాయి-ధ్వాన్త-రవి-ద్యుతిమ్ ||88 ||

యుగపద్ రచయన్నేనాం కదాచిత్ స నిరన్తరమ్ |

చతురశ్చతురః శిష్యాన్ లీలయాఽలేఖయత్ ఖలు ||89 ||

యుక్తాయా యుక్తి-మాలాయాః ప్రోక్తాయాస్తత్ర చాఽత్యనా |

వ్యక్తం చక్రే వివరణం కవీన్ద్రైరేష దుష్కరమ్ ||90 ||

మధ్యేష్టోర్నిత్య-సమ్ప్నాత్ నిస్తమస్తాప-చేతసోః |

వైకుణ్ఠం యాతయోః పిత్రోః గేహేఽస్యావరజోఽవసత్ ||91 ||

విధి-భూ-విభ్రమ-భ్రశ్యద్ధన-గో-ధాన్య-సమ్పదా |

నిర్వేదినా వేద-విదా తీనాఽపే వేద-వాది-రాట్ ||92 ||

పారి-వ్రాజ్యం ప్రార్థయన్తం పాదానమ్రమిమం ముహుః |

సమయాపేక్షయోర్వీక్షో గమయామాస ధామ తమ్ ||93 ||

న జఘాస న సుష్వాప న జహాస స ధీర-ధీః |

సమయార్థి స్మరన్ జ్యేష్ఠం రామం రామానుజో యథా ||94 ||

రాజ్యే కథజ్ఞోత్ సంస్థాప్య రాజానం విరహోర్ధితమ్ |

అవతార-భువం ప్రాయాద్ భగవాన్ శరదత్యయే ||95 ||

విశుద్ధ-ద్వి-కులం శ్రౌతం శుచిం కృత-పితృ-క్రియమ్ |

విరక్తం విషయాన్ భుక్త్వా వ్యధాన్మధోఽనుజం యతిమ్ ||96 ||

రహస్యతి-రహస్యం తద్ బ్రహ్మ బ్రహ్మ-సమో దదౌ |
అముష్మై పజ్జ-తపసో న విదుర్యాత్ తపస్వినః ||97 ||

ప్రేమామృత్-ప్రసన్నాస్యస్మితాఙ్గాపాఙ్గా-పూర్వకమ్ |
శ్రీ-విష్ణు-తీర్థ-నామాస్మై ప్రీతి-తీర్థః ప్ర-దత్తవాన్ ||98 ||

శ్రవణేనానువాదేన మననేనావృతాఽకరోత్ |
కాలం వేదాంత-శాస్త్రస్య వేదాంత-గుర-సోదరః ||99 ||

స దాన్తి-భక్తి-మాధుర్యపరిచర్యాది-మేదురైః |
మహా-విటపినం చక్రే గురోః స్వస్థం కృపాఙ్కరం ||100 ||

అనంత-మతి-కారుణ్య కల్ప-ద్రుమ-వతో జనైః |
అవర్ణ్యో మహిమా తస్య లౌల్యాత్ సంవర్ణ్యతే మనాక్ ||101 ||

చతురోఽసౌ ప్ర-వచనే మను-సం-సిద్ధిమాన్ మనః |
సఙ్ఖ్యా మాం పూరణీ మా గాన్మధ్వ-దాసమితి వ్యధాత్ ||102 ||

దిశం ప్రయాతం శశినశ్చరంతమ్ పర్యశోధయత్ |
తీర్థం-కం విష్ణు-తీర్థం చ విష్ణు-తీర్థశ్చ తీర్థ-కమ్ ||103 ||

అకామానామనేకేశాం సిద్ధి-భూమిం తపస్వినామ్ |
తిరోహితాత్మా ప్రాపాసౌ హరిశ్చన్ద్ర-మహీధరమ్ ||104 ||

ద్వన్ద్వ-దుఃఖానలే వీరో మాత్సర్యేణ వి-మత్సరః |
తత్యాజ మత్వా తస్యాసౌ వశనాదీన్దనాయితమ్ ||105 ||

భక్తైరను-గిరం నీతం ప్రార్థితో యతి-శేఖరః |
పజ్జగవ్యం పపౌ కిఞ్చీత్ పజ్జమే-పజ్జమే దినే ||106 ||

స త్యజన్ సాహసీ తచ్చ తపస్తేపేఽతి తాపసమ్ |
బిల్వ-పరైః క్షితౌ పన్నై స్తృప్తిమాన్ సలిలైరపి ||107 ||

యథేష్టమధ్యాస్త శిలాం యమే సు-నియమే స తామ్ |

నాఽధ్యాసతే యామేకాహం దైవ-భగ్నాస్తపస్వినః ||108 ||

పవనాంశానుజో జిత్వా పవనం రేచకాదిభిః |

విషయేభ్యో హృషీకాశ్వాన్ మనో-యన్త్రా సమాహరత్ ||109 ||

స్మరన్ మురారేరాకారం దధ్యావధ్యాత్మ-కోవిదః |

సమాధీమాధి-శమనం యోగి-లభ్యం స లబ్ధవాన్ ||110 ||

మౌకున్దే సున్దరే రోపే స్వానన్దాది-గుణార్ణవే |

స్వాశ్చర్య-రత్నై మగ్నాత్మా నాన్యత్ కిఞ్చిద్ వివేద సః ||111 ||

కామ-త్రాస-విహీనస్య తస్య సు-జ్ఞాన-చక్షుషః |

వినా కైవల్య-సామ్రాజ్యం నార్హో యోగ-మణేరభూత్ ||112 ||

మధ్వానుజే మధ్వ-నాథో యం ప్రసాదం వ్యధాత్ తదా |

స చిత్తావిషయ-త్వాద్ వా గోప్య-త్వాద్ వా న వర్ణ్యతే ||113 ||

అహో మహా-భోధ-నేవామహిమాఽస్మిన్ యుగే యతః |

ధన్యోఽసౌ సిద్ధిమాపేమాం సోఽమరైరిత్యలాళ్యత ||114 ||

తీవ్ర-వ్రతోఽతీన్ద్రియవిద్ విద్యాభిస్తర్క-పణ్ణితః |

అనిరుద్ధ-పదాధారః ప్రేషః శిష్యస్తమా-యయౌ ||115 ||

తేన సమృద్ధితం యాతం రూప్య-పీఠమిమం పునః |

కృత్స్న-జ్ఞం కృపయా నేషు సమృప్తం మేనిరే ప్రజాః ||116 ||

కవిన్ద్య-తిలకో విద్యచ్ఛేఖరస్తాపసాగ్రణిః |

మధ్వ-కేళి-శుకోఽస్యాభూచ్ఛిష్యో వ్యాస-పదాశ్రయః ||117 ||

అసౌ దాస్యం ధ్రువం యాతం మహాన్తం మహతామపి |

వ్యధాదనుగ్రహం కుర్వన్ సామర్థ్యైః కౌతుకం నృణామ్ ||118 ||

ఆ-రురోహ దురారోహం స పరైః ప్రీతి-కృద్ధరేః|

మహాన్తం మహిమానం చ మహీధ్రం చ గుహ-ప్రియమ్ ||119 ||

ఆకృష్టోఽస్య గుణైర్వాష్టవైః యో గోదాయా ఉపాయయా |

స పద్మనాభ-తీర్థాఖ్యః శిష్యోఽన్యోఽభూత్ సు-చేతసః ||120 ||

శ్రుత్యా మత్యా సదా భక్త్యా విరక్త్యా నిత్య-సేవయా |

యస్మై ప్రసన్నః ప్రాజ్యేక్షః సద్యో విద్యాం దదౌ శుభామ్ ||121 ||

వేదాన్తాభిం న యో జాతు జపౌ విద్వత్-తిమిజ్జిలః|

యుక్తి-ప్రవాహ-సమ్రుమ్భాత్ పర-శాస్త్ర-నదీ-చరః ||122 ||

వ్యాఖ్యా-ప్రణాద-మాత్రేణ వీరం మన్యాన్ స్వమణ్ణలే|

మాయావే-గ్రామ-సింహాన్ యో వాది-సింహో నిరాకరోత్ |123 ||

మత్త-దుర్వాది-మాతృజ్ఞతర్క-మస్తక-దారణే|

పఞ్చాస్యో యోఽభవద్ వ్యక్తం చతురాస్యోఽపి కేవలమ్ ||124 ||

సన్నాన్యయ-రత్నావళిరప్యదపాది యతః పరా |

టీకాఽపరాఽను-వ్యాఖ్యాయా అనర్హా బోధ-సాగరాత్ ||125 ||

వేద-ప్రవచనాచార్యశిష్యోఽసావితీ పూజితః|

సభ్యః సభాయాం యో వేదం వ్యాచఖ్యౌ వేద-సారవిత్ ||126 ||

అనయోః ప్రథమే శిష్యా శ్చరమే చాభవన్నిహ |

అనన్త-బోధస్యానేకే యతీన్ద్రా బహు-దేశజాః ||127 ||

వశేకృత-హృషీకాశ్చ జననాద్యుప-మర్దినః|

నరసింహ-పదాధార అభ్యస్తోపేన్ద్ర-నామకాః ||128 ||

అదీర్ఘాన్యాభిధానా యే శ్రేమద్దామ-పదాశ్రయాః|

అప్రత్యక్ష-గుణోద్రిక్తా భక్తి-వైరాగ్య-సాగరాః ||129 ||

పాదైః పునన్తః పృథివీం దర్శయన్తో హరేః పదమ్ |

ధూత-దుస్సమయ-ధ్వాన్తా భాస్కరా ఇవ గాం గతాః ||130 ||

యోక్ష-శాస్త్రమృతామ్నోద్ధి సేవయా నిత్య-నిర్వృతాః |

చక్రీ-చారు-తరార్హసు చక్రీణశ్చరణార్హకాః ||131 ||

మధ్వః ప్రశిష్యా బహవః శిష్యాం ఏషాం ముహుస్తథా |

అలజ్ఞక్తురలం పృథీష్విం సర్వే సద్-గుణ-భూషణాః ||132 ||

సదా సకల-సచ్ఛాస్త్రవ్యాఖ్యా-సౌఖ్యమృతాబ్ధి-గాః |

సర్వే దుర్వాది-దుర్వాదకాణ్డ-ఖణ్డన-మణ్డనాః ||133 ||

భూరి-భక్తి-భరాః కేచి దేష్వల్ప-శ్రుత-సమ్పదః |

అప్యల్ప-బోధా అపరే బహు-శ్రుత-మహా-గుణాః ||134 ||

బహవో గృహీణోఽప్యస్మాత్ సమగ్రానుగ్రహం యయుః |

దీప్తా యత్రాగ్నయా ఇవ త్రయో లికుచ-శేఖరాః ||135 ||

మాధ్వం నియోగం యే ప్రాయో నాత్యజం విదుషాం వరాః |

శిష్య-క్షేత్రేషు సద్విద్యాబీజావాపైక-దీక్షితాః ||136 ||

గ్రామణ్యో బ్రాహ్మణాగ్రణ్యః ప్రాపుః పూర్ణక్ష-శిష్యతామ్ |

యేషాం సద్-గుప్తి-మాత్రణ భవేత్ కిల పరం పదమ్ ||137 ||

శుశ్రూషా-పక్ష-పాతాద్యైః కేభ్యశ్చిత్ కేవలం దదౌ |

రామ-ప్రియో-రామ ఇవ స్వాం గతిం యోగి-దుర్లభామ్ ||138 ||

శిష్య-ప్రశిష్యాతిశయా ఈదృశా యద్-దయోదయాత్ |

కో నేచ్ఛేత్ సులభం భక్త్యా తత్-పాద-సుర-పాదపమ్ ||139 ||

ఇత్థం సద్భిః సద్భిరరోప్య ధరాయాం చక్రే వాసం శేష శయ్యే శయానే |

గ్రామే వాతైః పావితే-కాణ్వ-తీర్థైః భక్త-ప్రీత్యా సన్మరేఽనూన-భోధః ||140 ||

ఆనన్ద-తీర్థ-భగవద్వదనేన్దు-బిమ్బువిద్యా-సుధా-వితత-కాన్తి సు-కాన్తి-కాన్తమ్ |
యైః ప్రైక్ష్యతాత్ర భవ-తాప-శమాయ భక్తైః తద్-దాస-దాస్యమపి కిం న దదాతి పుంసః ||141 ||

ఇతి శ్రీమత్కవి-కుల-తిలక-త్రివిక్రమ-పణ్ణితాచార్య-సుత శ్రీ-నారాయణ-పణ్ణితాచార్య-
విరచితే శ్రీ-మధ్వ-విజయే మహా-కావ్యే-ఆనన్దాజ్కీతే పంచదశః సర్గః

షోడశః సర్గః

సాధుభ్యో మధు-మథనాఙ్ఘ్రి-భక్తి-భాగ్భ్యః శ్రౌతభ్యో వితత-మతేర్మహా-ను-భావమ్ |
వేదాన్తం స్వయమివ బన్ద-మోక్ష-మూలం వ్యాచప్త స్ఫుటమథ కోఽపి కోవిదోఽత్ర ||1 ||

గోమత్యాస్తట-నికటేఽచ్చ-కీర్తి-చన్ద్రంవిశ్వ-జ్ఞం క్షితి-పతిరన్త్య-వర్ణ-జన్మా |
విద్వేష్టా శ్రుతి-గుణ-సాధకం శ్రుతీనాం వాచాలో వచనమువాచ వాగ్మి-వర్యమ్ ||2 ||

ఉన్మత్త-ఫలపితవన్న తద్ధి మానం యద్ వాక్యం వ్యభిచరతి క్వచిత్ ఫలేఽత్ర |
దృష్టాన్తో భవతి తదప్రమాణతాయాం సర్వేషాం శ్రుతి-వచసాం చ సర్వథేతి ||3 ||

వేదోక్తం ఫలమలమాప్యతేఽధికారాద్ ఇత్యక్తోఽతను-మనసాఽభ్యధత్త ధూర్తః |
యోగ్యత్వే సతి న హి దృశ్యతేఽధికారో నాతః స్యాత్ స ఖర-విషాణవత్ సదేతి ||4 ||

ఆక్షేపం తమసహమాన ఉచ్చ-మానఃసద్యోఽసౌ నిజ-కర-పల్లవ-ద్వయేన |
ఆదాయ వ్యతనుత బీజమోషధీనాం సూక్తేనాఙ్కర-దల-పుష్ప-బీజ-స్పష్టిమ్ ||5 ||

వ్యాఖ్యాతా నిశి స కదాచన ప్ర-దీపే సం-శాన్తే పునరపి వాచయామ్బభూవ |
శిష్యాన్ స్వాన్ పురు-కరుణామ్బుధిర్నిజాజ్ఞ్యైః అఙ్గఘ-స్ఫుట-నఖరాన్త-రోచిషైవ ||6 ||

తీర్థార్థం పృథు-తర-వప్ర-పాతి-వారాం ధారాణాం రయ-సహన-క్షమాం మహేక్షః |
ఆనీతాం దశ-శత-పుమ్భిరత్యశక్త్యా ప్రేక్ష్యోచే విపుల-శిలాం క్వచిత్ స ముక్తామ్ ||7 ||

లోకానాముప-కృతయే కుతః శిలేయం నిన్యే నో ఇతి జనతా జగాద తత్ర |
నేతారో యతి-వర మానవా న హిమాం భీమశ్చేదిహ యతతే నయేన్న వేతి ||8 ||

నిస్యే తాం గిరిమివ వానరీ-కృతాత్మా లీలావత్-కర-కమలేన సోఽమలేన |
తత్రాపి న్యధిత తయాఽస్య సూచ్యతేఽలం తత్ తుఙ్గాం నను నికషాఽధునాఽపి కర్మ ||9||

సజ్ఞాత్తరధిక-ఘనైరలఙ్కృతాధ్వా శిష్యాణాం యత-మనసాముతేతరేషామ్ |
యత్రామా వసతి తిథావినేన చన్ద్రః తత్రాసౌ సకల-మతిః ససార సిన్ధుమ్ ||10||

ఆర్ధ్రాఙ్గాః సపది నిమజ్జనాత్ సరస్యాం కణ్వస్య ద్విజ-వృషభస్య వల్లభాయామ్ |
తత్రాఽయన్ ఖర-కిరణోపరాగ-హేతోః గ్రామీణా అపి సకలాః స-బాల-వృద్ధాః ||11||

సర్వజ్ఞం స-పరిజనం సమీక్షమాణాః పుల్లాఙ్గాః స్మిత-వదనాః శుభా ననన్దః |
దౌర్ముఖ్యం దధత ఉతాపరే నినిన్దః నాఽశ్చర్యం ద్వయమపి తత్ స్వభావ-తన్త్రమ్ ||12||

మా మైనం భువన-గురుం వినిన్దతీత్రం నిర్భత్యాభ్యపతదివోత్తరఙ్గ-హస్తః |
సజ్ఞోభి ఘన-ఘన-ఘోష-ఘోర-వేషః సమ్రుమ్భి ఖల-దమనాయ సిన్ధురాజః ||13||

సమ్మోదాత్ తరళ-తరో ద్రుతాభిగామీ గమ్భీర-స్వన-నుతిమాన్ సు-ఘేన-హాసః |
విచ్యఙ్గైరధిక-తరైరిహోధివేలం మధ్వాయ ప్రణతిమివ వ్యధాత్ సముద్రః ||14||

గో-లీలాస్వతిశయినావగాధ-భావాత్ నోల్లఙ్ఘ్య వివిధ-గుణ-ప్రకాశ-రత్నై |
మధ్వాభి పరమ-మతేః ప్రియం జనానాం లావణ్యం న తు జలధేరయం విశేషః ||15||

అమ్బోధేస్తస్వరిత-తరోర్మీ-పాణి-మృష్టే స్వచ్ఛేఽసౌ వికట-తటాసనే నిషణ్ణః |
వ్యాచఖ్యావతి-చిరమైతరేయ-శాఖా సూక్తాని ప్రభురతి-సున్దర-ప్రకారమ్ ||16||

గామ్భీర్యాత్ స్వనమధరీకరోతి సిన్ధోః శ్రావ్యత్వం వహతి తథాఽప్యహో స్వనోఽస్య |
పూర్ణేన్దు-ప్రభ-వదనః క ఏష ధన్యో మత్వేత్రం జన-జలధిస్తమాశు పర్యైత్ ||17||

వేదానాం సముచిత-భావ-వాద-దక్షం యే వేద-ద్విషమీమమూచిరే మహేర్షాః |
ధిగ్-ధిక్ తానితి జనతా జగాద తత్ర స్వాశ్చర్యాత్ కిల కలితాఙ్గాలిర్నమన్తి ||18||

సన్నామం విపుల-హృదే విధాయ భక్త్యా బిభ్రాణాశ్చరణ-రజః సురేన్ద్ర-సేవ్యమ్ |
తత్-స్నానాదధిక-శుచౌ నదాధి-రాజే సస్సున్తి ద్విజ-నికరాః ప్రశస్త-కాలే ||19||

కల్లోలై కరి-నికరైవనివారైః ఉల్లోలైర్జన-నికరాన్ నిపాతయద్భిః|

ఆ-క్రాంతాః ప్రబల-తరైశ్చ లోత్యమానా హాస్యత్వం ప్ర-యయురుదన్వతీహ నైకే ||20 ||

మజ్జంతం ప్రథు-లహరి-నిగూఢ-మూర్తిం సమూర్ధ-ప్రమతిమసజ్జనో జహాస|

యో లోక-త్రయ-విజయీ గురుః ప్రసిద్ధః సోఽయం హి పతతి లఘూర్మి-లీలయేతి ||21 ||

నేచానామవచ-వచాంస్యజగణనో దభ్రాణాం క్షుభిత-కరాణ్యదభ్ర-బోధః|

క్రోష్టునాం శ్వ-కల-కల-ప్రదం విరావం పఞ్చాస్యో న హి గణయేదుదార-వీర్యః ||22 ||

జన్మ-స్థిత్యవసితీ-దాయినం కటాక్షం లోకానామఘటయదమ్బుధౌ బృహద్-ధీః|

ఆక్రాంతోఽధిక-గురుణా స తీన తావత్ ముఞ్చన్ సఞ్చలనమభూత్ తటాక-దేశ్యః ||23 ||

ఇత్యాద్వైరపి చరితైరనన్య-సాధ్యైః న స్థేషాం బహు-మతిమాప దుర్జనోఽస్మిన్|

వి-దేషం వ్యధిత పునర్నిరస్త-భాగ్యే తస్మిన్ దుర్మనసి తదేవ శోభనం స్యాత్ ||24 ||

సం-ప్రాప్తం సహ సహ-జేన గణ-వాటం స్వజస్సం-ప్రకటన ఆదిశద్ వి-శక్యమ్|

శుశ్రూషామయముచితో విధాతుమేషత్ లోకానామితి వచసా పరీక్షకాణామ్ ||25 ||

శ్రేకాంతేశ్వర-సదనేఽనయత్ కిలైకో యస్త్రింశన్నర-వర-నీత-కేతు-యష్టిమ్|

ఆహత్యా గురు-గదయైవ నాళికేరాద్ యో లేభే తరళ-తరాత్ ఫలాని కామమ్ ||26 ||

ఏతద్వగ్-బల-విభవః స తస్య కణ్ఠం తజ్జ్యేష్టోఽప్యభిత ఉభౌ సమం గృహీత్వా|

నిష్పేష్టుమ్ పరమమవాపతుః ప్రయత్నం సజ్జర్ణాత్ క్రమ-పరివర్తమాన-తైక్ష్యమ్ ||27 ||

ఆస్విన్నావలస-తరౌ గురోర్నియోగాత్ ఛత్రాగ్ర్యానిల-మహితౌ చ తావుభాభ్యామ్|

ముక్త్యాఽయః-కరిన-తర-త్వచం శిరోధిం పర్యాయ-స్ఫుట-వచనాం ని-పేతతుః కౌ ||28 ||

ఆశ్వస్తౌ శుచి-హృదిమావనూన-మానౌ ఉద్ధర్తుం సమగదదజ్ఞలిం ధరా-స్థామ్|

సఙ్ఘహ్య ప్రసభ-రసాదపి ప్రయత్నౌ సామర్థ్యం యయతురిమౌ న కమ్పనేఽస్యాః ||29 ||

నిర్యత్నం వటుమధి-రుహ్య మన్ద-హాసీ స ప్రాయాదిహ పరితో నృసింహ-గేహమ్|

ఐశ్వర్యైరితి లఘిమాదికైరుపేతో మధ్వోఽభూత్ త్రిభువన-చిత్ర-రత్న-రాజః ||30 ||

పజ్జాశన్నర-ప-నరోపనీత-మాత్రాం యో వార్షిం గృహమధి-రోహిణీం నినాయ |
స వ్యాఖ్యా-స్వర-దమనాయ పూర్వ-వాటో నిర్దేశాద్ వ్యధిత గురోర్గళ-ప్రపేషమ్ ||31 ||

స్విన్నే-స్మిన్నపి యతమాన ఆగ్రహోగ్రే ప్రాచ్యాత్ తత్-ప్రవచన నిస్వనో-తి-రేజే |
ఉద్ధర్తుం విపుల-హృదఙ్గాలీం చ నాలం సో-భూదిత్యజని కుతూహలం జనానామ్ ||32 ||

పర్యైక్ష్ణి ప్రభురితరైః శివాగ్ని-పూర్వైః నోపైక్ష్ణి ప్రబల-తరైస్తథా ప్రయత్నైః |
నావైక్ష్ణి క్వచిదపి శక్త్యపూర్తిరస్మిన్ ఉత్-వైక్ష్ణి స్వయమపి భీమ ఇత్యవశ్యమ్ ||33 ||

లేఖిన్యాం ముహురపి-నహ్య కృష్యమాణం నాప్యేకం తను-రుహమస్య తూదపాటి |
నాసాగ్రే వైదుని కృతైశ్చ ముష్టి-ఘాతైః నాస్యేన్దోరతి-బలిభిః ప్రసన్నతా-సి ||34 ||

పజ్జాస్యః శ్వభిరివ హి విహీన-సారైః అమ్బాధిర్నగ-సరితాం జలైరివాలైవ్యః |
ఖద్యోత్తైరివ తరణిర్విడమ్భయన్ నృన్ ప్రత్యర్థి-స్వ-సమ-నరైర్వ్యవాహరత్ సః ||35 ||

పారన్తీ-సుర-సదనం విశాల-సంవిత్ సం-ప్రాప్తః ఖలు సు-చిరాన్నివేద్య-హీనమ్ |
గ్రామ్యగ్ర్య-క్షితి-పతిభిర్దినార్ద-మాత్రాత్ తద్-భూతిర్వ్యధిత స-భూత-బల్యనలాప్ః ||36 ||

భీమత్వే సహ సరజైః ప్రతిష్ఠితః ప్రాక్ పజ్జాత్మా ముర-రిపురఙ్గితో యదత్ర |
పాజ్జాల్యా బలి-సలిలం సమం దదత్యా సో-స్మార్తీత్ తమిమమథ ప్రపూజ్య-పూజ్యః ||37 ||

ఆయస్యన్ కిల సరిదన్తరాఖ్య-దేశం గ్రీష్మే నిర్ణలమిహ శుశ్రువాంస్తటాకమ్ |
తత్-కాలే పరమభి-వర్షయన్ ఘనాఘం తత్-పూర్వై వ్యధిత కుతూహలం జనానామ్ ||38 ||

దుర్మనైః ఖల-పటలైః ప్ర-చోద్యమానో గ్రామేశో వృషళ-పతిః ప్ర-హర్తుమేనమ్ |
సం-ప్రాప్తస్తత ఉత యాన్తమిక్షమాణః ప్రోద్యన్తం రవిమివ విస్మితో ననామ ||39 ||

క్షేత్రగ్ర్యం త్రిభువన-వైద్య-నాథ-నాథం ప్రస్తాయ ప్రచుర-తరాన్తరః ప్రభావీ |
శ్రీ-కృష్ణామృత-పరమార్థవాభిధానాం చక్రే సద్వచన-తతిం స్వ-భక్త-భూత్యైః ||40 ||

స గ్రామం పరమపి యాత ఉచ్చ-భూతిం విద్వాంసః క్వ కుహర-కూప-దర్షురాభాః |
ఇత్యుచే మదమతిమానినో-ఖిలజ్ఞమృన్యస్య క్షపయితుమేవ తజ్జనస్య ||41 ||

సర్వ-జ్ఞోఽప్యయమధికం న యజ్ఞ-భజ్ఞీం సం-విత్రే యతిరితి బద్ధ-నిశ్చయోఽసౌ |

ఆ-భాంతం పరిషది మత్సరాదపుచ్ఛత్ కర్మార్థ-శ్రుతి-గహనార్థ-ఖణ్ణ-భావమ్ ||42 ||

ఛన్దోభ్యశ్చ్యుత-రస-సజ్గహ-ప్రవేణాన్ షష్ఠేఽహ్ని ప్రతి-విహితాన్ ప్రజాతిపేన |

నారాశంస్యచరమ-చారు-మన్త్య-భేదాన్ ఊచేఽసౌ తమభి-దధద్ వి-సంశయాంశః ||43 ||

పాణ్ణిత్యం పరమమవేత్య తస్య తాదృక్ సజ్జర్ణాత్ క్షుభిత-మనా విపక్ష-సజ్ఞః |

నార్థః స్యాదయమితి వర్ణయన్నథ త్వం తం బ్రూహీత్యురుమతినేరితోఽద్రవద్ ద్రాక్ ||44 ||

సోఽపుచ్ఛత్ తమథ మహాహ్వయోపసర్గా యత్రోక్తా మను-చరణోపసృజ్య-రూపాః |

తస్యార్థం వచన-చయస్య తం బ్రువాణః స్తైర్యార్థం సపది స లేఖయాం-బభూవ ||45 ||

సమ్పూర్ణం శశినమివోదితం కృశః శ్వా చుక్నోభాశుభ-నికరో నిరీక్ష్య మధ్వమ్ |

ప్రత్యర్థీ స్వయమితి దూరవోఽభిధావన్ కిం తేన క్షతమమృతాకరస్య తస్య ||46 ||

నిస్తానాం కతిపయ-భుక్తి-యుక్త-భక్తం భక్తానాం వ్యధిత చతుర్గుణం దయాలుః |

భూజ్ఞేస్మ త్రి-దశ-నరోప-భోగ్యమన్నం సృ-ప్రీత్యై స ధన-వతాం బృహత్-ప్రబోధః ||47 ||

వృష్ట్యాదేః స ని-యమనాది చక్ర ఏతత్ చిత్రం కిం భువన-నియామకే సమీరే |

అప్యేవం భువన-గురోః కృతానువాదః కృత్యేషు ప్రవర ఇతిహా వర్ణయామః ||48 ||

ఇత్యూచే ధరణి-సురేణ కేవలం నో మాధ్వీయం వివిధ-కథా కథాసు మాన్యా |

సాక్షాదప్యమర-వర్తెరుదీర్యమాణా గన్తర్వైర్ద్యు-సదసి తన్ముదే జగేఽసౌ ||49 ||

తాం పద్య-ప్రణి-గదితాం తు మూర్ఛయిత్వా తానానాముచిత-తయాఽఽత్త-పఞ్చమాద్యాః |

గాన్తారం ద్యు-విషయముజ్జ్వలం సృజన్తో గ్రామం తే ప్ర-జగురకాకి-క్రమ-కణాః ||50 ||

ఆనమ్యైః సు-ముకుట మౌలిభిః కరాగ్రైః ఆతామ్యైః ప్రతి-కలితైః స్మితైర్ముఖాభైః |

ఆశ్రావి స్థిరతర-భక్తిభిః సురేన్ద్రైః తద్-గీతా దశ-ధిషణార్య-వర్య-చర్యా ||51 ||

గీర్వాణైర్విజయ-మహోత్సవస్య పూజాం కుర్వాణైరవిరళ-సంవిదస్తదానీమ్ |

వి-స్మైరైర్ముని-నికరూప-దేవ-యుక్తైః సు-స్మైరైరథ తమవేక్షితుం ప్ర-జగ్మే ||52 ||

ఆదర్శం గుణ-గణ-దర్శనే మురారేః సచ్చాస్త్రం రచితమనేన వర్ణయంతః |
ప్రద్యోతైరుడు-పదవీం ప్ర-కాశయంతః ప్రైక్షంత ప్రచుర-మనో-విలాసమేతే ||53 ||

నాకీన్ద్రాస్తమవని-భాగమా-వసంతం సు-శ్లోకైరపి భువనాని భూషయంతమ్ |
నేముః ఖాదుప-నిషదం తదైతరేయీం వ్యాఖ్యాంతం వివిధ-విశిష్ట-శిష్య-మధ్యే ||54 ||

శ్రీమంతం శశి-వదనం కుశేశయాక్షం గమ్భీర-స్వరమతి-దివ్య-లక్షణాఢ్యమ్ |
పశ్యంతః స్వ-గురుమథార్పిచన్ కృతార్థా వాణ్యా తం హరి-రతి-పూర్ణ-కామమేతే ||55 ||

అహరో దురాగమ-తమః స్వ-గో-గణైః అకరోర్ముకున్ద-గుణ-వృన్ద-దర్శనమ్ |
అజయశ్చతుర్దశ జగన్తి సద్-గుణైః శరణం గురో కరుణయాఽపి నో భవేః ||56 ||

నమస్తే ప్రాణేశ ప్రణత-విభవాయావనిమగాః నమః స్వామిన్ రామ-ప్రియతమ హనూమన్ గురు-గుణ |
నమస్తుభ్యం భీమ ప్రబల కృష్ణేష్ట భగవన్ నమః శ్రీమన్ మధ్వ ప్రదిశ సుదృశం నో జయ-జయ ||57 ||

ఇతి ని-గదితవన్తస్తత్ర వృన్దారకేన్ద్రా
గురు-విజయ మహం తం లాళయన్తో మహాన్తమ్ |
వవృషురఖిల-దృశ్యం పుష్ప-వారం సు-గన్తం
హరి-దయిత-వరిష్టై శ్రీమదానన్ద-తీర్థే ||58 ||

ఇతి శ్రీమత్కవి-కుల-తిలక-త్రివిక్రమ-పణ్ణితాచార్య-సుత శ్రీ-నారాయణ-పణ్ణితాచార్య-
విరచితే శ్రీ-మధ్వ-విజయే మహా-కావ్యే-ఆనన్దాజ్జితే షోడశః సర్గః